

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač.: Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.849
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Dan mrtvih

Vsi sveti — verne duše... V dneh, ko odpada listje in pod slano venejo rože praznuje Cerkev spomin vseh rajnih. Ti dnevi so posvečeni spominu svetnikov, ki jih Cerkev ne časti v posameznih dneh cerkvenega leta, potem pa tudi velikemu številu pobožnih, zvestih vernikov, ki so se med letom ali tudi že prej preselili iz vojskujoče se Cerkev v trpečo Cerkev. Če je kateri praznik cerkvenega leta, potem je gotovo dvojni praznik v početku novembra dokaz tesnega duhovnega občestva vseh, ki so bili v Kristusu prerojeni. Ti katoliški spominski dnevi nehoti silijo tudi pripadnike drugih ver in celo brezverce, da se spomnijo rajnih, njihovih del, žrtev in trpljenja — ter da nekoliko resnejše in globlje razmislijo tudi o svojem lastnem življenju, njega namenu in koncu...

Od zadnjega praznika — posvečenega spominu mrtvih, se je kraljestvo smrti močno razširilo. Vojska, krvava in neusmiljena vojska ni prenehala sejati med najbolj civilizirane narode uničenje in razdejavanje. Veliki slovanski poljski narod leži strti na tleh. Mnoga cvetoča mesta so uničena, poljska zemlja je poplala kri milijonov svojih otrok. Narod je izgubil svojo državno samostojnost, na stotine jih blodi po svetu daleč od domovine na prisilnem delu ali v vojaški službi. Od ledenega Narvika pa do Libijske pušave, od škotskih hribov pa do valovite Flandrije in Vogeov; povsod je poljski narod v pretečenem letu natopil svoje grobove. Smrt pa je imela prav tako bogato žetev v zamrzlih finskih močvirjih, kjer je mali narod z obdurovanjem vrednim junastvom branil svojo neodvisnost, pa je po junaškem boju le podlegel silni premoči. Smrt je kosila po norveških gozdovih in skalinah, po bogati Nizozemski, imenovani »vrt Evrope«, po zmučeni Belgiji in Franciji kjer še niso strohele kosti od zadnjega svetovnega klanja. Njeno prostrano kraljestvo se kar naprej širi na Daljnem Vzhodu, kjer se neusmiljeno kolje rumeno plemu z vsemi sredstvi in pripomočki, ki mu jih nudi »visokac« Evropska civilizacija. Njena koščena roka pometla tudi že po črni Afriki in pravkar je njena noga stopila tudi že na Balkan... Režeča vojna smrti kosti v Londonu, v Berlinu, podira nepričakovano mlado in staro. Nikjer ji ni mogoče uteči. Smrt žanje po daljnih morjih in zahrbnih morskih prelivih. Marsikdo za katerega trepetajo srca domačih in jim še gori lučka upanja na srečno svidenje, — je že davno v skupinskem grobu »neznanege vojakac« ali pokopan v jekleni krsti na dnu morja. Koliko daljnih grobov bo tudi v teh dneh samevalo in ne bo nikogar, ki bi prižgal svečko nikogar, da bi na njih pomolil očenaš.

Ko vidimo kako se vojna pošast zažira vedno globlje in globlje v narode in v svoji blazni furiji ruši, kar je v stoletjih ustvarila pridna človeška roka, ne moremo ničesar drugega bolj želeli, kakor da bi ti dnevi gorja bili človeštvu prikrasani. Naj bi prelita kri ne bila zaman! Naj bi iz grobov vojnih žrtev vzraslo spoznanje, da brez pravičnosti in medsebojnega spoštovanja narodi ne morejo v miru in v sreči živeti.

Ne bomo pa se v teh dneh spominjali le vojnih žrtev po širnem svetu, temveč tudi naših dragih rajnih. Saj je v pretečenem letu smrt prebridko posegla v marsikatero družino in zadala preostalom krvaveče rane, za katere trpeči duši samo molitev in čas prinese uteho. V vsaki mali kmečki koči, v delavski ali meščanski hiši se z ljubeznijo spominjajo družinski člani, ki so odšli v večnost. Nikogar ni med nami, ki bi mu samo v zadnjem letu neizprosna smrt ne pobrala kakakega ljubečarstva: sorodnika, prijatelja, znanca... Prav res, sredi življenja smo obdani s smrtjo! Čim dalje teče naša življenjska pot, tembolj nam pogled uhaja nazaj. Kajti čutimo, kako med živimi postajamo samotni, v grobnem življenju pa raste število tistih, ki smo jih ljubili in katerim smo tudi mi bili dragi. Vse to nas navdaja z resnobo in otožnostjo. Čeprav človek drugim ljudem ni veliko, pa so vendarle ljudje marsikomu — vse; ni jih malo, ki jim odločnost drugega bitja stre sree, da se predajo divji, obupni žalosti in celo smrti.

Kršnanski človek ne bo tako storil. Zalost za dragimi rajnimi je nekaj naravnega in neizbežnega. A že sv. Pavel je prve kristjane opominjal »da ne smejo tako žalovati, kakor tisti, ki nimajo nobenega upanja.« Je tudi žalovanje, ki more biti plodno, koristno, celo zveličavno. Ne pozabimo Kristusove besede iz pridige na gori: »Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi!« Je žalost, ki očisti srce kakor očisti ogenj zlat. Resnost časa in udarci, ki prihajajo nad nas, nam morejo biti celo v korist in duhovno krepijo, ako jih z razumevalnim srecem sprejemamo na sebe.

V usodnih dneh, ki jih preživljamo, sto prav čutimo, kako minljive vrednosti so vse zemeljske dobrine, kakor denar, mir, udobje in celo življenje. Mogoče bo oh teh spoznanjih eden in drugi pričel višje ceniti nemin-

V Grčiji vedno hujši boji

Italijanska poročila govore o napredovanju med srditimi borbami in hudemu odporu Grkov — Poročila iz Aten potrjujejo, da so Italijani zasedli Breznico, mesto na poti v Solun

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 31. oktobra. AA. Stefani: Uradno poročilo št. 146 glavnega štaba italijanske vojske se glasi:

Naši oddelki so nadaljevali s prodiranjem in so prispeli do reke Kalamas. Neugodne vremenske razmere in vpadi, ki jih izvaja sovražnik pri umikanju, ne ovirajo prodiranja naših čet. Kljub neugodnim vremenskim razmeram in hudemu odporu sovražnika so naše letalske sile bombardirale pristanišče Patras in zadele nekaj naloženih sovražnih ladij, na katerih so bile čete. Zadele so tudi oporišča v Lepantu, pri Mezoovu pa so bile bombardirane grške čete, važne naprave in prometna križišča v dolini Kalamasa. Naša lovska letala so zbila na tla eno sovražno letalo. Eno naše letalo je prodrlo do barak, v katerih so bile grške čete, in sicer v dolini Kalamasa. Naši oddelki niso zmanjšali hitrosti prodiranja. Eno naše letalo se ni vrnilo domov.

V Vzhodni Afriki je bil mehanizirani oddelk odbit z velikimi izgubami, in to na kenjski meji. Na naši strani izgub ni bilo.

Sovražna letala so metala bombe na Massauo, Ferandi in Berbero. Bilo je pet mrtvih in 16 ranjenih, med njimi 13 domačinov. Drugi letalski napadi niso prizadejali nobene škode, niti niso zahtevali žrtev.

Rim, 31. oktobra. t. Rimski radio je poročal, da obvlada italijansko letalstvo sedaj že vsa grška letališča.

Rim, 31. okt. AA. DNB: Italijanski dobro obveščeni krogi zanikajo poročilo neke angleške radijske postaje, da bi bilo angleško letalstvo sridito bombardiralo otok Stamparia na italijanskem Dodekanesu.

V Albaniji ni uporov

Milan, 31. okt. AA. DNB: »Popolo d'Italia« posmehljivo odgovarja poročilu londonskega radia, po katerih je v Albaniji izbruhnil upor proti Italiji. Moglo se je pričakovati — pravi omenjeni list — da bo angleška časopisna in radijska propaganda sprožila vstajo v Albaniji. V Albaniji je res upor, — pravi dalje list — toda proti zatiranju in preganjanju zlasti onega albanskega življa, ki prebiva v Camuriji na grškem ozemlju onstran albanske meje. Ta »upor« je dobil obliko zvestega, navdušenega in discipliniranega podpiranja Italije od strani albanskega naroda. Ko je bivši kralj Ahmed Zogu pobegnil iz Albanije, si ni kar tako slučajno izbral poti preko Grčije.

Grška poročila

Atene, 31. oktobra. AA. Atenska agencija poroča: Poročilo grškega vrhovnega poveljstva št. 4 pravi:

Na epirski fronti so se naši oddelki s prednjih postojank nekoliko umaknili po določenem načrtu. Na novih postojankah so se naši oddelki vzdržali ves dan. S svojim streljanjem so ovirali premikanje sovražnih oddelkov. Na ostalih grških bojiščih ni bilo sprememb.

Sovražna letala so bombardirala Patras. Nekaj hiš je bilo porušeni. Bombardirana sta bila tudi Rion in Lepant. Ubita je bila ena oseba, pet oseb pa je bilo ranjenih. V Lepantu je bila porušena neka šola. Vsa naša letala, ki so se spopadla z italijanskimi lovskimi letali nad albanskim ozemljem, so se vrnila na svoja oporišča.

Atene, 31. oktobra. AA. Atenska agencija: Uradnemu poročilu grškega vrhovnega poveljstva pristavljajo se sledeče: Eno grških letal, ki so se spoprijela z italijanskimi letali, se ni vrnilo na svoje oporišče.

Angleška poročila

Atene, 31. oktobra. t. Reuter. Italijanska letala so bombardirala letališča v Lepantu in v Korintskem zalivu ter Agrinionu in Egini. Povzročena je bila manjša škoda.

Vsi inozemci morajo ob nastopu mraka v vseh grških obmorskih mestih in v prestolnici v svoja stanovanja in se ne smejo pokazati na ulicah. To velja tudi za angleške državljane.

Ijive trajne vrednote. Naši rajniki ki jih obkujemo, gotovo drugače vrednotijo zemске dobrine in užitke! Merijo jih z merili, ki imajo veljavo onstran groba, v luči večnosti. To je prvi važni nauk, ki nam ga daje resen čas in naši pokojni. Drugič: Resni možje pravijo, da je vojskino gorje, ki je prišlo nad narode pravična božja kazen za brezštevilne zablode civiliziranega sveta. Vojska, ki pretresa svet, pomenja neke vrste vice na zemlji. Kdo bi hotel trditi, da se je človeštvo iz zadnje strašne vojske sploh kaj naučilo? Mar ni v zadnjih dvajsetih letih še prav posebno naraslo sovraštvo, sebičnost, uživanjaželjnost in brezboštvo?

Toliko gođrnjamo čez težave, ki se nam že sedaj zde »neznosne«. Morda bi storili dosti pametnejše, ko bi v duhu pokore vzeli na sebe, kar itak moramo prestatiti in prenašati. Ko bi naši pokojni mogli še enkrat nazaj v zemeljsko življenje, bi prav gotovo brez mrmaranja sprejeli nase križe in neprijetnosti, da bi po besedah apostola onstran groba živeli vse radosti, spričo katerih tr-

Atene, 31. oktobra. t. Associated Press: Grški vojaški krogi priznavajo, da so Italijani od Korice v Albaniji napredovali v Grčijo do Breznice, ki so jo zasedli po srditih bojih. To mesto leži na križišču cest, ki prihajajo iz Albanije, iz Bitolja v Jugoslaviji in iz notranjosti Grčije. Nahaja se južno od Prespanskega jezera. Iz Breznice pelje večja cesta naprej proti Solunu. Boji za Breznico so trajali dan in pol. Italijanski pritisk proti Janini je zelo hud. Poročilo, da bi bili Grki že izpraznili Janino, se ne potrjuje. Poročila z bojišče pravijo, da je posebno srdito delovanje italijanskega topništva.

Zürich, 31. oktobra. b. Iz Aten poročajo, da se borbe vodijo v ožjem obmejnem področju na grško-albanski meji. Italijanske letalske sile so večer petkrat napadle Patras ter povzročile precejšno škodo. Pri vseh dosedanjih napadih pa je bilo doslej 100 mrtvih in 300 ranjenih. Izpraznitev Patrasa se v redu nadaljuje.

Poročila ameriških vojnih dopisnikov: Glavni napad šele pride

Newyork, 31. okt. b. Associated Press: Ameriški dopisniki pošiljajo svojim listom in agencijam z grško-albanske meje naslednja poročila o razvoju italijansko-grškega spora:

Italijanske oborožene sile so izvršile večeraj hud napad na grške položaje pred mestom Breznico, ki leži na področju planinskega prelada na državni cesti. To mesto so Italijani hudo bombardirali z letali. Po teh poročilih je italijanska vojska prodrla okrog 30 milj globoko na grško ozemlje. Bitka za Breznico je trajala 30 ur. Dalje poročajo, da so grška letala večeraj izvedla prvi mečno bombardiranje italijanskih položajev na albanskem ozemlju. Ameriški poročevalci dalje javljajo, da se je grška vojska umaknila v ređu v nove dobro utrjene postojanke. Dalje trdijo ti dopisniki, da je bila grška vojska prisiljena zapustiti obmejna mesta Janari in Nikoiso blizu albansko-grške meje.

Stališče Turčije

Zürich, 31. oktobra. b. Iz Budimpešte poročajo, da tamkajšnji diplomatski krogi izjavljajo, da je Turčija s poročili balkanskim državam, da bo v italijansko-grškem sporu zavzela stališče »nevojskujoče se države«. To sporočilo turške vlade je zlasti v Bolgariji napravilo ugoden vtis. Ministrski predsednik prof. Filov se je večeraj dalje časa razgovarjal z angleškim in romunskim poslanikom.

Ankara, 31. oktobra. b. Zadnji grško-turški razgovori, ki so se vodili v Ankari med grškim poslanikom in turškim zunanjim ministrom, so imeli namen, da se pretrese vprašanje pomoči Turčije Grčiji. Iz Ankare poroča »Associated Press«, da je grška vlada sklenila, da zaenkrat ne bo zahtevala pomoči od Turčije. Zaradi tega ni pričakovati, da bo šla Turčija v sedanjo evropsko vojno, razen če bi bili ogroženi njeni interesi s kakšnimi novimi dogodki.

Ankara, 31. okt. b. Jutri se bo sestal turški parlament, ki bo izglasoval nevtralnost v italijansko-grškem sporu. To poročilo je poslal dopisnik »United Press« danes v Newyork.

Položaj na Balkanu gledan iz Berlina

Berlin, 31. oktobra. b. Uradni krogi izražajo danes svoje stališče do položaja na Balkanu. Trdijo, da bodo po proglatitvi Turčije, da ostane izven sedanjega spora, odnosi med Ankaro in Rimom ostali nespremenjeni. Uradni krogi poudarjajo, da se je proglašenje za »nevojskujočo se državo« pričelo v zadnjem času v praksi zelo uporabljati in da nima nobenega mednarodno-pravnega pomena, pač pa samo politični pomen. Zato ni res, da je smatrala Nemčija za potrebno, da vložijo pri-

vojni opazovalci vztrajajo pri svojih izjavah, da Italijani za sedaj še vedno iščejo najslabšo obrambo v grških položajih, kamor bodo pozneje usmerili svoje glavne napade. Pričakujejo, da bo italijansko vrhovno poveljstvo izdalo nalog za napad velikega obsega v najkrajšem času v severozahodnem delu grško-albanske meje. Marši italijanskih čet proti grški meji so bili pospešeni.

Italijanske letalske sile so v eskadrh po pet letal v valovih napadle vojaške cilje v Korintu, kjer so povzročile znatno škodo.

Poročila z jugoslovanske meje

Belgrad, 31. okt. m. Iz Dragoša v južni Srbiji poročajo, da se je ponoči in danes ves dan nadaljeval topniški dvoboj med italijanskimi in grškimi četami. Streljanje je bilo nekoliko manjše kakor večeraj. Kakor smo že poročali, je grško-jugoslovanska meja zaprta. Grški granicarji so izogibajo vsakega stika celo z grškimi državljani na našem ozemlju. Od njih ni mogoče zvedeti nobenih podrobnosti. Lastniki dvolastniških posestev pripovedujejo, da v Grčiji z vso naglico izvajajo mobilizacijo ter da se zbirajo čet okrog Lerine.

Ker se spušča teren z naše strani proti Grčiji, se različno vidi premikanje čet proti Korči. Večeraj popoldne je devet italijanskih bombnikov letelo nad Lerino, ki pa niso odvrgli bomb. Iz vasi Dubeni na tromeji poročajo, da še vedno ni mogoče dobiti točnih poročil o rezultatih borb med Grki in Italijani. Iz vasi Dubeni, ki je najbližja bojišču, poročajo tudi, da se Grki utrjujejo v tamkajšnjih krajih. Potniki, ki so prispeli iz Albanije, pripovedujejo, da prihajajo vsak dan v Korčo italijanske čete, ki jih iz Korče razposiljajo v razne smeri. Grki zbirajo svoje čete okrog Lerine in Kostura. Na več krajih je opaziti premikanje grških čet. Od večeraj so se topovski strelji slišali iz večje daljave, zato sklepajo, da so čete ene strani morale napredovati. Vojaška napredovanja na vseh bojiščih ovira nenavadno slabo vreme.

turški vladi neko noto. Uradno tudi niso dobili nobenega obvestila, da bo Turčija stopila v vojno, če bi to storila Bolgarija.

Za Bolgarijo je znano, da je vdani prijatelj držav ovisca, bolgarski kralj Boris pa je izjavil, da je Bolgarija na strani osovrašnih držav, čeprav bo ostala nevtralna. To pomenja, da se mednarodnopravno ničesar ne spremeni v odnosih Bolgarije in Turčije, prav tako pa ne v odnosih teh držav do osovrašnih velesil. Ako se kakšna država proglašala za nevojskujočo se stranko in poudari svojo nevtralnost bodisi iz prepričanja bodisi iz strahu, se pravno nič ne omenja. V političnem pogledu pa je vendarle neka razlika. Če pravne posledice ne nastopijo takoj, pa vendar nastopajo prej ali pozneje politični dogodki.

Kar se tiče diplomatskega položaja, pa v Berlinu izjavljajo, da je grški poslanik Politis že zahteval potni list, da sme zapustiti Italijo, enako pa je tudi italijanski poslanik Grazzi zahteval od grške vlade dovoljenje, da sme zapustiti Grčijo.

Glede odnosov Nemčije do Grčije pa v Wilhelmstrasse izjavljajo, da bo nemška vlada te odnose ponovno proučila. Uradni krogi izjavljajo, da bodo sklepi Nemčije v tej smeri storjeni v smislu vojne zveze med Italijo in Nemčijo.

Sovietski zanika pošiljko 100 letal Grčiji

Moskva, 31. oktobra. t. Moskovski radio je objavil obvestilo sovjetske uradne agencije TASS, da so izmišljena in zlobna poročila nekaterih tujih časopisnih agencij, ki so trdila, da je sovjetska vlada te dni poslala Grčiji 100 letal.

Bolgarski ukrepi na grški meji

Sofija, 31. oktobra. b. V zvezi z borbami in premikanji čet v severozahodni Grčiji, ki so zavzela velik obseg, je tudi bolgarska vlada storila na meji proti Grčiji posebne varnostne ukrepe.

Današnji nakladi »Slovenca« so priložene položnice. Prosimo vse naročnike, da se jih blagovolijo čimprej poslužiti! Tudi naročnino za »Slovenčev koledar« nakažite istočasno z nakazilom naročnine za »Slovenca«. — Za naročnike »Slovenca« velja koledar le 10 din — za nenaročnika pa 28 din!

Uprava »SLOVENCA«

Zemun. Vremenska napoved: Hladno, počasi se bo od severa in severozahoda zjasnilo. Po večini oblačno na južni polovici države. Nekaj dežja utegne biti ponekod.
Zagrebska vremenska napoved: Hladno in jasno.

Politični zapiski

Lov na komisarijate

Belgrajsko »Vreme« poroča o ukrepih, ki jih je donavska banovina ukrenila zoper žide in je donavska banovina ukrenila zoper žide in pa omenjeni belgrajski list nadaljuje: »Ker je rok 31. oktobra blizu, zdaj seveda z vso naglico pripravljajo vse, da bi rešili, kar se rešiti da. (Židje namreč.) In zato zadnje dni vidimo umevno naglico raznih ljudi in skupin, ki se pečajo z vprašanjem, kdo bo postal komisar v njihovem podjetju. Vprašanje, kdo bo komisar v velikem industrijskem podjetju ni tako enostavna stvar, zlasti ne pri nacionaliziranih podjetjih. Bog ne daj, da bi za komisarija prišel kak norec, ki bi zadevo vzel čisto zares, začel stikati po podjetju in odkril stvari, ki bi mogle imeti neslutene posledice. Zato so se začela posredovanja in pripravljajo se kandidatne liste za komisarije, ki naj bi bili imenovani v posameznih podjetjih, kateri se bodo znali prilagoditi razmeram in koristim podjetja, kajpada ob primerni plači. To bo do cela nova postavka v stroških in izdatkih, vendar se bodo ti novi izdatki lahko sami poplačali, če pojde vse dobro. Se bolj zanimiva je druga skupina kandidatov za komisarije. Med tem ko se za tisto prvo zanimajo in jih najemljejo sama podjetja po svojih zvezah in prijateljih, pa v drugo skupino spadajo tisti razni kandidati, ki bi bili zadovoljni, ko bi bili vsaj komisarski v kakki manjši trgovini, samo da bi bilo kaj malih dnevnice in zaslužka. Ne gre jim za to, ali bi moralno in po svojih sposobnostih mogli ustrezati nalogam, ali bi mogli storiti tisto, kar bi bilo treba storiti. Vse kaže, da je zdaj vprašanje teh komisarijev najbolj važno in najbolj pereče, ker se za nje najbolj pulijo. Toda odgovorne oblasti morajo biti previdne, ker bi se drugače bilo treba bati, da bo vas zadeva že v svojem začetku polomljena in bo uredba zgrešila svoj namen.«

Se eno zlo

List »Pod Grinlovec« prinaša članek z gorškim naslovom, ki se v njem peča z alkoholizmom. Njegove misli so te-le: »Prvo, kar je treba pibiti, je to, da je pri nas vse preveč gostiln. Poznamo vas v našem okraju, ki ima le 187 prebivalcev in 27 hiš, pa je oblagodarjena z nič manj kot petimi gostilnami... Oblast ne bi smela dovoliti nobene nove gostilne več... Oblast ne bi nobeni skrahirani gostilni smela dovoliti pomlajenja. Sem seveda ne spadajo gostilničarji, ki so v vsakem oziru neoporečni in so prav zato na trdnih tleh... Priznati moramo tudi, da marsikje naši javni zastopniki dajejo veliko pohujšanje, ko hodijo okoli in celo javno službo opravljajo pijani... Kako naj n. pr. župan ali sodnik resno kaznujeta pijanca, če bi bila sama alkohola udana? Ali kako naj učitelj svari otroke pred pijačo, če bi jo sam preveč ljubil... Zelo mnogo slabega stori domača žganjkuha... Če pogledamo druge narode, vidimo, da so povsod napovedali boj alkoholu ker vedo, da je le treznim narodom zagotovljena bodočnost...«

Boj zoper masone je »zoper interese sokolstva«

Znano je, da je med jugoslovanskimi Sokoli nekaj moč, ki so si prizadevali, da bi iz sokolstva iztrebili vpliv masonije. Kakor je pokazal občni zbor, so ostali ti močje v manjšini. Sokol Branko Krčum v Mostarju je delo zoper masonstvo vzel za res ter je proti njim v svoji knjigi »Knjiga za sokolsko selo« ostro nastopil. Zoper to Krčumovo delo je zdaj nastopil »Belgrajski Lloyd«, ki ga ostro obsoja ter pravi, da tako »berilo za kmečko vas ni potrebno«. S tem zvezkom je »Knjiga za sokolsko selo« kompromitirala dobra tradicijo svoje (sokolske) župe, ko je nasledila intrigam zoper bilne interese sokolstva. Se bolj pa je treba obžalovati napade »Knjige za sokolsko selo«, ko je znano, da je prav ona priporočala slogo in edinstvo vseh narodnih sil, zdaj pa nepoklicano in nepristojno načenja vprašanje, ki utegne hudo kompromitirati prav njeno akcijo za združevanje... Vprašanje, ki ga načenja ta zvezek, sploh ni važen s stališča naših narodnih potreb in razmer. Načenja se zgolj zato, da se najde kako sredstvo za razbijanje edinstva narodnih sil. G. Krčum je lahkomišelnost žrtvoval tudi sokolske in narodne interese svojim strankarsko političnim razpoloženjem. Upamo in verujemo, da je G. Krčum zlorabil svoj položaj ter da niti en odgovorni činitelj hercegovaške sokolstva ne pojde z njim v tem škodljivem delovanju. — Iz teh besed je razvidno, da je delovanje zoper masonstvo škodljivo sokolskim interesom, kar jemljemo na znanje.

HSS in hrvatsko uradništvo

Na letnem občnem zboru akademske mladine HSS v Zagrebu je govoril ravnatelj Gospodarske sloge prof. Ljudevit Tomašić, ki se je pečal s hrvatskim saborom, ki je o njem dejal, da je Hrvatski sabor potreben, da pa njegova naloga ne bo metati vlado, marveč delati. Govoril je tudi o uradništvu ter dejal: »Za uradnike so nam potrebni moč in izdatki močje, kakršnih pa nimamo dovolj. Zato moramo na nekaterih važnih službah trpeti tudi take, ki tja ne spadajo. Naša inteligenca se je prejšnje čase preveč pečala z literaturo, gledališčem, godbo, z državno-pravno politiko, premalo pa je študirala gospodarska in socialna vprašanja. Ko bi se bila pečala tudi s temi vprašanji, bi mi danes lažje delali in bi bilo z nami drugače.« Nalo je govoril o programu ter dejal, da naprej narejenega programa ni mogoče izvajati, ker se razmere menja. So pa potrebna neka splošna etična načela, ki se jih je treba brez kompromisa držati. Nato je spet govoril o uradnikih, ki jih je treba odstaviti, če ne razumejo duha časa. »Prof. korupcionizem je treba najstrožje nastopiti. Hrvatski narod odločno zahteva, da se od leta 1918 pretrse premoženje vsakega. Vsako premoženje, ki ni bilo pošteno pridobljeno, marveč s korupcijo, je treba narodu vrniti.«

Glede židovskih dijakov

Belgrajsko »Vreme« prinaša iz Zagreba daljše poročilo o ukrepih banke oblasti glede židovskih dijakov ter nato pravi: »Zanimivo je, da se je letos ne le na srednje šole, temveč tudi na zagrebsko vseučilišče vpisalo mnogo manj židovskih dijakov kakor prejšnja leta. Niti srednje šole niti univerza pa niso še odločile, koliko židovskih dijakov bo smelo hoditi ga srednje in visoke šole. V tem oziru pričakuje se le navodil od strani banke oblasti, ki še ni ugotovila, kakšne emernice naj bi bile za tako postopanje. Poleg tega pričakujejo tudi navodil od banke oblasti tudi glede tega, koga naj imajo za žida, ker je v Zagrebu mnogo mešanih zakonov, kjer so nekateri otroci židje, drugi pa spet krščanske vere. Zlasti zadnja leta je v Zagrebu mnogo židov prestopilo posameznim krščanskim veram. Šele, kadar bo banska oblast v tem oziru dala potrebna navodila, bodo zagrebske šole določile število židovskih otrok, ki bodo lahko vanje hodili.«

Omejene pravice hišnih posestnikov

Belgrad, 31. okt. m. Ministrski svet je na podlagi § 1. uredbe o spremembah veljavnih predpisov in izdajanj novih z dne 16. sept. 1939 na predlog pravosodnega ministra predpisal uredbo o tolmačenju § 4. uredbe o omejitvi pravic najemodajalcem za izdajanje, oziroma zakup stanovanj in poslovnih prostorov z dne 17. oktobra 1940. § 4. o omejitvi pravic najemodajalcem za izdajanje, oziroma zakup stanovanj oziroma poslovnih prostorov se daje to-le avtentično zakonsko tolmačenje: V kolikor so bile sodne odpovedi izvršene do dne, ko je stopila ta uredba v veljavo in niso postale pravomočne, se bodo razpravljale po

Velike povodnji na Hrvatskem

Zlasti hudo je prizadeta Dalmacija

Zagreb, 31. oktobra. b. Iz raznih krajev banovine Hrvatske prihajajo poročila o velikih povodnjih. Iz Splita poročajo, da zavzemajo povodnji v Hercegovini in Dalmaciji vedno večji obseg. V Metkoviću je Neretva prestopila bregove in poplavlila pol mesta. Ladijski promet z Metkovićem je zelo omejen. Ob Neretvi je mnogo vasi pod vodo. Nad 2000 prebivalcev je brez strehe. Okrajna načelnika v Stolcu in Čaplini delita v čolnih kruh prebivalstvu.

Pomoč banke oblasti je neznatna ter prebivalstvo zahteva hitrejši in izdatnejši pomoč. Veliko škodo je povzročila povzročila v makarskem Primorju, v Blatu in Cetinju. Blizu Reke je poplavljen vsa zemlja, tako da kmetje ne morejo posejati žita. Več hiš je pod vodo. Povodeni je tudi v Omišu in okolici povzročila veliko škodo.

Iz Varaždina pa poročajo, da je tudi v Hrvatskem Zagorju in Medmurju zavladalo slabo vreme in da tako Mura kakor Drava naglo naraščata. Tudi

predpiše te uredbe. § 661., odstavek 1, zakona o sodnem postopku v civilnih tožbah se bo razpravljalo po predpihih te uredbe. Vse druge sodniške kakor tudi izvensodne odpovedi, ki so pred dnem, ko je bila ta uredba uveljavljena, postale pravomočne, oziroma so stopile v veljavo v smislu § 661., odstavka 1, o sodnem postopku v civilnih tožbah, ostanejo v veljavi, odnosno prenehajo z dnem, določenem v odpovedi, ter mora uporabnik oddati najemodajalcu stanovanje, oziroma poslovne prostore. Uredba stopi z današnjim dnem v veljavo.

v Banjaluki in Bosni sploh reke naraščajo, zlasti Vrbas, ki je prestopil bregove in tudi tukaj kmetje ne morejo posejati žita. Železniški promet se vrši z veliko težavo.

Trebinje, 31. oktobra. m. Iz Trebinja poročajo, da se je Trebinjščica razlila in poplavlila progo. Med postajama Lastve in Trebinje je promet prekinjen. V Trebinju radi razsvetljave že tri dni niso dobili pošte in nimajo električne razsvetljave.

Sarajevo, 31. oktobra. m. Nocoj ob 1 se je začel redni promet na južni progi Sarajeva—Dubrovnik, ki je bil prekinjen zaradi velikih povodnj. Neretva se je spet zlila v svojo strugo. Ob 4 zjutraj je med postajama Vojno-Raška gora velika skala zasula progo. Dogodila se je železniška nesreča. Iztila se je namreč lokomotiva in je bil strojevožnja hudo ranjen. Promet je bil obnovljen ob 9.30 zjutraj. Iz Metkovića poročajo, da je Neretva 3.75 m nad normalo. Zato je ustavljen ves tovarni promet.

Začetek akademskega leta na institutu za italijansko kulturo

Ljubljana, 31. oktobra.

Institut za italijansko kulturo v Ljubljani je nocoj od 18. priredil slovesni začetek akademskega leta 1940-41. V lepe prostore instituta na Napoleonovem trgu je prišla velika množica oddelčnih osebnosti iz našega javnega življenja in akademske mladine, da sodeluje pri lepi prireditvi.

Med odličnimi osebnostmi smo opazili v zastopstvu g. bana dr. Marka Natlačenega prosvetnega inspektorja prof. Kranjca, zastopnika škola dr. Gregorija Rožmana prev. g. kanonika dr. Alojzija Zupana, predsednika Akademije znanosti in umetnosti univ. prof. dr. Rajka Nachtigala, rektorja vseučilišča dr. Matija Slaviča, nemškega konzula dr. Broscha, italijanskega generalnega konzula Guerini-Maraldija, člana Akademije in vseučiliške profesorje dr. Ramovša, dr. Fr. Steleta, dr. Samca, dr. Kreka, tajnika Akademije in vseučiliškega profesorja, vseuč. pro-

fesorje dr. Radojčiča, dr. Melika, dr. Viktorja Korošca, upravnika policije dr. Hacinca, predsednika Narodne galerije dr. Fr. Windischerja in številne sodelavce naših književnih revij in zastopnike tiska.

Akademsko leto na Institutu je odprl univ. prof. dr. Matteo Bartoli s turinske kraljeve univerze. Predaval je o »tradiciji in revoluciji v latinščini in italijanščini«. Odlični znanstvenik je svoje bleščeče predavanje zaključil s pomembnimi besedami o važnosti delovanja italijanskega kulturnega instituta v Ljubljani, zlasti pa je še podčrtal pomen sodelovanja na kulturnem polju med dvema sosednjima narodoma. Predavanje je bilo polno izredno lepih in zanimivih misli in bomo o njegovi vsebini podrobno poročali prihodnj. Institut za italijansko kulturo v Ljubljani je tako odlično začel svoje novo leto in mi smo iskreno želimo največjega uspeha pri njegovem važnem delovanju.

Odlikovani so bili

Belgrad, 31. oktobra. m. S kr. ukazom so odlikovani z redom sv. Save II. stopnje dr. Josip Pippenhacher, gimnazijski ravnatelj v poklju, dr. Alojzij Gradnik, predsednik častnega razsodišča in sodnik kasacijskega sodišča, dr. Jure Adlešič, ljubljanski župan, z redom sv. Save III. stopnje dr. Janko Zirovnik, predsednik Odvetniške zbornice, dr. Josip Hebelin, primarij državne bolnišnice in podpredsednik okrajne organizacije vojnih prostovoljcev, Josip Pogačnik, glavni tajnik TPD in podpredsednik Društva rezervnih častnikov, dr. Vinko Vrhunec, ravnatelj TPD, ing. Ladislav Beve, tehnični višji svetnik pri kr. banski upravi dravskih banovine in predsednik Društva rezervnih častnikov, dr. Stanko Žitko, odvetnik in predsednik fantovskih odsekov, dr. Lovro Hacin, upravnik policije v Ljubljani, z redom sv. Save IV. stopnje ing. arh. Herman Hus, pooblaščen inženir za arhitekturo, z redom Jugoslovanske krone III. stopnje Lojze Dolinar, akad. kipar, z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje Janko Bedenk, poveljnik varnostne straže v Ljubljani, Fran Ančin pomožni tajnik pri kr. banski upravi v Ljubljani, Ignacij Železnik, uradnik Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, Ivan Polak, policijski komisar v Ljubljani.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 31. oktobra. b. Včeraj so kr. namestniki na predlog bana banovine Hrvatske podpisali uredbo z zakonsko močjo, ki daje pooblastilo banu Hrvatske banovine, da lahko da jamstvo v imenu banovine za posojilo za organiziranje prehrane. To posojilo bo zaključila družba POGOD in bo znašalo 250 milijonov dinarjev.

Zagreb, 31. oktobra. b. Na temelju pooblastil bana banovine Hrvatske za ureditev trgovskih in drugih vprašanj je ban dr. Subašić izdal naredbu z zakonsko močjo za ustanovitev pooblaščenih hrvatske industrijske trgovske d. d. v Zagrebu (POHID) z namenom, da ta družba lahko ustanavlja, prevzema, nakupuje in prodaja industrijske in trgovske podjetja vsake vrste, da lahko kupuje in prodaja vrednostne papirje, posebno trgovskih in industrijskih podjetij, kakor tudi da vrši vse posle, ki so s tem v zvezi, da izvršuje tudi druge denarne in trgovske transakcije v zvezi s financiranjem trgovskih in industrijskih podjetij. Temeljna glavnica znaša 100 milijonov din, od katere bo 50 milijonov plačanih takoj, ostalo pa pozneje. Polovica kapitala vpiše banovina, druga polovico pa lahko denarni zavodi in druge osebe. Delnice stanejo 1000 din komad.

Osebnosti

Belgrad, 31. oktobra. m. Z odlokom zunanjega ministra je premeščen Stanko Flego, ekspeditor 9. skup. pri kr. generalnem konzulatu v Trstu, za ekspeditorja v zunanje ministrstvo.

Belgrajske novice

Belgrad, 31. okt. m. Včeraj je bil v tukašnji industrijski zbornici pod predsedstvom prof. Pavla Vasiča II. kongres o potrebi načrtnega dela v gospodarstvu. Prihodnji kongres bo po sestankih, ki jih bo imel prof. Vasič v Zagrebu in Ljubljani.

Kragujevac, 31. okt. m. Semkaj je prisel bivši minister Krsto Miletič, ki je obiskal voditelja radikalov Aca Stanojevića in imel z njim daljši razgovor.

Ban dr. Natlačen na Grmu

Novo mesto, 31. oktobra.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu je v četrti priručni slovesnosti zaključila šolo. Prav poseben poudarek vsej slovesnosti je dal prihod bana dr. M. Natlačen, ki je obiskal šolo dopoldne. Ravnatelj zavoda inž. Absce in načelnik kmetijskega oddelka banske uprave inž. Podgornik so pričakovali g. bana z učiteljskim zborom in vsemi gojenci. Po pozdravih je v dvorani g. ban dr. M. Natlačen absolventom v lepem govoru dal navodila za nadaljnje delo v življenju. Orisal je slovenskega kmeta in njegovo ljubezen do domače zemlje in domačega jezika. Poudaril je, da je prav slovenski kmet bil tisti, ki je skozi dolga stoletja varoval in obdržal naša narodna izročila, zvestobo narodu, zemlji in Bogu. Prav v sedanjih časih mora biti vsak kmet, posebej pa še šolan kmetovalec, vzgled svoji okolici v zvestoti do naroda in vdanosti do države. Prav tako mora biti vsak absolvent kmetijske šole vzgled svoji okolici v svojem življenju in v družini. Tudi na kmetih so se razpasle razvade, ki slovenskemu kmetu jemljejo ugled in dobro ime. Posebno žalostne so take številne žrtve nezmernosti, ki nas Slovence celo v tujini postavljajo v napačno luč. Prav v treznosti mora biti vsak absolvent kmetijske šole na Grmu vzgled vsemu svojemu kraju ter mora tako pomagati, da se ta razvada dokončno prežene iz naših vasi. V veliki meri bo to koristilo tudi kmečkim gospodarstvom. Z željo, naj bi v življenju uspešno izkoristili znanje, ki so si ga pridobili na šoli, je g. ban čestitil gojencem, nato pa jim razdelil izpričevala. Gojenci so končali šolo z dobrim uspehom, najboljši med njimi pa je dobil še posebno priznanje.

G. ban je gojencu Stoku, ki je doma iz litijskega okraja in ki je bil najboljši med vsemi, izročil v nagrado lepo diplomu z dragoceno strokovno knjigo. Vsa slovesnost je potekla v epem razpoloženju. Na povratku je g. ban dr. M. Natlačen obiskal tudi žensko kmetijsko gospodinjstvo šole v Šmihelu, kjer so ga gojenke pristrčno pozdravile in mu izročile lep šopek. G. bana je pozdravil tudi župnik Bergant Anton, ki poučuje verouk na zavodu. G. ban se je zanimal podrobno za zavod, ki je tudi v sestavi banovinskih gospodinjstev šol, ter si ogledal njegove naprave, nakar se je vrnil v Ljubljano.

Maribor

m Blagoslovitev novih avtobusnih garaž bo v nedeljo dopoldne ob pol enajstih in ne ob pol desetih, kakor smo pomotoma objavili. Občinstvo ima k slovesnosti prost dostop.

m Izložbeni predmeti niso varni. Trgovca Alojz Keiner je prijavil policiji, da mu je neznan tat ukradel plašč vreden 320 dinarjev, katerega je izobesil pred vhomid v trgovino.

m Narodno gledališče uprizoni v nedeljo popoldne za okolišane veličastno zgodovinsko komedijo »Cyrano de Bergerac«. Okolišane s koroške proge opozarjamo, da bo predstava končana tako, da bodo mogli dospeti na večerni vlak.

m Krznarstvo P. Semko, Aleksandrova c. 13 vam nudi ceno kožuho in krznarske izdelke.

m Vozni red na pokopališču na današnji praznik. Preložitost mestne policije prepoveduje na današnji dan vožnjo po Pobreški cesti od začelka. Drav, mostu na Kralja Petra trga do Mejne ulice vozilom vseh vrst, razen mestnim avtobusom. Vsa ostala vozila namenjena na pokopališče, naj vozijo po Tržaški cesti in Nasipni ulici do Pobreške ceste in obratno. Prestopki narredbe se bodo strogo kaznovali.

m Ljudska univerza. V ponedeljek dne 4. novembra predava univ. docent dr. Anton Ocvirk o temi »Pisatelj in družba«.

m Prosvetno društvo na Tezmem pri Mariboru je imelo preteklo nedeljo svoj redni letni občni zbor, na katerem je govoril bogoslov. prof. dr. Josip Hohnjec. Pri volitvah je bil izvoljen dosedajni odbor z majhnimi spremembami.

m Martinova nedelja, 6 dinarska zbirka za novo bogoslovje, je postavljena letos na 26. nedeljo po binkošti, ki je dne 10. novembra. Pri-pomba v Directoriju k 2. nov. opozarja gg. dušne pastirje, da razglasijo to spremembo s prižnice v nedeljo dne 3. novembra. Navodila za dinarsko zbirko z drugimi tiskovinami se bodo kakor vedno tudi letos pravočasno poslala.

m Umrla je Marija Bračičeva, soproga upokojenega uradnika drž. žel. v starosti 78 let. Stanovale je na Oreškem nabrežju št. 7. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje!

m Mariborski javnosti. Prišlo zelo neugodnega vremena ob priliki nedeljske zbirke po ulicah obveščamo našo narodno zavedno javnost, da bomo to zbirko v Mariboru ponovili v nedeljo, dne 3. novembra t. l. Naj ne bo zavednega Slovence, ki ne bi izvršil svoje narodne dolžnosti, pomagati največjim obmejnim bratom. — Slovenska straža v Mariboru.

m Strel v oko. V mariborsko bolnišnico so prepeljali 15letnega pos. sina Bogomira Kumina iz Katahovec v Prekmurju. Fant je s svojim tovarišem šel v gozd, kjer sta našla flobertovko. Tovariš je, ker je mislil, da flobertovka ni nabita, nameril na Kumina in sprožil. Kroglja ga je zadela v oko, ki je izgubljeno.

Gledališče

Petek, 1. novembra ob 20: »Cyrano de Bergerac«.

Sobota, 2. novembra ob 20: »Na dnuc Red B«.

Nedelja, 3. novembra ob 15: »Cyrano de Bergerac«. Ob 20: »Vdova Rošlinka«. Znižane cene.

Zahvala

Mojemu odhodu iz Ljubljane je ljubljanska javnost posvetila pozornost s priručnimi članki v časopisju. Tudi sicer sem dobil od številnih prijateljev, znancev in pacientov prijazna poslovia. Zato naj mi bo dovoljeno, da se s tem najpristonejše zahvalim za vse navedene izraze naklonjenosti.

Dasi se vračam v rodno sredino, mi je bilo slovo od Ljubljane težko, kakor da odhajam z doma. V letih poslovnega, strokovnega in družabnega delovanja sem navezal toliko in tako priručnih stikov s tovariši, znanci in pacienti, da mi je bilo to okolje popolnoma domače.

Zato mi bo nad vse drago, če se te vezi ne bodo pretrgale in mi bo ljubo presenečenje vsak obisk znancev, prijateljev in pacientov na mojem novem domu v Zagrebu, Barona Jelačica ul. št. 5.

Zagreb, dne 1. novembra 1940.

Dr. Juraj Kallay

THONET-MUNDUS
TOVARNA POHIŠTVA IZ UPOGNJENEGA LESA D. D. VARAŽDIN

dobavlja stole, fotelje, mize in ostalo drobno pohištvo za kavarne, hotele, gostilne, koncertne dvorane, društvene domove, kinematografe, čitalnice in zasebna stanovanja v prvovrstni kakovosti in po najnižjih cenah. — Zahtevajte ponudbe in prospekte!

Roosevelt odgovarja na vprašanje čemu se Amerika oborožuje

Novi podatki o ameriški armadi, letalstvu in vojni mornarici
Kolikšna je ameriška letalska pomoč Angliji

Boston, 31. oktobra. AA. Reuter: Snoči je mel predsednik USA Roosevelt daljši volilni govor. Boston in okolica sta mu priredila zelo svečan sprejem. V začetku svojega govora se je predsednik Roosevelt bavil z nekaterimi izjavami republikancev, češ da sedanja vlada Združenih držav prepočasno dela na to, da bi okrepila državno obrambo. Roosevelt je dejal, da ravno obratno v USA krepitev obrambe hitro napreduje. Omenjal je med drugim zlasti ojačenje vojne mornarice, ki se je začelo takoj po njegovem prihodu na oblast. Zatem je Roosevelt podrobno razložil, kaj je bilo vse storjenega za vojno mornarico v Združenih državah v zadnjih sedmih letih. Dejajle je med drugim, da je v ameriških ladjedelnih zdaj zaposlenih šestkrat več delavcev kot pa 1933 leta. Znatno so bila okrepljena posamezna ameriška pomorska oporišča na oddaljenih točkah. V zvezi s tem je predsednik Roosevelt pripomnil, da Združene države nameravajo odstraniti vsako možnost napada na ameriške obale. Omenil je dalje, da je na podlagi sporazuma z Anglijo Amerika prišla do novih pomorskih in letalskih oporišč v posameznih britanskih posestih na zahodni polobli. Ta nova oporišča — je poudaril Roosevelt — se vlečejo v dolgi vrsti od nove Fundlandije pa vse do južnega dela ameriške celine, oziroma od kraja, kjer je Atlantik ocean najožji, z drugimi besedami, kjer je najmanjša razdalja med ameriško in afriško obalo.

Roosevelt je nato govoril o ojačenju ameriške vojske ter dejal med drugim, da so izredno nevarne mednarodne razmere zahtevale tudi izrednih ukrepov na tem polju.

Dejal sem že in spet ponavljam, da ne bomo poslali vaših otrok v kake tuje vojne. Hočemo jih izuriti in tako ustvariti močno vojsko, ki bo sposobna odstraniti nevarnost vojne od naših obal.

Glede ameriškega letalstva je Roosevelt omenjal med drugim, da je vlada odločena usposobiti državo za proizvodnjo 50.000 letal na leto. Pripomnil je, da pristojni činitelji delajo noč in dan v tem cilju in da je uresničenje tega programa vedno bližje. Za primer navaja, da se je možnost proizvodnje Beingovih tovarn v Kaliforniji v letu dni početvorila, medtem ko se je kapaciteta Douglasovih tovarn podvojila. Neprimerno bolj pa se je povečala kapaciteta Kartisovih tovarn v Buffalu in San Louisu. Roosevelt dalje omenja povečanje proizvodnje letalskih motorjev, za katero je dejal, da je v 10 mesecih narasla za dva in polkrat. K temu so znatno prispevala tudi naročila iz Evrope. Anglija zdaj stalno naroča letala in letalske motorje. Britanska vlada je zaprosila za dovoljenje za nakup novega zelo velikega števila letal v Ameriki.

Anglija naročila v Ameriki skupno 26.000 bombnikov

Washington, 31. oktobra t. Associated Press: Predsednik Roosevelt je snoči govoril v radiu vsemu ameriškemu narodu. Glede pomoči Angliji je dejal:

Anglija je zadnji čas naročila v Ameriki še 12.000 letal. Ameriška vlada je dala letalskemu odboru nalog, naj tudi to naročilo prouči in ga čim hitreje izpolni. Skupno s tem zadnjim naročilom znaša naročilo Anglije samo pri letalstvu že 26.000 letal vseh vrst. V ta namen se je morala ameriška letalska industrija vsestransko izpopolniti in bo v kratkem zmožna zgraditi do 50.000 letal na leto.

Washington, 31. oktobra t. Associated Press: Vojno ministrstvo je sporočilo, da hoče s pomočjo avtomobilske industrije doseči da bo ameriška letalska industrija v najkrajšem času zgradila še 12.000 bombnikov več, kot pa znašajo dosedanja naročila. V vojnem ministrstvu potrjujejo, da je

teh 12.000 letal naročila Anglija dodatno k 14.000 letalom, ki jih je bila že prej naročila.

Nemški general na Kanarskih otokih

Washington, 31. oktobra t. Associated Press: V vladnih krogih z veliko pozornostjo sledijo poročilom o prihodu nemškega generala Müllerja, ki je v spremstvu španskega vojnega ministra generala Varelle prišel na Kanarske otoke. Poročila iz virov velešil osištja pravijo, da je ta obisk za-

sebnega značaja. V ameriških vladnih krogih pa proučujejo tudi možnost, da bi bil ta obisk v zvezi z nedavnim sestankom med Hitlerjem in generalom Francem, ko so se razširile govorice o neklih oporiščih, ki bi jih Španija dala na razpolago Nemčiji v borbi proti Angliji. Kanarsko otočje bi bilo za Anglijo in njene zveze z ameriško celino zelo nevarno oporišče, če bi bilo v rokah Nemčije. V ameriških krogih poudarjajo, da vprašanje položaja Azorskih in Kanarskih otokov Združene države ne bodo izpustile izpred oči, kajti tudi to otočje spada v življenski prostor Združenih držav in sploh vsega ameriškega kontinenta.

Najboljše oglasno sredstvo!

„SLOVENEČEV KOLEDAR“

Zakaj! — Ker bo vse leto na mizah številnih slovenskih družin!

NAROČITE OGLASE V NJEM, DOKLER JE SE ČAS!

Nemško-angleški boji

Nad Anglijo Nemška poročila

Berlin, 31. oktobra. AA. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Nemški letalski napadi na London in važne vojaške cilje v srednji in zahodni Angliji se nadaljujejo. Posebno težko je bila poškodovana neka tovarna letal v bližini Shaeffielda in neko vojaško taborišče. 300 km zahodno od Irske so nemške bombe zadele 5000 tonsko trgovsko ladjo, ki se je potopila. Čez dan je bilo večje število letalskih spopadov. Nočni napadi na Anglijo so se nadaljevali s poostreno srditostjo. Na obeh straneh reke Temze so nastale v industrijskih napravah in na dokih eksplozije, zaradi česar so izbruhnili tudi požari. Uspešno so bila bombardirana pristanišča ob angleški zahodni obali, kakor tudi središča oboroževalne industrije v srednji Angliji, zlasti v Conventryju.

Sovražni hitri motorni čolni so se poskušali približati flandrijski obali. Nastopila je naša pomorska artilerija in prisilila sovražne motorne čolne k umiku. En motorni čoln je bil potopljen.

Angleška letala so letela tudi preteklo noč nad zahodnimi območji nemških pokrajinami, vse bombe pa so padle na prosto.

Sovražnik je večer izgubil 13 letal, in sicer 12 pri letalskih spopadih, eno pa so zbili nemški protiletalski topovi. Pet nemških letal se ni vrnilo domov.

Berlin, 31. oktobra. AA. DNB. Nemški daljnostrelni topovi na francoski obali so 30. oktobra popoldne začeli streljati in spet močno obmetavali z granatami Dover.

Angleška poročila

London, 31. oktobra. AA. Reuter. Ministrstvo za letalstvo in ministrstvo za notranjo varnost objavljata: Ponočni napadi nemških letal so bili v glavnem namenjeni londonski pokrajini in srednji in vzhodni Angliji. Napadi so bili v glavnem ponoči, proti jutru pa so ponehali. Ti napadi niso bili tako velikega obsega kakor napadi v prejšnjih nočeh. Človeških žrtev ni bilo, pa tudi materialna škoda ni velika.

Kljub slabemu vremenu so angleška letala ponoči napadla pristanišča ob Rokavskem prelivu in prometne zveze v zahodni Nemčiji.

London, 31. okt. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča, da je danes neka bomba hudo poškodovala mednarodno znani Kino in zbirališče mednarodnega filmskega sveta na Leicester Square v Londonu. Tudi v južnem delu Londona je bilo porušeni nekaj pomembnejših zgradb tako, da se je profilskala črta, ki se odraža na nebu južnega dela Londona, znatno spremenila. Uničena je velika antikvarična trgovina biljardov in klavirjev Thurston. Teniški igrišče v Wimbledonu je tudi mnogo trpelo.

Nad Nemčijo Nemška poročila

Berlin, 31. oktobra. AA. DNB. Berlinski časopisi prinašajo poročilo »Daily Herald«, ki pravi, da je bila zaradi angleških letalskih napadov skoro popolnoma uničena zgradba berlinske glavne pošte in da so bile težko poškodovane tudi glavne plinske naprave v nemški prestolnici ter ga je bila berlinska postaja Lehter več ur v silnem plamenu, in končno uničena. Nemški časopisi so to angleško poročilo objavili zaradi tega, da bi nemškemu prebivalstvu, ki se lahko na kraju samem prepriča o netočnosti angleškega poročanja, pokazali primer britanske propagande.

Angleška poročila

London, 31. oktobra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja pregled napadov na Nemčijo med 21. in 28. novembrom. V tem razdobju je bilo bombardiranih 34 krajev v Nemčiji, med njimi Berlin in Hamburg petkrat, Hannover štirikrat, Bremen in Cuxhaven pa trikrat. Največ so bile bombardirane tovarne za umetno gorivo, petrolejska skladišča, železniška križišča in blagovni kolodvorji. V noči na 28. november je bil Berlin bombardiran že 25 tič, ko je bila poškodovana rafinerija v Muisburgu, največja petrolejska čistilnica v Nemčiji. Pri Hamburgu je bilo zadetih 6 tovarn. Hamburg in okolica pa sta bili dosedaj napadeni že 50 krat. Kruppove tovarne so bile zadete na treh mestih in

poškodovane, tako, da je proizvodnja padla za polovico.

London, 31. oktobra. t. Letalsko ministrstvo poroča: Ponoči so angleški bombniki napadli mnogo ciljev v Nemčiji, predvsem petrolejska skladišča in tovarne v Gelsenkirchenu in Hamburgu ter pristanišča v Bremen in Wilhelmshafenu. Pri napadu na Berlin je operacije motil sneg. Napadenih je bilo vsega skupaj tudi 29 letališč v Nemčiji in po od nje zasedenih krajih. Nastalo je 40 požarov. Dvoje letal se ni vrnilo.

Afriško bojišče

Kairo, 31. oktobra. t. Reuter. Vrhovno poveljstvo angleških sil poroča: Angleške letalske sile so izvedle dosedaj največje operacije nad sovražnim ozemljem. Bombardirali so številna mesta v italijanski Libiji in so pešeni viharji ovirali izvidnike, da bi točno ugotovili uspeh bombnih zadetkov. Z drugih front ni nobenih važnejših poročil.

Pomorska letala so, opirajoč se na vojno brodovje bombardirala italijanska oporišča na otokih Dodekaneza, kjer je bilo povzročeno večje razdejaje na letališčih. Samo na otoku Rodosu je bilo požarih 12 letalskih lop. Na otoku Karpados pa so bila zažgana bencinska skladišča. Na otoku Lepidos so nastali veliki požari.

Novo italijansko letalo

Milano, 31. oktobra. t. »Corriera della Sera« objavila poročilo, da so v Italiji zgradili neko novo letalo, ki nosi ime »Marsupiale«, ki da ima izredne sposobnosti in lastnosti. Je to prevozno letalo ogromnega obsega, ki lahko vzame na svoj polet lovsko letalo ter moštva, orožja in municijo v teži več ton. »Marsupiale« lahko vozi brez oddiha 4000 kilometrov.

Obramba Gibraltarja

Gibraltar, 31. oktobra. AA. Reuter: Obramba Gibraltarja je bila okrepljena s številnimi ogromnimi topovi. Po vseh skalah je sedaj polno topov, ki branijo dohod z morja in s suhega. Menijo, da bi se posadka v primeru napada lahko upirala dalj časa.

Vojna na Kitajskem

Čungking, 31. oktobra. b. Poročilo kitajskega vrhovnega poveljstva navaja velike uspehe kitajskih čet v pokrajini Kwangsi. Kitajska vojska je zasledila važen hrib Lungcou, južnozhodno od Nankinga. Ta hrib so zavzeli Kitajci po daljših borbah na noč. Na obeh straneh je bilo veliko število žrtev. Trdijo, da so kitajске čete dobile močne okrepitve v pehoti in topništvu in so Japonce prišile k umiku v francoski Tonkin. Kitajskim četam se je posrečilo zavzeti območno mesto Sanning in Čičang. Obe mesti, ki sta sedaj zopet v kitajskih rokah, sta velikega strateškega pomena za obvladanje položajev napram meji Indokine.

Francoska zagotovila ameriški vladi

Washington, 31. oktobra. t. Associated Press. Francoski poslanik v Washingtonu Haye je obiskal pomočnika državnega tajnika Sumner Wellesa, ki mu je izročil nekatera pojasnila po nalogu francoske vlade v Vichyju. Haye je v razgovoru s častnikarji dejal, da je prinesel ameriški vladi pomirjevalna zagotovila glede razvojev, ki se tičejo francoske kolonije na ameriškem in tihomorskem prostoru. Sporočil je nadalje ameriški vladi, da se pogajanja med Francijo, Italijo in Nemčijo nikakor ne tičejo morebitnega odstopa francoskih ozemelj ali sklenitve posebnega miru. Francoska vlada je izrecno zanimala, da od Nemčije ni sprejela nobenih predlogov za sklenitev miru. Na koncu je na vprašanje častnikarjev, če je maršal Petain že odgovoril Rooseveltu na njegovo pismo, ki govori o bodočem položaju francoskih kolonij v območju Novega sveta, poslanik Haye odgovoril, da od maršala Petaina še ni prišel noben odgovor.

Izjava francoskega komisarja v Siriji

Carigrad, 31. okt. AA. DNB: Francoski komisar v Siriji je izjavil, da so netočne vesti, ki se širijo v tujini v zvezi s sestankom kancelarja Hitlerja in maršala Petaina. Zlasti netočno je — je dejal francoski visoki komisar —, da bi ozemlje Sirije zasleda Nemčija ali Italija, da bi tam zgradili vojaško važna oporišča, kakor tudi to, da bi bila ogrožena neodvisnost tega ozemlja, ki je pod francoskim mandatom.

Kako je Francija izgubila vojno

Andre Maurois

IX.

Reynaud je v svoji vladi kot osebnost vedno bolj pridobil. Angleška pomorska zmaga pred Narvikom je napravila povsod v Franciji globok vtis. Reynaud, ki je bil tako rekoč krstni botev pri »norveškem načrtu«, je od tega na svojem ugledu le zrasel. »Zelezna cesta je končno veljavno prekinjena«, je dejal dne 20. aprila v parlamentu. Medtem ko je pred nekaj dnevi imel za seboj samo en glas večine, je sedaj doživel enoglasno priznanje vsega državnega zbora. To se mi je zdelo kaj ugodno. Toda še isti večer mi je neki senator, ki sem ga srečal, s peklensko zadovoljnostjo razložil, da to še nič ne pomeni. »Vi ne razumete parlamentarne igre za kulisami«, mi je rekel s pomilujočimi očmi, »poznam namreč Reynaudove nastrotnike, ki so se na vse moči trudili, da bi Reynaud dosegel soglasno odobritev, kajti soglasnost je neosebna, vse-domovinska, nacionalna in rodoljubna, medtem ko bi pomenile močne večine osebni uspeh zanj.«

Prihodnji dan me je sprejel Reynaud. Roke globoko v hlačnih žepih se je sprehajal gor in dol po svoji pisarni na Quai d'Orsayu ter mi v zve-neh besedah razlagal položaj, ki ga je našel, ko je prevzel predsedništvu vlade. »Tanke smo imeli samo na papirju. Nered je bil takšen, da so ostali topovi in strojnice, ki jih je armada nujno potrebovala, zadaj neke po skladiščih. Nemci so imeli 200 divizij, verjetno celo 240, mi pa smo jih imeli samo 100. Daladier je s svojo lenobo preprečil vsako reformo in je sploh onemogočil vladanje.« — »Toda Daladier je prav gotovo mož, ki svojo domovino ljubi. Tako zgovorno govori o njej v radiu in

na način, ki mu prihaja naravnost od srca,« sem omenil. — »Res, verjamem, da si želi, da bi Francija zmagala, toda mnogo bolj se želi, da bi bil jaz poražen,« mi je odgovoril Reynaud. Takšna strašna obsodba, ki je bila izrečena popolnoma resno, ki pa je bila po mojem mnenju krivična, je razgalila vso globino prepada, ki je ločil ta dva moža.

Reynauda sem videl spet dne 5. majnika. Našel sem ga pobitega in nervoznega. Na njegovi mizi so bili sedaj že trije telefonski aparati. Prvi ga je vezal z ministrstvom samim, drugi je bil zvezan z zunanjim telefonskim omrežjem, tretji pa je bil napeljan na stanovanje grofice de P. (njegove prielčnice). Ta slednji telefon je neprestano, histerično zvonil. Reynaud je vsakokrat prijel za slušalnik, poslušal nekaj sekund, potem pa zavpil v zdraženem naglasu: »Da... da... da... oo seveda... pa saj se razume, no... prosim, dajte mi mir, pustite me delati...« Končno pa na zvonjenje sploh ni več odgovarjal.

Norveška pustolovščina se je končala slabo. Prvič se je jasno pokazala uničujoča premoč vojne materiala, s katerim razpolaga nemška armada. Navdušenje največjih optimistov je bilo precej pogrešeno, ko so spoznali razliko med točno v vseh najmanjših podrobnostih pripravljenim, izračunanim in preizkušenim nastopom ter brezglavo improvizacijo, ki je pogumne, toda slabo oborožene vojske, ki jim je predvsem manjkalo protiletalskih topov, izpostavila bombam in strojnica sovražnega letalstva. Reynaud je takoj zvalil vso odgovornost za vse pomanjkljivosti priprav, ki so dovele do katastrofe, na svoje nasprotnike. »Važne stvari so

pred mano skrivali,« se je pritoževal v razgovoru z menoj, »predvsem neko pismo admirala Darlana, ki je točno opisal vse težave norveškega podjetja in ki me bil zadržal pri izvajanju tega načrta. Danes popoldne bomo govorili v državni komisiji in tamkaj hočem povedati vse resnico.« V tem trenutku je bil spor med Daladierom in Reynaudom tako hud, da je moral predsednik republike Lebrun posredovati, da je oba moža pomiril.

Dne 10. majnika ob 9 zjutraj sem hotel ven na deželo, da bi tamkaj preživel svoje počitnice. Ob pol 9 sem odprl svoj radio ter slišal, da so Nemci vdrl v Belgijo in na Nizozemsko. Velika ofenziva se je torej začela. Vsi častniki, ki so bili na počitnicah, so bili takoj vpoklicani. Jaz sem se podal na kolodvor Gare du Nord, da bi se vrnil nazaj v Arras. Vlak je bil tako nabit s francoskimi in angleškimi vojaki, da so mu morali priključiti nekaj novih vagonov. Ob meni je stal pri odprtem oknu na hodniku neki pehotni kapitan, ki je svoji ženi dajal poslednja navodila: »Poslušaj, dragica! Vzemi denar iz levega predalčka moje pisalne mize, ter drobič, ki ga imam v nočni omari. Ključ od garaže in za avtomobil so na vrhu blagajne v moji sobi. Bertha naj vrže nekoliko naftalina na mojo pisarniško obleko. Jeanovo kolo je treba namazati, ker že škriplje. Kaj? Da sta ta dva dneva bila zelo kratka? Da, toda pomisli, ljubček, da bi jih prav lahko ne bila sploh imela ne! Ko bomo te fante (Nemci) zadržali, bo morda že konec vojne.« — Mala ženkeca se je pogumno smehljala. Ni res, da je bila pred ofenzivo morala slaba. V višjih plasteh, ki so bile tudi bolj poučene, je to morda bilo res, toda ne pri množicah, ki so še vedno bile polne upanja in ki jim je radio vsak dan osemkrat vlival običajne količine utvar.

Novica, da so Nemci predrli črto pri Sedanu, je bila za Parižane strašen in nepričakovan udarec. Parižani so bili morda pripravljeni na morebitni

umik. Saj so imeli izkušnje iz zadnje vojne l. 1914. Toda bili so prepričani, da bo sovražnik hitro ustavljen. Dne 17. majnika je general Gamelin sporočil vladi, da prodira nemška motorizirana kolona proti Laonu in da za varnost Pariza dalj kot za prihodnjo noč ne prevzema nobenega jamstva. Ta dan je zavlada panika po ministrstvu.

Naslednje jutro so Parižani zvedeli, da se je sovražnik obrnil proti morju in da Pariz spet nekaj dni lahko diha. Sedaj je Reynaud, ki je sprito strašnega položaja postal srčen, storil to, kar je doslej vedno odlagal. Da bi se znebil Gamelina, ki ga je delal odgovornega za poraz in ki ga je Daladier še vedno ščitil, je sam prevzel vojno ministrstvo, Daladieru pa je izročil zunanje ministrstvo. Kdo naj postane vrhovni poveljnik? Dolgo je Reynaud mislil na generala Georgesa. Toda med vsemi izbirami bi bila ta za Gamelina najbolj trpka. Kajti med tema dvema generaloma je zijalo prav takšno nasprotje, kakor med Daladierom in Reynaudom. »Tako sta zaposlena z vojskovanjem med seboj, da kar nimata več časa, da bi vodila vojno proti Nemcem,« mi je nekega dne dejal neki angleški general. Druga možnost je bila general Nogues, ki je bil tako uspešen v Maroku in v vsej Severni Afriki. Med mlajšimi generali sta imela Huntzinger in Giraud vsak svoje zagovornike. O Huntzingerju so trdili, da je mož silnega uma. Poleg tega pa se je njegova armada nemškemu navalu uspešno upirala. Giraud pa je bil blešče vojskovodja, toda s svojo drznostjo je plašil slabše. Toda v tem trenutku se je nahajal itak že v vojnem ujetništvu. Končno se je Reynaud odločil za generala Weyganda, ki je poveljeval vzhodni armadi. Hitro ga je poklical v Pariz. Weygand je bil l. 1918 desna roka maršala Focha v trenutku, ko je Foch prevzel vodstvo že napol izgubljene bitke, ki jo je spremenil v zmago. Razumljivo je bilo, da se vsi želeli, da izkoristijo njegovo izkušnost. (Dolje).

Gospodarstvo

Kontrola cen in prijava zalog kož in usnja

Ker so se pri prevodu določil o kontroli cen kož in usnja ter o prijavah zalog kož in usnja pripetile napake, podajamo v naslednjem avtentično besedilo urada za kontrolo cen v slovenščini:

Z odlokom ministra trgovine in industrije in ministra socialne politike št. 7581 od 5. oktobra leta 1940. je bila razširjena kontrola cen in zalog na vse vrste kož in usnja, najsi bo domačega ali tujega izvora. Da se ne bi napačno tolmačilo in da bi bila omogočena uspešna kontrola, daje urad za kontrolo cen sledeča navodila:

Kontrola cen v smislu uredbe o kontroli cen od 14. februarja leta 1940 se nanaša na sledeče vrste kož: 1. surove kože: goveje, konjske, bivoljske in telečje. 2. Usnje: podplati, okrajevina in vratovi (z izvetkom galanterijskih); usnje za podlogo (telečje in konjsko); notranjki; gornje usnje (kravina, masna, brez ozira na barvo, goveji in telečji boks, brez ozira na barvo); cepčenec (navadni suhi); usnje za jermenarje in sedlarje (likarice navadni masni za vojno in konjsko opremo); svinjina za sedlarje in jermenarje (brez galanterijskih); usnje za strojno jermenje.

V smislu člena 2. uredbe o kontroli cen so dolžni uvozniki, veletrgovci in predelovalci (tovarnarji usnja) do 10. novembra t. l. predložiti pristojni oblasti predstavko, s katero bodo opravili povečanje prodajnih cen, ako so iste dvignili po 14. februarju 1940. V predstavki je treba označiti razloge, ki so povzročili to povečanje in priložiti podrobno kalkulacijo. V primeru, da povečanje cen ni upravičeno, bo banska uprava te cene revidirala. Predstavka za opravičenje povečanih cen je lahko kolektivna.

Vsi uvozniki, veletrgovci, predelovalci (tovarnarji usnja) in osebe, katerim je blago poverjeno v shrambo (skladišča, komisijonariji, prekupci itd.) so dolžni v smislu odločbe ministra trgovine in industrije od 5. oktobra 1940 in uredbe o kontroli zaloga blaga od 15. junija 1940, da prijavijo zaloge sledečih vrst kož in usnja:

1. surove soljene kože velikih živali (goveje, telečje, bivoljske in konjske); 2. surove suhe kože velikih živali (goveje, telečje, bivoljske in konjske); 3. podplatno usnje (kruponi, vratovi, okrajevine);

4. notranjki; 5. boks vseh vrst; 6. masno usnje (rjave in črne kravine, pilingi, kipsi); 7. usnje za podlogo (telečje in konjsko); 8. opanciarski podplati; 9. ostalo usnje za opanciarske; 10. likanec, navadni masni, za sedlarje in jermenarje; 11. svinjine navadne za sedlarje in jermenarje (brez galanterijskih); 12. usnje za strojno jermenje.

Prijave o stanju zaloga konec vsakega meseca se morajo poslati najpozneje do 5. prihodnjega meseca uradu za kontrolo cen v Belgradu. Stanje zaloga naj se grupira skupno po omenjenih razredih. Za vse vrste višje omenjenih kož in usnja je potrebno brezpogojno prijaviti točno število kosov in to posebej za vsakega od 12 omenjenih razredov. Poleg tega je treba za kože in usnje iz razredov 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11 in 12 brezpogojno naznačiti za vsak razred posebej skupno težo v kilogramih (za surove soljene kože navesti težo otresene od soli), medtem ko je potrebno za usnje iz razredov 5, 6, 7 in 9 označiti posebej za vsak razred površino v kvadratnih čevljih.

Za oceno težine v kilogramih in površine v kvadratnih čevljih se odobrava toleranco do največ 10%.

Prijave, katere ne bodo grupirale kož in usnja po gori omenjeni klasifikaciji ali katere se ne bodo strogo držale predpisanih enot mer (za vse vrste kož in usnja število kosov, pri gotovih kilogramih, pri gotovih čevljih) se bodo smatrale za neveljavne.

Zaloge kož se morajo prijaviti po kraju, kjer se nahajajo, a ne po kraju sedeža tvrdke. Za kože in usnje iz vsakega gori omenjenega razreda je potrebno posebej označiti kože in usnje domačega izvora, a posebej kože in usnje inozemskega izvora. Prijavitelj se istočasno prosi, da navede, kolikor jim je to mogoče, svojo mesečno proizvodnjo, kakor tudi obseg svojih mesečnih kupovin in prodaj.

Izveščno se bo stanje zaloga kož in usnja na dan 31. oktobra sprejemalo do 10. novembra t. l. zaključno.

Obrazci za prijave zaloga se lahko dobijo v statističnem odseku urada za kontrolo cen v Belgradu (Trg kralja Petra št. 15/VL).

Uvoz bombažne, volnene in lamene preje. Iz belgrada poročajo, da je devizni odbor pri Narodni banki sklenil, da morejo uvozniki tvrdke uvažati tudi nad določenim kontingentom bombažne, volnene in lamene preje, ki se plača v svobodnih devizah. Na ta način je omogočeno posameznim zainteresiranim tvrdkam, da s svojimi zvezami, izkušnjami in sposobnostmi omogočijo večji uvoz navedenih proizvodov, kar so že prej tudi same zainteresirane tvrdke zahtevale.

Nemčija nam bo dobavila naftine proizvode. Agencija »Jugoslovanski kurir«, ki izhaja v Belgradu, poroča, da je med našo državo in Nemčijo dosežen sporazum, po katerem nam bi Nemčija plačala aeno tretjino stroškov tranzitnega prometa namesto v devizah v blagu in sicer v prvi vrsti z naftinimi proizvodi. Zato se lahko pričakuje, da bomo od Nemčije dobili znatne količine pogonskega tekočega goriva.

Nova delniška družba. V Belgradu je osnovana nova rudarska delniška družba »Jugohrom« z glavnico 2 milij. din. Predstavniki družbe je g. Lujo Haražim iz Belgrada.

Uvoz iz držav, zasedenih po Nemčiji. Za uvoz in izvoz iz držav, katere je zasedla Nemčija, niso bili pri zadnjih pogajanjih določeni nobeni posebni kontingenti, ker je medsebojna trgovina popolnoma prepuščena mejam stvarne možnosti. Edino kontingent za uvoz bakalara iz Norveške znaša 400 ton, kontingent za konopljne vreče pa 100 ton in sicer iz Poljske in Belgije.

Našička v Zenevi. Ta holding družba za lesno industrijo, ki ima obrate v naši državi, na Madžarskem in v Romuniji izkazuje za poslovno leto 1939—1940 (s 30. aprilom) 526.090 v letu 1938—1939 (487.522) šv. frankov čistega dobička vključno prenos dobička iz prejšnjega leta v znesku 221.600 šv. frankov. Dividenda bo zopet 2%. Skupni dohodki so znašali leta 1939—1940 671.500 (524.300) šv. frankov.

Borze

Dne 31. oktobra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 9.395.785 din. na belgrajski borzi pa 10. drahem, 8.612 mark po starem in 587.000 mark po novem tečaju. 185.066 šv. frankov in 4.206 dolarjev. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 690.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt 175.15—178.55
Newyork 100 dolarjev 4452.—4485.—
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 216.61—219.81
Newyork 100 dolarjev 5480.—5520.—
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 1772.—1792.—

Zasebni kliring:

Belgrad — Solun 100 drahem 43.65—44.35

Curih. Pariz 9.935, London 17.125, Newyork 431, Bruselj —, Milan 21.70, Madrid 40, Amsterdam —, Berlin 172.50 (reg. marke 51.25, trg. marke 29), Stockholm 102.70, Buenos-Aires 100.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 443 —445
v Zagrebu 443 —445
v Belgradu 445.50—446.25

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99—101, agrarji 52 denar, vojna škoda promptna 443—445, begluške obveznice 76—77, dalm. agrarji 69—71, 30, 8%Blerovo posojilo 99 denar, 7%Blerovo posojilo 94—95, 7%posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7%stab, posojilo 96—98. — Delnice: Narodna banka 6.500 blago,

Še je čas!

»Slovenec« bo letos prvič izdal ob koncu leta svoj Koledar, v katerem bo pokazal sile, ki so oblikovale v preteklem letu politično, gospodarsko, kulturno in javno življenje sploh, obenem pa skušal ustvariti najzvestejšega spremljevalca in svetovalca slovenskemu človeku tudi za prihodnje leto ter mu tako dati navodila za negotovo bodočnost. V njem bo našel vsak stan in vsak človek nekaj zase in prepričani smo, da bo potreben vsak hip pri roki slovenskemu človeku.

„Slovenčev koledar“ za leto 1941

bo vseboval pregled političnih dogodkov, razvoja evropske vojne, kar bo vse pokazano nazorno in zemljevidih; dalje opis notranje-političnih dogodkov, vpliva svetovnih dogodkov za naše gospodarstvo itd. Vrstili se bodo koristni nasveti za vse stanovalce, za kmeta, kakor obrtnika in delavca. Dobro berilo bo spremljalo resne dogodke in nudilo prijetno zabavo, obenem pa kazalo slovensko zemljo v vseh njenih lepota in svojevrsnosti. Posebne karte bodo kazale razširjenost poljskih pridelkov in dajale nasvete za povzdigo našega narodnega gospodarstva (sadjarstvo, lesna trgovina itd.). Razne tablice, kakor kubične, kvadrature, izračunavanje obrestí, težinskih mer, dolžinskih itd. itd. bodo nudile praktično pomoč za vsak dan. Za vsak dan bo namenjen tudi pravi koledarski del, ki bo imel dovolj prostora za zapiske in pripombe.

»Slovenčev koledar« bo tudi za poslovne ljudi!

Za doplačilo 6 dinarjev lahko vsak dobi »Slovenčev koledar« z dodatkom za poslovne zapiske.

K vsakemu mesecu hosta namreč še dodana 2 lista, razdeljena na posamezne dneve in primerno črtana, tako da bo ta del zlasti pripraven za zapiske, ki si jih za svoje obravnave morajo delati odvetniki, notarji, denarni zavodi, vodje raznih drugih podjetij — sploh poslovni ljudje.

Prepričani smo, da bomo s tem še posebno ustregli našemu poslovnemu svetu, ki mu je takega koledarja manjkalo.

Prosimo za čimprejšnjo naročila koledarja s poslovnim delom!

Koledar bo bogato ilustriran in ga bo krasila zlasti tribarvna slika v »krotisko« Goriške Marije slikarja Rika Debenjaka.

Koledar bo velikega formata 23x30/1cm. To je skoraj oblika polovice »Slovenca«.

Za naročnike »Slovenca«, »Slovenskega doma« in »Domoljuba« bo stal Slovenčev koledar le 10 dinarjev. Vsak naročnik ima pravico naročiti le en izvod.

Za vse nenaročnike naših listov pa bo koledar po 28 dinarjev za izvod, kar je v primeri z drugimi podobnimi knjigami na našem knjižnem trgu izredno nizka cena.

Naročite koledar pri naših zastopnikih v vašem kraju.

Koledar naročite po dopisnici na naslov: »Slovenčev koledar, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana. Nenaročniki lahko dobe koledar tudi po 10 din, ako naroče in plačajo »Slovenca« za dva meseca ali »Slovenski dom« za tri mesece, ali »Domoljub« za vse leto.

Industrijci, obrtniki, za vaše oglase je »Slovenčev koledar« najprimernejše glasilo, zato si rezervirajte v njem primeren prostor!

Pohitite z naročili, da bomo mogli koledar izdati ob pravem času in v zadostni nakladi.

Naročila bomo sprejemali še 1., 2. in 3. novembra 1940.

„SLOVENČEV KOLEDAR“

LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica štev. 6.

ŠPORT

V nedeljo Nemčija : Jugoslavija

V nedeljo se bo odigrala v Zagrebu nogometna tekma med nemško in jugoslovansko reprezentanco, za katero vlada v vseh športnih krogih Jugoslavije izredno zanimanje. Naša reprezentanca bo sestavljena iz naslednjih igralcev: Glazer-Brozović (oba Gradjanski), Dubac (BSK), Džanič, Jazbinšek (oba Gradjanski), Valjarevič, Božović (oba BSK), Živković, Matekalo (oba Gradjanski). Rezerve so: Mrkušić (BSK), Matošić (Hajduk), Manola in Vujadinović (BSK).

Reprezentanca je torej sestavljena iz 7 igralcev Gradjanskega in 4 igralcev BSK-a.

Z Nemci je dogovorjeno, da se za časa igre sme zamenjati samo poškodovani vratar.

Tekma bo na igrišču Concordije v Zagrebu in jo bo sodil italijanski sodnik Scarpi.

Doslej je igrala naša reprezentanca z nemško vsega trikrat: enkrat je zmagala, dvakrat pa je bila poražena. Prvikrat je izgubila v Berlinu s 3:2, lani v Zagrebu s 5:1 in letos na Dunaju je zmagala z rezultatom 2:1.

Vsekakor je pričakovati v nedeljo velike borbe med našo in nemško reprezentanco, kajti obe enajstori sta zelo močni. Nemci so nedavno igrali z Madžari v Budimpešti neodločeno 2:2 in tudi naša reprezentanca je dosegla na madžarskih tleh neodločen rezultat. Zato so tembolj radovedni vsi športni krogi kaj nam bo prinesla prihodnja nedelja.

Tekme s Švico ne bo

Švicarska nogometna zveza je odgovorila naši nogometni zvezi, da ne more sprejeti

Trboveljska 340—350, Kranjska industrijska družba 136 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. posojilo 99 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 443—445 (443, 444), begluške obveznice 76.50—77.50 (77), dalm. agrarji 71 blago, 4% severni agrarji 52—53, 8%Blerovo posojilo 100 blago, 7%Blerovo posojilo 94—95, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab posojilo 96 denar. — Delnice: Narodna banka 6.450 blago, Priv. agrarna banka 192 denar, Trboveljska 347—350 (347, 350), Sladk. tov. Bečkerek 650 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 100 denar, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 445.50—446.25, begluške obveznice 76.50—77 (76.50) dalm. agrarji 69.75—70.50, 8%Blerovo posojilo 100—100.75 (100.50) 7%Blerovo posojilo 94.25—94.50 (94.50, 94.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Narodna banka (6.500).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač. nova sušena Indija 253—255; bač. nova sušena pariteta Vršac 251—253. — Tendence neizpremenjena — Pro-met srednji.

predlaganega termina za meddržavno tekmo med Jugoslavijo in Švico, ki naj bi bila 17. novembra v Curihu, češ, da je ta termin prekasen za meddržavno tekmo.

Še vedno diskvalifikacije hrvatskih atletov

Hrvatska atletska zveza je na svoji seji sklenila, da zaradi nekih formalnosti vrne podzvezi poročilo o dosmrtnih diskvalifikacijah onih šestih hrvatskih atletov, ki so kljub prepovedi zveze sodelovali na letošnjih balkanskih igrah v Carigradu. O teh kaznih se bo gotovo mnogo govorilo tudi na občnih zborih podzveze in zveze, ki bosta 24. novembra. Pa tudi med atleti so različna mnenja o tej stvari, kajti med njimi je mnogo takih, ki so proti izrečenim kaznim.

Panameriške športne igre

Prvi panameriški športni kongres je bil v Buenos Airesu. Na tem kongresu je bilo zastopanih dvanaest držav. Sklenili so, da se bodo leta 1942 izvedle prve panameriške športne igre in sicer v lahki atletiki, dviganju uteži, rokoborbi, boksu, streljanju, plavanju, veslanju, jadrnanju, kolesarstvu, basketbalu, tenisu, polu in waterpolu.

Orodne tekme finskih telovadcev

Ob razprodanih dvoranah v Kotki se je merilo najboljših 16 finskih telovadcev v izbirni tekmi za dvoboj z Nemčijo, ki bo — kakor smo svoječasno že poročali — 10. novembra v Berlinu. Pri napetih vrhunskih borbah je manjkal topot eden najodličnejših finskih vrhunskih telovadcev Uosikinen, ki je padel za domovino v zadnji rusko-finski vojni. Pri teh tekmah je zmagal Esa Seeste s 113.70 točkami, na drugem mestu je bil Ale Saarvala s 112 točkami in na tretjem Aimo Tanner s 111,10 točkami.

Madžar Miklos Szabo

znani srednjeprogaš je dosegel višek svojih atletskih sposobnosti. Pri rekordnem poskusu v Budimpešti je porabil za tek na 2000 m 5:18,4 min. ter je ostal za svetovnim rekordom Amerikanca San Romanija samo za 1,7 sekunde. Szabov uspeh je nov madžarski rekord in obenem najboljši evropski rezultat.

ZFO

ZFO. V nedeljo, dne 3. novembra t. l. se vrši ob 3 popoldne pri FO sv. Helena sestanek Zasev-skega okrožja ZFO, tega sestanka so vsi fantov-ski odseki Zasev-skega okrožja obvezno se udele-ziti. — Odbor.

ZDK

Plavalni tečaj. Za članice in mladenke ljubljanskih dekliških krožkov priredimo plavalni tečaj na zimsko-sportnem kopališču Ilirije. Tečaj bo vsak torej od 7 do 8. Začetek prihodnji terek dne 5. novembra in bo trajal do Božiča. Vstopnina malenkostna. Voda in zrak sta v kopališču topla, na razpolago je tudi priprava za sušenje las, zato se vam ni treba bati prehlada.

Daljnosežna gospodarska pooblastila hrvaškemu banu

Kr. namestniki so podpisali uredbo o pooblastilu banu banovine Hrvatske za ureditev vprašanja osnovanju, vodenja, odsvojitvi in likvidaciji gospodarskih podjetij. S to uredbo je ban banovine Hrvatske pooblaščen, da po naradni poti z zakonsko močjo regulira vna vprašanja, ki se nanašajo na osnovanje, poslovanje, odsvojitev in likvidacijo vseh vrst gospodarskih podjetij, v kolikor gre za posle, ki izvirajo iz pristojnosti banovine Hrvatske.

Uredba je že objavljena v »Narodnih novinah«, glasilo banovine Hrvatske z dne 30. X. ter je že stopila v veljavo.

Motiv te uredbe je preprečiti selitev industrijskih podjetij iz Hrvatske, vendar je uredba tako daljnosežna, da daje dejansko banu pravico popolnoma regulirati gospodarsko življenje. Zaradi tega je pričakovati, da bodo na osnovi te uredbe izdane nove navedbe z zakonsko močjo, ki bodo urejale posamezna gospodarska vprašanja na Hrvatskem z velikim posegom v gospodarsko delavnost.

Poleg tega je treba zabeležiti še vest, da je zaradi navedbe hrvaškega bana, o kateri smo poročali v včerajšnji številki, gre namreč za prepoved glavnih skupščin delničarjev in obveznost prijav glede prenosa trgovskih in industrijskih podjetij na Hrvatskem, na zagrebški borzi ustaviteljno trgovanje z delnicami industrijskih podjetij in sicer za podjetja, ki se nahajajo na področju banovine Hrvatske. Pač pa je še naprej trgovina z delnicami podjetij, ki imajo svoje sedeže izven banovine Hrvatske. To so delnice Trboveljske premožkopne družbe, Velikobečkereške tvornice sladkorja, paroplovne družbe Oceania, ki ima sedež v Belgradu, ter lesne industrije Našička, ki ima sedež v Curihu. Le za te delnice se še beležijo tečaji na zagrebški efektivni borzi.

Mreža silosov

Po sporočilu Priv. družbe za silose sta do slej dograjena dva silosa in sicer v Bijelni in Podgorici, toda vprašanje je, kdaj bodo montirani stroji, ki so naročeni v Italiji. Silos v Petrogradu je adaptiran in so že neke količine blaga v skladišču. Družba je kupila v Smederevu silos za 250 vagonov, ki je že začel sprejemati blago.

Gradi pa sedaj družba še tele objekte: dva končna silosa v Pančevu in Šabcu, 7 zbirnih silosov in 5 potrošnih silosov, a vse te objekte so poverjene dobave strojnih naprav najbolj znanih evropskim tvrdkam. Poleg tega so že tudi naročene naprave za silose v Raški in Velikem gradišču. Bile pa so tudi že licitacije za strojne naprave za hladilnice v Brčkem in v Cačku.

Ker je bil načrt za mrežo silosov odobren šele v februarju letos, so doseženi rezultati zadovoljujoči.

Cena pšenice ostane neizpremenjena. Belgrad, 31. oktobra. AA. V zvezi z uredbo o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom je trgovinski minister izdal odlok, da se plačevanje nagrad po 50 din na ceno za 100 kg pšenice, nagrad, ki jih določa uredba o prometu s pšenico in o državni intervenciji na pšeničnem trgu leta 1940-41 podaljša do konca novembra t. l.

Preskrba z oljem. Belgrad, 31. oktobra. AA. Snoči je bila v kabinetu trgovinskega ministrstva pod predsedništvom ministra za trgovino in industrijo dr. Andresa konferenca na kateri so obravnavali o preskrbi države z oljem. Konferenca se je udeležil tudi zastopnik banske oblasti banovine Hrvatske dr. Kabas, kakor tudi gener. ravnatelj PRIZADA dr. Dragotin Toth.

Proizvodnja in prodaja nekaterih predmetov iz gume. Trgovinsko ministrstvo je dne 23. oktobra dovolilo tvrdki »Boston«, d. d. iz Belgrada, da se ji odobri tip zaščitnih gumastih oblek št. 1 (kombinezon) in obleke št. 2 (bluza in hlače) kakor tudi tip gumaste obutve (črni in svetlosivi čevlji), katere je prijavila ta tvrdka. Nadalje je tej tvrdki odobrena izdelava in prodaja zaščitnih gumastih oblek in gumastih čevljev pod pogoji, ki so s tem odlokom predpisani.

O VSEH SVETIH

Poslednja jesen

Martine je bil sam. Cisto sam. Že osmi križ je nosil na sebi, ali na to skoraj ni maral nikoli misliti. Pa četudi mu je tolikrat šinilo v glavo: meniš mar, da boš na veke zemljo tlačil, saj nisi Matuzalem! Tisto jutro pa je bil ne- navadno zamišljen. Kar ni in ni se mogel ote- pti sanj, ki so ga vso noč tako trapi- le. In vse mu je šlo zdaj zavoljo teh nesrečnih sanj na- robe: še posteljo v kamri si je pozabil postlati. Zunaj je sijalo prijazno jesensko sonce, Mar- tincu pa se je dozdevalo, da visi nad vasjo čem- eren dan.

Oslonil se je na svojo palico, ki je bila njegova prijateljica še iz za vojnih let, ko so mu v bolnišnici rezali desno stopalo — granata, kaj ti vse naredi, da pomniš za zmeraj! —, in se zategnil v hišo. Ondi si je že včeraj pri- pravil, da bo prebiral krompir, ki ga je na- kopal na Klancih: samo tisto leho je še ob- delaval, druge — in teh je bilo za grunt — je dal v najem, ko ni bilo pa nikogar več pri hiši, vse je pomrlo, vse... Položil je predse jerbas in škundro, potem pa počenil na pručko. V jerbas bo deval onega zase, v škundro onega za prešička, ki ga bo redil tja do svetih Treh kraljev.

Vrata so zaškripala. Martine se je pre- strašil, da mu je padel krompir iz roke in se zakotalil po podnici proti peči.

»Bog daj!« je padlo v prostrano izbo ka- kor v rakev, saj je bilo res tako vse mrtvaško pri Martincu. In danes še posebno. Vsaj zdelo se je tako Skantinu, ko je vstopil. Kar v vratih je še stal, kot bi se bal, da ga bo Martine za- podil.

»Bog daj dobrega!« se je Martine zbral in pogledal v Skantinov zarjaveli obraz. Velik je bil ta Skantin, najemnik večine Martinčeve zem- lje. Kakor da je prav ta zadnja leta poganjalo v tem možu novo življenje. Hm, Martine je včasih tako na tihem pomišljal...

»Je lep letos, kajne,« je Skantin stopil bliže in se medtem čohljaj po gosti bradi. »Se kar, saj ni bilo kazno. Ujedenega je veliko,« je Martine preložil svojo bolno nogo in vrgel tri za pest debele krompirje v jerbas. Še zmeraj pa mu je šumelo v glavi, češ, kaj neki je prineslo možaka semkaj, pa tak čas še? Menda ne misli, da bi se odpovedal kakih lehi? Ali pa? Saj ne more dobiti hlapca...

»Tak Martine, da kar naravnost povem,« je delal Skantin priazen obraz, glas pa še boli. »Po kupčiji sem prišel. Denarja bi se rad znebil — tebi na ljubo.«

»Po kupčiji? Kaj? Kako meniš?« Martincu so obstale roke na kolenih. Morebiti se je v tem trenutku domislil sanj, tistega prizora, ko je stopila predenj bela žena in rekla: Martine, po tvojo hišo sem prišla, pojdi od tod!...

Skantin je sedel na vegasto klop, ki je stala skonc kupi, in del roke prekrizane na prsi. Na široke prsi. »Takole sem, premišljal zadnje čase: Martine, star si, dolčas ti je v tej samoti. Hišo prodaj, čemu toliko prostora, pa vse prazno, v denar spravi!«

»Kako? Ali misliš zares? Kaj...« se je Martincu zameglilo pred drobnimi očmi. Kakor da je spet sanjal. Te sanje, vraga! Skantin je še enkrat potrlil svojo misel. Pa čeprav je zasutlil, da ni bilo vse tako, kot si je on za- mišljal. Sedel je pred Martincem. Najemnik, bajtar. Ali v srcu več ko Martine. Veliko več. In zdaj je razgrnil tu še ves svoj načrt: Martin- čevo hišo bi kupil in potem... Tisti trenutek se je zazdel Martine sam sebi kakor berač, ki je še svojo bisago zapravil. In pred njim je stal nekdo, kar nanaglom je vstal in se široko razkoračil, še pogled je zastiral na vse strani.

Pa je v tem Martine strastno zagrabil za bilko, ki se mu je izvijala. Stisnil je zobe. Ves svet bi zdajle uklenil v verige, tako ga je obslo. »Hudiča, kaj nimaš zadosti leha, še tiste ti bom vzel, še tiste, da veš!« je dvignil svojo lopatasto roko proti Skantinu, kot bi hotel za- iziliti ogromno silo, ki mu je grozila s poginom. Ne, kaj takega nikoli ni pričakoval. Od Skan- tina še celo ne.

»Tak ne razburjaj se, samo tako sem mislil, da ti bo prav...«, je Skantin popuščal. Ko pa je uvidel, da res ni bilo prav, da je kar tako naravnost načel, in da zdaj Martineca ni več moči spraviti v prejšnji tir, je vstal in jo prihuljeno odpelal. Še zbogom ni rekel.

Martine je šele čez čas opazil, da je spet sam v sobi. Na vso moč se je trudil, da bi zbral svoje razdvojene misli. V glavo mu je bilo vroče, v prsih je udarjalo srce, da je možaka privzdigovalo na pručki. Oprl se je ob palico in se stegnil skoz nizko okno. Pa tam zunaj ni bilo več videti nikogar. Samo sonce je tiho sevalo na vrt in lehe za njim. Sonce, da, Mar- tine se je tega šele zdaj zavedel. Spet je za- mahnil z roko po zraku, da bi odpodil zle misli, ki so se tako gnetle krog njega. Vraga, Martine, kdo te spravlja pod zemljo?...

Za opoldne si je skuhal kosilo: zelje in dobro zabeljene žgance. Pa mu ni nič teknilo. Se je pa prešiček v hlevu tega bolj povese- lil.

Popoldne ni mogel vzdržati doma. Čudno. Pa je zadnje čase še okoli hiše postajal. Nekaj ga je še zmeraj bežalo v grlu, še od lanske jeseni, ko je moral leči in je šele na spomlad

vstal. Potem pa še ta njegova noga! Ali zdaj je na vse to hipoma pozabil. Neznana sila ga je vlekla venkaj. Na sonce morda, ki je tako lepo obsevalo rumenelo krajino: sadovnjake, vrtove, polja, laze, gozde. V zraku je prijetno dišalo. Martincu, ki je drsal s podstenja prek dvorišča, ni bilo še nikoli tako mehko pri srcu, še nikoli. Kakor da je danes zadihal v novo življenje. In stopil na novo pot.

Zaneslo ga je v reber. Skonca sadovnjaka je za hip postal. Saj se je počutil že utrujenega. Dvignil je težko glavo. Pogled mu je splaval v desno. Njegova domačija je bila tam, njegov grunt, njegova zemlja, ki je nekoč bila pot nje- govega obraza in obraza njegovih otrok, Bog

F. Tratnik: Grobar.

jim daj dobro! Zdaj pa pije ta gruda znoj tujih ljudi, znoj Plavinov, Jamarjev, Stresnikov, Skantinov, Skantinov, hu, tega še največ! In Martine gleda vse to in mu je tako težko pri duši, da si še misliti ne more. In danes, šele danes to tako občuti, šele danes, o!

Tam za Klanci je bilo vse živo po poljih: ljudje so kopali krompir, Jamarjevi in Plavi- novi, Dobro jih je razločil. In tam od one strani je videl one, Skantinove. Jaka in on, stari, in mati. Ona je bila pri volih. Orali so. Skantinovi na njegovi lehi. Martine je gledal, kako je lemež zdaj pa zdaj zablisnil, potem se pa strastno zarezal v prst, ki je tiho stokala in se vsa mastna legala, kamor jo je plug potiskal. Četrto brazdo so delali. Zdaj so imeli vračati. Martine je motril sleherni korak, ki sta ga delala vola. In tudi onega, ki ga je delal Skantin in njegov sin in Skantinka. Da, ti ljudje so zdaj stopili na noge, zdaj, ko je Martine od- povedalo. Na njegovo mesto so stopili. Pa tako hitro. In zdaj bi se radi še na njegovo hišo usedli — kali? Le kaj si mislijo? Da je Martine z eno nogo morebiti že v grobu? Se jim meša? Ko je pa Martine še tako čil in krepak in zdrav, saj ga je samo življenje, le da noče tega pokazati. Bodo že videli, ko jim bo vzel še tiste lehe, kolikor jih imajo po milosti, naj pomni- jo, kdaj so se drznili priti na tako misel, tepci!

V zraku je še prijetneje zadišalo po jeseni. Po jeseni, kako je bila tokrat lepa! Vsa praz- nična, vsa svatovska. Od nekod je prinašal ve- ter vonj po ognju. Pastirji so ga kurili, ko so pasli po lazih in peklj turščico. Tudi Martine je včasih bil mlad kakor so ti, tudi on je pasel in kuril in pekel turščico. In vriskal, kot vri- skajo ti. Da, to je bilo nekoč. Potem se je Martine postaral. In zdaj je v letih, osmi križ, to ni kar tako!... Zlato sonce je lezlo v ve- černo stran. Drevice je delalo dolge sence. Pri Sv. Uršuli je bila ura. In Martine je pomislil, da je prišel že daleč, prav na grič, ki je stal nad vasjo, se je privlekel. Pa še sam ni vedel kdaj.

Martincu je vstala pred očmi slika, ki se je ni mogel odkrižati. Se nikoli se ni tako spri- jaznil s svojimi spomini kakor tisti trenutek. Na vse drugo je pozabil. Se na sanje, ki so mu ves dan delale toliko skrbi. Ne, Martine se ne bo legel in zaspal... Kaj bo potem z njegovim denarjem, ki ga ima toliko in z njegovo do- mačijo, nak, da bi se Skantin nanjo usedel, vrag naj ga vzame! Oddrsal je proti cerkvi, ki so jo poljubljali zadnji žarki zahajajočega sonca. Jabolko vrh zvonika se je krvavozlato lesketalo.

Postopim noter, si je Martine rekel na glas, ko je videl, da so vrata cerkve odprta. Nekaj ga je gnalo naprej. Naprej skozi nizka vrata, ki so vodila v zvonik.

Vegaste stopnice, ki so vodile v mračni zvonik, so škripale, da je mrtvaško odmevalo med štirimi stenami. Zdaj pa zdaj je nekaj šinilo iz kota, morda netopir, ki ga je splašilo, morda sova, ki je spala na veznem tramu, morda samo spomin. Ali Martine na vse to ni mislil. Njega je gnala neznana sila naprej, na- prej proti zvonovom. Ko se je plazil kakor

mačka mimo ure, je kakor nalašč kolesje za- zaškrtalo, da se je Martine do smrti prestrašil. Ura je bila. Gori nad glavo neke je trdo udarilo, potem je votlo zadonelo, da so se stene stresle in potem grozotno bučale, da je glušilo. Pa Martine je šel v se po sapo, zgrabil strastno za opornike, ki jih je dotipal v temini, in se pognal kvišku. Se sopsti ni utegnil...

Zdaj je prijel za desko. Za zadnjo. Bil je že v zvoniku. Pri zvonovih, pri svojih zvonovih. Moj ljubi Bog, koliko časa jih že ni gledal takole od blizu! Saj se mu zde čisto drugačni, kot so bili svoj čas! Pa so ravno isti. Ravno isti. Še Martine sam jih je vlekel v zvonik, ko jih je prejšnja vojska pobrala in so bili potem dolgo časa brez njih. Kako lepo so oni peli. Še danes jih Martine sliši, nikoli jih ne bo pozabil. Novi niso dali nikoli takega glasu. Ali vendar — tudi ti lepo pojo. Tudi ti, seveda:

Pokojnim

Pokojni tukaj mirno spé,
vihar življenja mimo gré;
zdaj onkraj groba srečni so,
ne drami jih gorje, ne zlo.

Oh, kje so časi tistih dni,
ko bili skupaj mi smo vsi;
zvonovi več vam ne pojo,
otožno pesem za slovo.

Oj, ozki dom, kako temán,
globoko v zemljo je skopan;
iz njega vstal bo vsak zemljan,
ko prišel bo nam sodbe dan.

Ko zadonel bo trombe glas,
bo presenečen ves ta svet.
Oj, milost božja, tisti čas,
ti v rajski dom privedi nas!

(Karol Bervar.)

in ni več povlekel. Saj ni mogel, ko mu je pa sapo vzelo. Vraga, naj li gre gor pogledat, kaj je? Je varno kar takole? Sam...

Pa se je mežnar je povzpél v zvonik. Zdaj je prepoznal, da je bil oni, ki se je oglašal, človek. Pa kdo neki? Kdo tako stoka? In kaj ga je prignalo semkaj? Ali ni ta glas Mežnarju že poznan?

»Martine — ti? Hoj! Hoj!«

Pa Martine, ki je visel sredi stopnice na tramu, in imel bolno nogo v veliki špranji, več se ni dalo v temi razločiti, ni dal glasu od sebe. Ves mu je pošel, ko je pa tako dolgo klical na pomaganje. Na, kaj zdaj... Mežnar je tekel po ljudi, ki so spravili Martineca iz zvonika. Položili so ga v posteljo, pa še tedaj ni prišel k zavesti. Jamarjev Pepe je ugotovil, da mu je strlo prsni koš in spehnilo levo nogo. »Kaj ga je pa zaneslo v zvonik?« so se vsi zapovrsti oglašali. Ali nihče jim ni znal odgovoriti. Mo- rebiti bi to vedel samo Skantin, ki je tudi stal v hiši ob bolnikovi postelji. Pa ta je rajši molčal. Vsaj niemu se je zdelo, da je tako še najbolj prav. Za nocoj, ko je vse tako čudno pri hiši...

Ali Martine po tej nesreči ni več stopil na svoje noge. Ko je prišel zdravnik in je odredil prevoz v bolnišnico, je Martine zatulil na ves glas: »Kdo bo pa doma!...« Misli je pač na Skantina. In na tisti dan, ko je prišel Skantin in mu rekel: Star si... Kaj je Martine res star? Kako to? Saj je smrt še daleč... Skan- tin, nikar si ne umišljaj, da boš sedel na mojo hišo! Še tiste lehe ti bom vzel, da veš!...

Jesen je dobila drug obraz: vsa čemerna je postala, bledična, mrtvaška. Dež je pršil tiste dni in nebo se je sklonilo čisto do zemlje. Tudi do Martinčeve, ki je nanjo toliko mislil zdaj Skantin. Skantin, ki jo je imel do zdaj samo v najemu. In ko je tako mislil, je nehote stopil k nizkemu oknu in se zazrl v sivi dan. In v tisti kraj doli proti Martincu, ki se mu ni zdel več tako meglén.

Pa je prišel spet lep dan. Kakor iz zlata vlit. In sonce, morda poslednje jesensko sonce, je prijazno sijalo na tiho vas. Pri fari je zvoni- lo. Tudi Sv. Uršula se je oglasila. Pa žalostno, sila žalostno. Saj se je lahko, ko so pa poko- paval Martinca. Tistega, ki je tolikrat pritr- kaval na njene zvonove... Za črnim sprevodom je šlo malo ljudi. Star človek. — Kaj bi mu delali čast... Ali tudi Skantina je bilo videti. Stopal je v paru z Jamarjevim Petrom. Z glavo je pocincaval. Bila mu je težka. Nič čudno, ko je pa nosila tako težke in velike misli... Pri fari in pri Sv. Uršuli je pa kar nenehoma zvoni- lo. (Ivan Ogrin.)

Prši...

Cvetlični grmi
rahlo sklonjeni
so nad zemljo...
V tih, predsmrtaj
slutnji večera
evet se za cvetom
rahlo zapira,
umira.

Prši...

Po oknih nežno trepeče luč
kot sanje na ustnih otroka,
ki v svetlih prividih boža ga
mehka, dobrotna roka.

Prši...

Le jaz svojo dušo zaman odpiram
hrepeneča po kapljici prvi,
pod rosnimi, rožnimi grmi
sama umiram.

(L. S.)

**Stojimo ob ugašajočih sve-
čah na grobovih in mislimo
na to, da je tudi življenje
kakor dogorevajoča sveča,
ki kaj kmalu ugasne, da
zopet zagori v večnosti! —**

Razodetja, ki jih slovo oznanja

Resnično, so dnevi, ki v nas nenadoma vzbudijo občutke, kako da moramo biti hvaležni, da smo sploh na svetu. Tako nenadoma šine ta občutek v človeka, kakor sonce v jeseni, ko časih šele krog poldneva prodre skozi srebrne pajčolane. Tako nenadoma je vse polno sijaja, in človeku sredi njegove poti zastane korak; mahoma se ne more več do dna nagledati.

Le to, tale drevesa, kako molijo svoje plahutajoče in plapolajoče zlató v visoko jesensko modrino, v tišino, ki je videti eno samo vriskanje! V ozračju je tenak dim, mogoče s kake njeve, kjer sežigajo krompirjevišče. Nato trte, ki so posajene po brdih, in spodaj sinja, lesketajoča se reka. V ozadju le nadahnjeni snežniki.

Človek se kar ne more nagledati. Sediš pred krčmo na klopi in pred teboj je kos kruha in kozarec mošta, ki ga pravkar prešinja sonce. Ali pa greš tjavendan in smukaš grozdje iz škarnicljaja. Ali pa nimaš ne tega ne onega, marveč le stojiš in imaš roke v žepih in stojiš na eni nogi in se naslanjaš na planke. Kjer koli si, povsod občutiš svoje bivanje in ničesar drugega kot to. In čeprav ne veš, kako bi nazval ta svojski občutek, je vendarle ta občutek močan in te vsega prevzema. To pa je bistveno, to je življenje, je razodetje, ki ti ga slovo oznanja.

Zatorej se mi časih dozdeva, da bi morali vse svoje življenje doživljati tako, kakor doživljamo en sam jesenski dan: kot veliko, kot eno samo, kot trajno poslaavljanje.

Resnično, ko bi to človek le zmogel! Da bi romali, pa nikjer obstali; romali iz kraja v kraj, od smotra do smotra, od človeka do človeka; da bi venomer romali in hodili dalje, tudi tam, kjer ljubimo in bi radi obstali; tudi ondi, kjer se nam srce razpoči, ko gremo dalje...

Le kdor bi to zmogel: da bi se držal smrti za roke in bi se pri vsem zavedal, da je tisto prvikrat in poslednjikrat njegovo. Kdor bi to zmogel, kar zmoremo pri slovesu samo takrat, ko se ne smemo z nobeno bodočnostjo tolažiti: da bi do dna občutili sedanjost kot nekaj, kar venomer izginja.

Ko bi človek imel to silno razteznost duše, da si vse osvaja le zato, da spet vse izgubi, in da vse le venomer oddaja, od slovesa do slovesa...

Saj ne živimo samo v popolnem uživanju, v vrhanem udejstvovanju, v sami sreči, marveč živimo prav tako, kadar nas prešinja otožnost, ko smo polni bojazni, ko smo neskončno žalostni — in živimo celó, če smo do dna obupani. Ali pa nemara nismo v vsakdanjosti, v svetu polovičnih čustev bolj oddaljeni od živega življenja, kakor takrat, kadar stojimo pri grobu, ko smo strti in samo tožimo in nimamo ničesar drugega kot žalost? A to se ne pravi, da bi ta žalost ne bila pristna in resna, če rečemo, da se tudi v žalosti lesketa življenjska radost. Zares, vprav v žalosti je tudi veselje, pa to ni škodoželjnost, marveč je življenje, ki je potrebno smrti, da samega sebe spozná. To pa je tisto, za kar mi je jesen od vseh letnih časov najbolj pri srcu.

Pomlad je nastajanje, eno samo nastajanje...

Poletje pa je stanje. Ležiš pod zelenim drevesom, grizlaš bilko, poslušáš čirikanje med travami in vidiš drhtenje v vročem ozračju; vidiš tihotne oblake, ki vsi beli in prenasčeni visijo nad pokrajino, kakor da bi bili iz mavca, in nič se ne vprašaš, kaj je bilo, in tudi ne, kaj da bo. Poletje nima nobenega časa; poletje je brez vprašanj, ko da ne bi moglo biti kaj drugačno. Poletje je vrhanost, ki počiva sama v sebi, ki stoji kar tu, kakor da bi bilo vse večno...

O, kako drugačna je jesen! Jeseni je ozračje polno zlatá, a za zlatom slutiš medlo sinjino, kakor da so skrivnostne sence. Sonce nam pripeka na kožo, a čim zaveje

vetre, pripihlja majhen hlad, ki je nenadoma malo bolj hladen, kot si pričakoval, in človek se nekam nalahno zgrozi. To je prehod, premikanje, je čas, ki je tako rekoč v ozračju in ki ga kar vidimo, kako mineva. Na drevesih so hkrati z zreli sadeži tudi že rumeni, usehli lističi...

Jesen, to je veliki dvojnati obraz, ko se vse šele pogloblja, zorjenje in umiranje, blaženost in otožnost, in ko živimo najbolj globoko, ker je že vse v poslaavljanju. Jesen je vriskanje, ki vsebuje že ihtenje. To je radostna otožnost, ki človeka ne napravi cmerikavega, marveč velikega; taka otožnost je to, ki našo dušo razteza in zbere vse barve še enkrat skupaj; to je letni čas, ki — kot noben drug — uglašá temeljni sozvoček človeškega bivanja.

In sediš in srkaš trenutke, vsakega posebej, tako kakor zoblješ grozdje jagoda za

jagodo. Tako srkaš toploto, ki je še polna poletnih spominov, zlasti če zapreš oči, in ti je skoraj vroče. Vendar žarki niso nič več bodeči, dozdeva se, ko da bi bile njih konice zlomljene. Zdaj so sončni žarki mehki in taleči; kar razlezejo se ti na čelu in na očeh. Na kožo roke ti sije toplo, tiho sonce, da ti je tako lepo in dobro, a znotraj, na dlani, občutiš hkrati senco, vlogo, hlad, modrikasto smrt.

To je jesen.

Resnično, kakor golo vejevje, ki ga zdaj razločimo skozi plamteče pisano listje, tako kuka usoda iz vsega življenja, in človek občuti, da smrt mora biti, da je smrt tista, ki vse preživi in prenaša in drži skupaj. Človek to skoraj s hvaležnostjo občuti in se zaveda, da je vse minljivo, in da se nam vse tako lepo dozdeva le zato, ker je minljivo. Nič več se ne vprašujemo, ali je to blaženost ali otožnost; do dna občutimo, da je to življenje — in to je zadosti. To je razodetje, ki ti ga daje poslaavljanje.

Na dan vseh svetnikov.
(Emil Friant, Pariz, Luksemburški muzej.)

Tisti, ki poslednji pride

Tisti, ki v sredozemskem mestecu Abetiju poslednji pride, ko so sveče že dogorele, ko so zrcala zasrta; ko moški, ki so v hiši, tiho govorijo in se ženeke trkajo na prsi in glasno čirijo: To je Baltazar, čigar strokovajstvo je umivanje mrličev in brezhibna razkužitev mrliških sob. Pa ne prihaja v take sobe po tihem in malce v zadregi sprito molčeče in neomajne vsemogočnosti smrti, marveč se glasno pojoč in bos, v svojem pogrebnem oblačilu pelje po cestah s kolesom, da je videti, ko da bi se prav po eatensko veselil svojega mrtvaškega poklica. A kadar se pojavi v svoji drugi lastnosti, namreč kot pomočnik reševalce postaje, tedaj le porogljivo pohajkuje okoli z rdečim znakom Rdečega križa na rokavu in dozdeva se, da ga kaj malo veseli, da bi pomagal živčim.

Baltazar, čno kodrolasi umivalec mrličev, pomočnik reševalne postaje in tisti, ki lepi lepake; opustošenega, premetenega in porogljivega obraza s pogledom Pavliča, oglatih in čudnih kretenj lutke, je nedolocene starosti, a ker se jih še mnogo spominja njegovega rojstva, tedaj je bržkone še precej mlad. Po podalkih vseh tistih, ki so poznali njegovo mater, je bila to lepa ženska, vendar je on ni videl nikoli v življenju, saj je umrla pri njegovem rojstvu. Ona, ki je bila lepota z obrazom madone, je morala pustiti življenje, da ga je dala njemu, Pavliču in zmravcu, eo govorili v Abetiju in so pri tem zlovoljno zmajevali z glavo sprito neumevne človeške usode.

Kot fantek je Baltazar, medtem ko se mu je oče izselil v Ameriko, doraščal v sirotišnici. Kot odrasel človek pa je Baltazar začel živeti za mrtve. On jih umiva, oblači in deva na mrtvaški oder, pa se pri tem smehlja; globoko vdrti oči se

mu svetlikajo, tanke, predolge roke pa s pretiranimi kretenji urno opravljajo svoj posel. Baltazar včasih že prej vé kot svojci, kdaj in kje bo kdo umrl. Takrat ga po več dni videvaš na njegovem kolesu, ko v črni, mahdrajoči halji okroža tisto hišo in nemirno bega okoli nje kakor jastreb, ki preži na mrhovino.

Od petih zjutraj, ko se z rožnato lučjo zaznava dan nad morjem, nad gorami in nad majcenim, v svojem zalivu zasidranim mestom Abetijem, pa do polnoči, ko so ulice prazne, ko se zapro mali bari in kavame, in postopa le še on sam ves utrujen okoli, si Baltazar prizadeva za mrliča, in čeprav težavno in trnjevo, vendar ga mrliča — preživljajo.

Nekega dne je bila ena od velikih, trebušastih eteklenic z listkom z mrtvaško glavo izpraznjena. Zdravnik, ki mu je poverjena skrb za nego zdravja (čeprav je sam hudo bolan), je naglo preiskal to zadevo in dožgal, da je Baltazar izpil vso eteklenico nevarnega strupa. Nihče ni zvedel, ali ga je pil zaradi hudega, jedkega okusa, ali iz kakega globljega namena. Mogoče je pa tudi to, da se Baltazarju podzavestno dozdeva njegovo mršavo in lutkarsko telo kot nečakšana mrliška soba, ki jo je treba skrbno in močno razkužiti, nemara ga je nehoté težilo breme, da je zakrivil smrt svoje matere...

Včasih, nemara takrat, kadar ga misel na njegovo mrtvo mater le preveč trapi, živi Baltazar, prijatelj mrtvih, sam kot tak mrtvec.

Takrat se utegne zgoditi, da se v mlačnih poletnih nočeh, ko tiho podhrteva južna morská sapa po ulicah Abetija, na glavnem trgu sam dene na mrtvaški oder. Tedaj je bil prej na pokopališču, ki sameva na obronku griča vrh mesta, in si je nabral nekaj uvelih vencev, ko ga ni nihče videl in eo bila rjasta železna vrata že zaklenjena. Nato razpostavi tiste štiri visoke, srebrne svečnike, ki jih sicer pricaša v mrliške sobe, in si prinese tudi črno, leseno mrtvaško nosilnico. Potem pa ponoči leži iztegnjen ko mrlič na odru. Štirje svečniki, elavnostno stoje krog njega, pokrit je z uvelimi, mrtvaškimi vencí, obraz pa mu je poln globokega, ganljivo nežnega pokoja. Celo tisti, tako do dna ravnodušni in po vseh morjih preizkušeni Angleži, ki se jih zdaj pa zdaj nekaj ustavi s svojimi bleetimi ee, belimi jachtami ob ponolnih Abetija, eo se močno prestrašili, ko so po izdatnem pitju elavne vina chiantija, nič hudega sluteči, stopali po glavnem trgu in eo ga videli, kako je ležal ves bleđ, voščén in od meseca obsevan na mrtvaškem odru eredi trga.

Sicer eo se nekoč domislili fantje, ki so pripravi za vsakršno šalo in nimajo kaj početi, da so epečega Baltazarja, ki se je delal mrtvega, z nosilnico in venci naložili na rame in so neelišno in paglavetkih obrazov odkorakali iz mesta. Odnegli eo ga visoko gor v hribe, kjer eo je drug dan samotno zbudil v soncu in rosi in čirikanju škrlatov. Bil je ko črn mrtvaški plič eredi sinje in sončnozlate pokrajine. Nihče ne vé, kako je bil s težko nosilnico prišel nazaj v Abeti.

Resnično, kadar bo nekoč za smeraj počival tam zgoraj nad mestecem Abetijem, v kaki, v zidovje vzdani marmornati vdolbini ali pod brezimno, z regrami in zvonicami poraslo rušo, ne bo ekoraj nihče vedel, katero je bilo njegovo pravo življenje: ali tisto, ki ga je kot Pavliča živel po ulicah in kolih med živimi ljudmi, ali pa tisto, ko je bival na tihem, s srebrnimi olikami in črnomodrimi cipresami obraslem pokopališču med mrtveci.

Sicer me pa že nekaj dni prijazno pozdravlja, kadar me sreča v mestu ali pa na kamnitni stezi moje male Campagne. Videl me je namreč že dvakrat, ko sem prišel od zdravnika...

(O. Kalenter.)

Umri v Teheranu...

V neki naših hribovski vasi, ki se na strmih pobočju dviga iznad reke in ki dosepe vanjo po težavnih hoji navkreber, sem se seznanil z imenom kmeta Janeza Smolarja, čigar usoda me odslej ves čas zanima. Prišel sem bil tjakaj nekega vročega poletnega dne, šel sem bil vzdolž kratke, neena-komerne vrste vaških hiš in sem obstal pred vega-stim, bunkastim obzidjem. Odprl sem vsa raz-šklebdrana vrata in sem stal na boremem poko-pališču, čigar grobovi, že napol pogreznjeni, so zavzemali prostor med cerkvijo in obzidjem. Tu so bili videti prastari, kovani križi, nekateri so bili tako izdelani od rje, da so vidno razpadali. Krog križev so cvetele rože v pestrih, veselih barvah, in visoko nebo se je modrilo nad pokrajino.

Nekaj trenutkov sem mirno stal in sem srkal vase podobo tega pokopališča. Potem sem začel hoditi med vrstami grobov in sem si ogledoval križe. Zgodovina vse te vasi je bila začrtana v napisih. Ti rajni so bili rojeni v tej vasi ali pa so bili doma iz bližnje okolice. Mirno so bili do-končali svojo pot in so svojo majhno imovino pre-pustili mlajšim. Usoda tega je bila slična usodi drugega, skoraj nobeden ni bil skočil iz reda, vse tiste strasti, ki so zunaj besnele skozi svet, niso prodrele do semkaj.

Ogledoval sem si grob za grobom in zdaj sem obstal ondi, kjer stal zvonik in cerkveni zid okle-pala kot. Tu je bil še en grob, en edini in sam-cat grob, ki so ga nekako odločili od drugih gro-bov. Stal sem pred njim, preletel sem napis, videl domače kmečko ime in sem že hotel oditi, ko mi je noga mahoma zastala. Stopil sem bliže, skoni-l sem se naprej, bilo mi je, ko da nisem prav videl. Nato sem se vzravnal, z roko sem si pogladil čelo in sem se ozrl okrog, ko da bi se hotel prepričati, kje da sem prav za prav. Zakaj, tu sem razbral iz nerodnih črk, ki jih je kmečka roka naslikala, tole: »Janez Smolar, rojen tukaj, umrl v Teheranu (Perzija)....«

Umrl v Teheranu, v Perziji... Kako pride naš človek iz te hribovske vasi v Perzijo? Kako je moglo življenje vreti človeka tega tihega, žila-vega, samozavestnega rodu v takem divjem lo-ku iz njegove smeri? Ali se je bilo v tem Janezu Smolarju po njegovih pradedih prebudilo kako pustolovsko nagnjenje, ki mu je zmešalo kri? Ali si je naprtil kako krivdo? Ali mu je nekdo, ne-mara da pisec kakega starega omlednega šunda, ki ga je bil našel kje na podstrešju, naslikal vab-ljive in pisane podobe nekega daljnega sveta, sve-tá, ki ima več bogatije na razpolago, ko tale bor-na, hribovska, domača vas?

V knjigah je zapisano, da so tudi v Perziji visoke gore, ki se dvigajo tako visoko v nebo kot pri nas. Janez Smolar je torej tudi ondi videl take podobe, kakršnih je bil navajen videvati v domo-vini. V tihih, resnih urah, ko se človek zamisli vase, je pač kdaj v mislih stopal skozi hiše svoje vasi, nemara je za veliko mizo v domači krčmi na dolgo in široko razkladal svoja doživlja in mogoče se je domislil tudi kakega dekleta, ki mu je zagrenila domačo vas in ga pognala v tujino... V rojstni vasi je zvečer zvonilo Marijo, a v Perziji je muslimanski hodža z minareta pozival k molitvi s svojim počimim, enakomernim glasom, ki je do-nel v sinji somrak orienta...

Mogoče se je Janezu Smolarju v Perziji dobro godilo, a srečen le ni bil. Zakaj, noben človek ni srečen, ki ga razjeda domotožje. In kako bi si pojasnili drugače, ko s tem, da se mu je tožilo po domu, če je njegov grob v hribovski vasi? Ko je umiral daleč tam v orientu, v Teheranu, je izrazil željo, da hoče počivati v domači zemlji. In tako se je še enkrat odpravil na daljno pot, pripeljal eo domov tega moža, ki je za večno umolknil, v čigar oči ni prodrla nobena svetloba več in no-bena podoba s te poti; pripeljal eo so ga skozi dva dela sveta semkaj, odkoder je izhajal. In tako leži zdaj kmet Janez Smolar štiri čevlje globoko, pod zeleno, s poljskimi cveticami prerasto rušo. Do-mače gore spet gledajo nanj, in samo železni križ, ki se vanj polagoma zajeda rja, ve povedati o pu-stolovskih blodnjah domačina krog polovice sveta: »Umrl v Teheranu, v Perziji...« (E. R.)

Grob v tujini

Nikdar na tvoj grob ne bom pokleknila, nikdar nobenih rož nanj položila, nobena moja solza nanj ne bo kanila. Srčno bom molila, da dušni mir ti bom izprosila.

(A. Z.)

Našim velikim pokojnikom!

Grobove razsvetlimo velikih naših mož, cvetov jim natrošimo najlepših svežih rož!

V življenju jih je trnje ranilo marsikdaj, zahvale vedel malo domači jim je kraj.

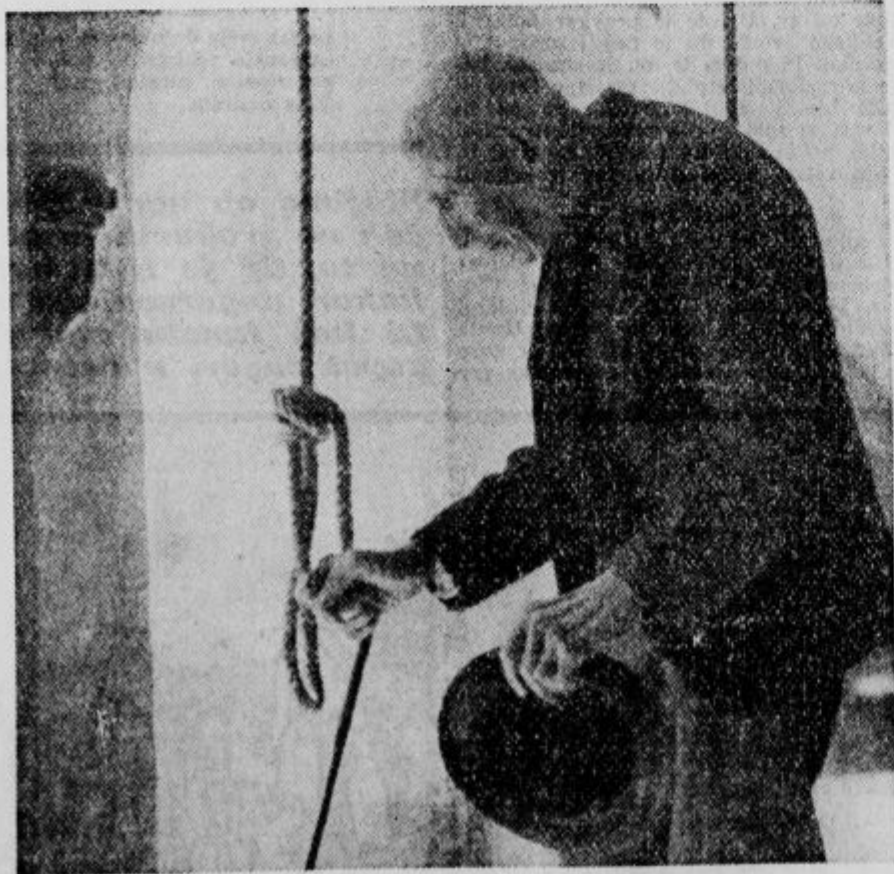
Nihče jih ne prikljče iz grobnih adaj temin, sijajen drag in svet naj na njih nam bo epomin!

Za kar so plameneli, za to se vnezmajo, vse dobro, plemenito zvesto posnemajmo!

Z višave duh se njihov oziral bo na nas in prosil naj nam lepši miru zasije čas!

Ko po viharjih zemljo bo zarje svet zlatil, epomin velikih mož ee še lepše bo slavil!

Franjo Neubauer.

»Za verne duše...«

(Foto Fr. Krašovec.)

Sredi življenja smo obdani s smrtjo

En dan v letu je prav posebno posvečen spomin naših dragih vajnik, ki so odšli pred nami po poti, ki čaka vsakega izmed nas. Ta dan se vijejo procesije na grabove, kjer živi obujajo spomine na svoje drage in jim skušajo poplačati ljubezen s tem, da pomolijo za njihov dušni mir. Koprna pozabljenja kaj hitro zastre spomine na drage rajne, ki so odšli v večnost in Cerkev zato vsako leto kliče vsem živim, naj ne pozabijo mrtvih in hkrati opominja žive, naj se zavedajo, da smo vsi prah in pepel. Eno leto je minilo odkar smo zadnjič hoteli v tako velikem številu na pokopališča, ki so se zopet močno spremenila. Dolga vrsta jih je, ki so odšli v tem času in prav je, če se jih na kratko spomnimo.

1939

November

Prav med pripravami, da počastimo spomin naših dragih rajnikov, ki so večina ljubljancov hoteli na grabove, jih okrasila z zelenjem in cvetjem in prižigala na njih svečke, je smrt neusmiljeno hodila svojo pot. Tako je prav za praznike vseh vernih končal dolgo življenjsko pot 85-letni J. Schwarzmann iz Ljubljane. V jesenskem nastojanju, ko je umirala narava, je tudi smrt pohitelja. Tako so med drugimi nastopili pot k Sv. Križu zvaničnik splošne bojnišnice Lužar Jože iz Ljubljane. — Posestnik in mestni stražnik v pok. Fr. Pureber v Zabji vasi pri Smihelu. — Posestnik in lesni trgovec Jožef Kofler v Bistrici pri Limbušu. — Fr. Aleksij Kranjc v konventu usmiljenih bratov v Kandiji v Novem mestu. — Ravnatelj Mestne hranilnice v pok. Vinko Hudovernik v Radovljici. — Minka dr. Sorlijeva, soproga javnega notarja v Mariboru. — Ivana Vrhovnik, gostilničarka v Kamniku. — Ivan Gias, pekovski mojster na Pobrežju v Mariboru. — Uršula Kalin v Ljubljani. — Marija Kerinova, učiteljica v Trebnjem. — Marija Zdravčič, starešina oddelka finančne kontrole v Trebnjem. — Neža Kroflič, posestnica v Straži pri Novem mestu. — Slavko Smole, posestnik in starešina gasilske čete v Gor. Logatcu. — Martin Kropič, strojnik v pok. v Celju. — Amalija Jeglič, vdova po podpolkovniku v železnicih. — Ivan Černič, posestnik in dolgoletni zastopnik Vzemne zavovalnice v Ljubljani. — Franc Borštner, posestnik in bivši trgovec pri Sv. Križu pri Litiji. — Rozi Ogrizek, soproga hotelirja in posestnika v Rogoški Slatini. — Marija Palme v Ljubljani. — Vlastimila Hanuš v Ljubljani. — Roza Mikl, veleposestnica pri Vel. Nedelji. — Miroslav Verdnic, trgovec v Misljini. — Stefan Verbek, nadzornik skladišča drž. železnice. — Alojzija Omerzu, soproga fin. svetnika v Beogradu. — Feliks Koch, dijak mariborske gimnazije. — Stefanija Masten, soproga davčnega kontrolorja v pok. v Mariboru. — Ida Bleyer v Celju. — Dragotin Česnik, posestnik in šolski upravitelj v pok. v Ljubljani. — Zasebni uradnik Karel Medved v Ljubljani. — Ivan Vuk, odbornik Zdrženja vojnih invalidov v Ljubljani. — Miklavčič Ivana, vdova po magistratnem uradniku v Ljubljani. — Ivan Jakin, pek, mojster in posestnik v Ljubljani. — Dr. Lozar Franc, sodni starešina v Kostanjevici. — Ivan Zore, nadzornik drž. železnice v pok. v Ljubljani. — Joško Košmel, posestnik v železnicih. — Marija Mezeg, hišna posestnica iz Ljubljane. — Josipina Kovač, vdova po nadučitelju v Višnji gori. — Josip Vilfan, prokurist KID v pok. v Ljubljani. — Josip Moder, šol. ravnatelj v pok. in hišni posestnik. — Josip Kubelka, kapetan bojnega broda v pok. v Ljubljani. — Dr. Stajanko Mihael, odvetnik v Mariboru. — Marija Kovač, posestnica v Dolskem. — Terezija Beve, vdova po trgovcu in posestniku v Beli Cerkvi. — Učakar Franc, organist in posestnik v Dev. Mar. v Polju. — Hedviga Dietrich v Ljubljani. — Rafael Dolinar, državni uslužbenec v pok. v Ljubljani. — Marija Žužek, posestnica v Vel. Laščah. — Antonija Vondračekova v Celju. — Cecilija Mihelič, soproga zvaničnika drž. žel. v pok. v Ljubljani. — Iana Mercher v Ljubljani. — P. Leopold Zorman župnik pri cerkvi sv. Jožefa v Sofiji. Pokojnik si je pridobil kot Slovence z nesebičnim delovanjem med Bolgari velik ugled. — Franja Vovk, posestnica na Bledu. — Franc Savli v Kranju. — Čremošnjak Josipina, žena zdravnik in posestnica v Gornji Radgoni. — Ana Borja, posestnica in trgovka na Rečici pri Bledu. — Bokalič Franc, sodni uradnik in član občinskega odbora v Kamniku. — Emil Koprivnikar, posestnik in mizarski mojster v Litiji. — Ciril Jeras v Ljubljani. — P. Akvin Ottavi, dolgoletni učitelj na ljudski šoli v Nazarjih.

December

Otmav Pavlinič, višji carinski inspektor v Ljubljani. — Maksimilijana Venedig, hišna posestnica v Ljubljani. — Ana Markič v Zagrebu. — Uršula Modic v Lahovem pri Blokah. — Alojzij Ažman, železniški uradnik v pok. v Dovjem. — Terezija Namorš v Čatežu ob Savi. — Ana Polc, soproga gostilničarja in mesarja v Leskovcu pri Krškem. — Ana Rudolf, soproga nadučitelja v pok. v St. Vidu pri Vipavi. — Ivan Čepon, član načelstva hranilnice in posojilnice na Vrhniki. — Alojzija Burnik, ravnateljica pomožne šole v Mariboru. — Martin Plut, posestnik v Vranovcih. — Jernej Škofic, služitelj gimnazije za Bežigradom v Ljubljani. — Jožef Rogelj, župnik na Dobravi pri Kropi. — Franja Kališ, vdova po magistratnem ravnatelju v Ljubljani. — Anton Vogel, zasebni uradnik v pok. v Ljubljani. — Franjo Čvetko, šol. nadzornik in šol. upravitelj v pok. v Mariboru. — Alojzij Rizzol, blagajnik KID v pok. na Jesenicah. — Inž. Rudolf Fasan, višji zemljemerec v pok. v Ljubljani. — Angela Perpar, vdova po krojaškem mojstru v Ljubljani. — Franc Kranjc, nadučitelj v pok. v Celju. — Jože Dolanc, posestnik v Trbovljah. — Ferdo Križan, upokojeni notar v Mariboru. — Angela Veher v Ljubljani. — Barbara Uranič, vdova ključavničarskega mojstra v Ljubljani. — Stolni kanonik Jožef Šiška, pomemben socialni delavec in gospodarstvenik, ki je dolga leta upravljal imovino škofije v Gornjem gradu. — Valentin Zupan, gostilničarka v Slov. Javorniku. — Adela Golob, učiteljica v pok. v Ljubljani. — Vilko Zehrer, šolski upravitelj v Kozjem. — Biserini mašnik in upokojeni župnik Jože Borštner v Ljubljani. Pokojnik je bil najstarejši duhovnik ljubljanske škofije. Bil je velik podpornik močnanske farske in dobrotne močnanske farske cerkve. — Duh. svetnik in bivši župnik v Sevnici ob Savi Ivan Doberšek. — Stavbenik in posestnik Edvard Černič v Ljubljani. — Minka Jegličeva, učiteljica v Radovljici. — Marija Juvan, soproga železniškega uradnika v Ljubljani. — Janko Novak, laborant na univerzi v Ljubljani. — Antonija Sinkovec, zasebnica v Kamniku. — Marija Kotar v Ljubljani. — Albin Robič, plesarski pomočnik v Ljubljani. — Josip Sabotič, podporočnik, pilot-lovec v Zemu. — Franja Bergant, posestnica v Kamniku. — Franc Šturm, posestnik v Ljubljani. — Lovro Blas,

posestnik v Tomačevem. — Katarina Pirc v Novem mestu. — P. Andrej Golob, zlatomašnik in starosta slovenskih frančiškanov v Mariboru. — Henrik Ziernfeld v Ljubljani. — Ivan Kalinšek, časnikar v Ljubljani. — Kamnoseški mojster Feliks Toman v Ljubljani. — Franc Orel, posestnik v Mengšu in dolgoletni načelnik hranilnice in posojilnice. — Alojzij Gubenšek, posestnik v Lešicem pri Pilštajnu. — Marija Mol, trgovka in posestnica v Trbovljah. — Ivana Gela, vdova po podpregledniku finančne kontrole v Ljubljani. — Marija Jenšterla na Jesenicah. — Anica Petrovec, poštna uradnica v Logatcu. — Janko Jerala, banovinski ekonom v Ljubljani. — Douglas grof Thurn Walsassina v Guštanju. — Jakob Mrak, upokojeni orožniški vodnik in Radečah pri Zidanem mostu. — Jožef Žekar, dekan, nadžupnik in duh. svetnik v Rogatcu. — Terezija dr. Tertnikova v Ljubljani. — Alojzij Troha, trgovec in gostilničar na Babnem polju. — Jeraša Anton, uslužbenec drž. železnice v pok. na Jesenicah. — Anton Ivanuša, orož. narednik v pok. v Mariboru. — Marija Planinšek, posestnica iz Spodnjih Pletterij. — Ing. Viljem Babnik, višji tehnični svetnik v Ljubljani.

v Šoštanju in si pridobil lepe zasluge za napredek Šoštanja. — Anton Rovar, posestnik in kovač v Planini pri Rakeku. Viktor Jaklič, profesor v pok. v Ljubljani. — Marija Pelško, nadsvetnikova vdova in posestnica na Vrhniki. — Ivan Lušin, posestnik in gostilničar v Vinea pri Sodražici. — Alojzija Trink v Ljubljani. Marija Munda, posestnik pri Sv. Tomažu nad Ormožem. — Herbert Schager, dipl. dentistični tehnik v Celju. — Dr. Antoa Papež, predsednik deželne sodišča v pok. v Ljubljani. — Marija Mlakar, učiteljica v pok. v Ljubljani. — Kajetan Premrov pl. Premierstein, bivši veleposestnik in ljubevč pri Idriji. — Zvonimir Masle, bivši žel. uradnik v Ljubljani. — Jožef Komel, posestnik v Solkanu. — Marija Lešnjak, vdova uradnika in posestnika v Dev. Mar. v Polju. — Alojzij Perše, trgovec in veleposestnik v Ročinju pri Kanalu. — Josip Križ, uradnik drž. železnice v p. v Ljubljani. — Peter Slapar, uradnik papirnice v Ljubljani. — Josipina Brumen, vdova po odvetniku v Ptuj. — Zlatomašnik Nikolaj Zugelj, ki je do leta 1923 služboval v Istri. — Rajko Stojec pisarniški ravnatelj okrožnega sodišča v Ljubljani. — Ivan Horvat, orož. stražmojster v pok. v Ljubljani. — Julij Lončar, trgo-

nez Lavrenčič, posestnik v Filovcih v Prekmurju. — M. Ivana Kalan, učiteljica v uršulinskem samostanu v Škofji Loki. — Jakob Leder, nadzornik proge v pok. v Ljubljani. — Ivan Koščak, posestnik na Ražeku. — Dr. Pavel Grošelj, honorarni univerzitetni profesor, profesor mestne ženske realne gimnazije in urednik »Proteus«. Pokojnik je bil eden izmed pobornikov za takojšnjo ustanovitve slovenske univerze, odlični znanstvenik, naravoslovec in matematik. — Antonija Strubelj, trgovka in posestnica v Ljubljani. — Marija Keršič, posestnica v Dolenji vasi pri Podbrezjah. — Mihael Jenko, cerkovnik in Radečah v Škofji Loki. — Marija Odar v Ljubljani. — Ivana Rebek, vdova po višjem davč. inspektorju v Ljubljani. — Marija Grobelnik v Ljubljani.

Februar

Lovro Anžič, poštni brzojavni nadziralatelj v pok. v Trebnjem. — Dr. Bela Stuhce, banovinski zdravnik v Ptuj. — Franc Trost, učitelj v pok. v Ljubljani. — Tomaž Lucin, bivši trgovec in posestnik v Ljubljani. — Franja Kenda v Kamniku. — Alojzija Čož v Ljubljani. — Msgr. Jakob Gašparič, duhovni svetnik in župnik v Trbovljah, ki si je pridobil velike zasluge v socialnem skrbstvu. — Msgr. Ivan Slavec, kanonik v Trstu. — Gustav Stiger, veletrgovec v Celju. — Frančiška Kolar, žena poštne uradnika v Mariboru. — Sebastijan Čenčur, železniški uradnik v pok. v Ljubljani. — Vinko Bon, veleposestnik v Krškem. — Anica Kristan v Ljubljani. — Josip Mešič, gostilničar in lesni trgovec v Šoštanju. — Alojzij Tomšič, posestnik v Tacnu pod Šmarno goro. — Anton Bizjak, bivši krojaški mojster, gostilničar in hišni posestnik v Ljubljani. — Alojzij Pregelj, nadzornik drž. železnice v pok. v Litiji. — Pavel Sedej, bivši trgovec in posestnik na Vrhniki. — Andrej Pere, posestnik v Celju. — Karlina Luhn, posestnica v Celju. — Lea Potočnik, učiteljica žena v Ljubljani. — Anton Pestotnik, tkalec platna in cerkovnik v 100. letu starosti na Pšajnovici v občini Šmartno pri Litiji. — Ivan Miklič, železniški uradnik v pok. v Ljubljani. — Antonija Dovč v Ljubljani. — Marta Frelj v Ljubljani. — Neža Ličar, organizatorica žena v Trbovljah. — Kajetan Wolf, predsednik Kmečke obrtne hranilnice in posojilnice v Dravogradu. — Franc Hočevar, tovarnar, posestnik in član občinskega odbora v Kamniku. — Marija Pintbah, posestnica v Ratech-Planici. — Martin Šumak, izvoznik in posestnik na Spodnjem Krapju pri Ljutomeru. — Kati Jurjevčič, soproga sodnega pisarniškega uradnika v Ljubljani. — Miroslav Rus, gostilničar v Loškem potoku. — Martin Pernovšek, mizarski mojster in hišni posestnik v Celju. — Anton Pečnik, železniški uradnik v pok. v Ljubljani. — Karel Persehe, uradnik drž. železnice v Mariboru. — Jernej Jelovčan, posestnik in trgovec na Murovah nad Škofjo Loko. — Miha Jereb, trgovec in gostilničar v Komendi pri Kamniku. — Anton Pečnik, kemik v Šmartnem pri Litiji. — Ivan Lesjak, poštni odpravnik v pok. v Ljubljani. — Franc Gorjup, krojač in hišni posestnik na Viču. — Rudolf Dougan, železniški uradnik in posestnik v Ljubljani. — Henrika Šantel, akademska slikarica iz znane umetniške rodbine Šantlov. — Franc Prodnik, trgovec in posestnik v Stahovici. — Franjica Pogačnik, učiteljica v pok. v Dobravi pri Podnartu. — Janez Meden, orožniški podnarednik, ustreljen, ko je opravljal svojo težko in odgovorno službo, pri Sv. Juriju ob Taboru. — Jakob Dogša, sredjarski mojster in odlični gasilski delavec v Središču ob Dravi. — Cecilija Fugina v Novem Sadu. — Franc Capuder, posestnik in cerkveni ključar v Prapročah pri Lukovici. — Ivana Keržič v Pudoču pri Starem trgu. — Janez Kavčič, železniški uslužbenec v Ljubljani. — Anton Korošec, med. vet., načelnik poljedelskega ministrstva v pok. v rezervni kapetan I. razr. v Mariboru. — Feliks Škafar, posestnik v Ljubljani. — Ivana Škof, posestnica v Ljubljani. — Dr. Leopold Majdič, sanitetni polkovnik v pok. v Ljubljani. — Avgusta Fon, vdova po gimnazijskem profesorju v Kostanjevici. — Emilijan Lilek, vladni svetnik in zaslužen narodni in kulturni delavec v Celju. — Rudolf Zarli, ravnatelj pomolnih uradov deželne vlade v pok. v Ljubljani. — Marija Schrott, vdova po poslovodji drž. železnice v pok. v Ljubljani. — Dr. Alojzij Polak, tajnik škofijskega ordinarijata in škofijski kaplan v Ljubljani. — Margareta Vertnik, posestnica v Slov. Konjicah. — Jakob Nagode v Gor. Logatcu. — Henrik Nabernik, železniški uradnik v pok. v Ljubljani. — Maks Smolej, železniški premikač v Kranjski gori. — Marija Špindler, posestnica v Moravcih pri Mali Nedelji. — Marija Rovšnik, predilniški mojster v Dugi Resi. — Matija Pust, gostilničar na Dolu pri Hrašniku. — Dr. Emil Stare, odvetnik in rez. kapetan I. razr. v Ljubljani. — Franc Karbeutz, trgovec v Celju. — Josip Heybal, organist v Ljubljani. — Anton Ložar, posestnik in cerkveni ključar v Bizoviku. — Anton Prevc, davčni uslužbenec v pok. v Gor. Logatcu. — Ivan Vrančič, podpredsednik Stola Sedmorice v pok. v Zagrebu. — Ing. Matko Kolarič, višji svetnik poštne ravnateljstva v pok. v Ljubljani. — Matevž Kočevar, nadlovec graščine Snežnik v pok. v Šmarati pri Starem trgu. — Anton Florič, posestnik in zaslužen gasilski delavec v Gaberjeh pri Celju. — Marija Novak, posestnica in bivša gostilničarka v Ljubljani. — Joško Stariha, delovodja v pok. v Ljubljani.

Marec

Alojzij Kokelj, duhovni svetnik in župnik na Vurbergu pri Ptuj. — Jožef Ganoni v Ljubljani. — Neža Gorjanc, posestnica v Ljubljani. — Stane Cernav, knjigoveški pomočnik v Ljubljani. — Ivan Pipan, sodar v Ljubljani. — Ivan Zagar, uslužbenec finančnega ravnateljstva v p. v Ljubljani. — Geza Hartner, prekmurski veleposestnik in oče soboškega župana, v Budimpešti. — Frančiška Pegan, posestnica in znana dobrotnica dijakov v Novem mestu. — Josip Lenčec, žel. kretnik v p. v Ljubljani. — Matevž Smale, vrvar in posestnik v Ribnici. — Jerica Masle, vdova po žel. žuvaju v Ljubljani. — Gizela Krajnc v Sv. Jurju v Slov. goricah. — Terezija Regovec na Jesenicah. — Prof. dr. Josip Jerše, konzistorialni svetnik in dolgoletni katehet na ljubljanskih srednjih šolah, poznan šmarinar in pisatelj v Ljubljani. — Ivanka Kek, žena policijskega stražnika v Ljubljani. — Ferdinand Menih, dimnikarski mojster v Ptuj. — Mica Polžaj, posestnica v Kranju. — Kati Bizjak, žena magistratnega uslužbenca v p. v Ljubljani. — Franc Zagode, posestnik in trgovec v Celju. — Ivan Turk, bivši organist v Stični, v Kragujevcu. — Dr. Valentin Korun, gimnazijski ravnatelj v p. in dolgoletni predsednik Proforskega društva v Ljubljani. — Aleksander Korenini, prokurist Kreditnega zavoda v Ljubljani. — Zinka Draika v Ljubljani. — Jože

Ivan Černič
zast. Vjaz. zavar.
† 7. nov. v Ljubljani.

Jožef Šiška
stolni kanonik.
† 10. dec. v Ljubljani.

Jožef Borštner
starosta duh. škofije.
† 12. dec. v Mostah.

Anton Skubic
dekan v Ribnici.
† 5. januarja.

Ivan Slavec
stolni kanonik.
† 1. febr. v Trstu.

Msgr. Jakob Gašparič
župnik v Trbovljah.
† 2. februarja.

Dr. Josip Jerše
profesor in pridigar.
† 5. marca v Ljubljani.

Jožef Kastelic
se ponesrečil marca
na Aconagui.

Jožef Vintar
dekan, † 20. marca v
Smihelu pri Pliberku.

Marija Klinar
zgleđna kršč. mati.
† 29. marca v Ljubljani.

Josip Perme
župan obč. Sv. Jurij.
† 15. 3. v Ponovi vasi.

Msgr. Anton Berlot
stolni kanonik.
† 15. aprila v Gorici.

Anton Belec
dolgoletni župan.
† 24. apr. v St. Vidu.

P. Janez Pristov D. J.
zaslužni misijonar.
† 26. apr. v Ljubljani.

Matija Malesič
pisatelj in okr. glavar.
† 26. apr. v Sk. Loki.

Dr. Al. Wankmüller
zdravnik, † 10. sept.
v Kamnici, Maribor.

1940

Januar

Jurij Petrovič, mizarski mojster in častni predsednik Olepševalnega društva v Rožni dolini ter zadnji župan bivše občine Vič. — Neža Olip, posestnica v Radovljici. — Franc Mave, vlakovodja drž. železnice v pok. v Ljubljani. — Milan Goštica, abs. chem. v Ljubljani. — Dr. Ivan Razboršek, notarski namestnik v Slovenjem Gradcu. — Martin Kovač, oblastni inspektor finančne kontrole v pok. v Ljubljani. — Janko Kepa, ključavničarski mojster v Šmartnem pri Litiji. — Avgust Kavčič, mestni služitelj v Ljubljani. — Marija Bartol-Nadlišček, pisateljica v Ljubljani. — Marija Jeglič, posestnica v Podbrezjah. — Dekan Anton Skubic, ki je nad 25 let župnikoval v Ribnici na Dolenjskem. Pokojnik je bil odlični prosvetni delavec, ki se je udeleževal tudi na političnem polju. Za gospodarski razvoj Ribnice si je pridobil velike zasluge. Bil je poštvovalen duhovnik in skrben farni pastir. Navdušen zgodovinar je zapustil lepo zbirko neobjavljenih zgodb. — Anton Šparl, kaplan pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. — Dr. Fran Mayer, ki je bil nad 40 let odvetnik

vec v Ljubljani. — Jakob Traun, zasebnik v Ljubljani. — Albin Kosem, hranilnični kontrolor v pok. v Ljubljani. — Franc Klančič, mestni oficijant v pok. v Ljubljani. — Franc Mezek, višji poštni kontrolor v Ljubljani. — Marija Pust, bivša trgovka v Ribnici na Dolenjskem. — Janez Pleša v Stružem pri Kranju. — Marija Trstenjak, učiteljica v pok. v Ptuj. — M. Tekla Praprotnik, uršulinka in učiteljica meščanske šole v Ljubljani. — Pavel Novak, gostilničar in posestnik v Ljubljani. — Julija Krušič, mesarica in posestnica v Mostah v Ljubljani. — Franc Zornada, višji stražnik v pok. v Ljubljani. — Ivan Erklavec, krojaški mojster v Semiču. — Vinko Brišnik, trgovec in posestnik pri Sv. Juriju ob Taboru. — Josip Kunc, industrijec v Ljubljani. — Franc Šimic, zvaničnik v pok. v Ljubljani. — Ferdo Šafec, policijski nadstražnik v pok. v Ljubljani. — Jože Koželj, posestnik in Podgradu pri Sv. Juriju ob juž. žel. — Alojzija Potočnik v Senčurju pri Kranju. — Ivana Zesser, vdova trgovca v Krškem. — Frančiška Fluher, posestnica pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. — Marija Kovač, vdova po uslužbenec drž. železnice v Ljubljani. — Marija Bratina, posestnica v Križevcih pri Ljutomeru. Terezija Jakob, posestnica v Lipovcih pri Beltincih. — Ja-

Lenarčič, posestnik in vnet prosvetni ter gasilski delavec na Grbinu pri Litiji. — Janja Benčina v Starem trgu pri Rakeku. — Helena Bevk, posestnica v Litiji. — Marija Pleša, vdova po strojevodju v Ljubljani. — Emerik Beran, profesor v p. in skladatelj v Ljubljani. — Marija Sever, vdova mornariškega nadkomisarja v Rogoški Slatini. — Franc Grebene, gostilničar v Trbovljah. — Minca Tancar na Jesenicah. — Marija Kurik, posestnica v Goveah pri Sv. Jederti pri Laškem. — Rihard Debelak, višji davčni upravitelj v p. v Ljubljani. — Prof. Gabriel Majcen, zaslužni javni delavec in častni občan občine Košaki v 82. letu starosti v Mariboru. — Janko Peče, delovodja občine Košaki. — Ivanka Zorko, vdova trgovca in posestnika v Laškem. — Marija Kilar, vdova po rač. nadsvetniku v Ljubljani. — Marija Teršan, žena profesorja v p. v Ljubljani. — Matevž Podbrežnik, posestnik v Logarski dolini v Solčavi. — Anton Štrukelj, posestnik in gostilničar na Trati pri St. Vidu nad Ljubljano. — Frančiška Kurent v Ljubljani. — Karle Kieslich, profesor III. drž. realne gimnazije v Ljubljani. — Jurij Kozar, posestnik v Martinju v Prekmurju. — Franc Pozner, veleposestnik in pek v Oplotnici. — Anton Polane, posestnik valjčnega mlina v Radečah pri Zid. mostu. — Minka Maležič, žena notarja v Ptuj. — Juvance Franc, šolski upravitelj v p. v Ljubljani. — Hermina Cantoni v Ljubljani. — Mici Jarmošek v Celju. — Marija Frece v Ljubljani. — Milena Matko, žena banov. zdravnik v Radečah. — Josip Pečnik, trgovski zastopnik in posestnik v Stožicah, žrtev žel. nesreče pri Oslju. — Rotovnik Jožef, veleposestnik in poštvovalen javni delavec v Legnu pri Slovenj Gradcu. — Alojzij Pungertič, posestnik v Škocjanu na Dolenjskem. — Filip Berlot, vrtnar v Mariboru. — Jože Jereb, posestnik na Sp. Berniku. — Friderik Rečnik, elektroinženir v Mariboru. — Urška Strahova, posestnica v Ljubljani. — Marija Klemen v Šmartnem v Tuhinju. — Luka Kršmanec, posestnik na Bevkah pri Vrhniku. — Dragutin Korbar, posestnik in gostilničar v Zagorju. — Jože Kastelic, izseljenjski duhovnik, ki se je ponesrečil v Andah v Južni Ameriki. — Terezija Lavrenčič v Ljubljani. — Marija Klinar, bivša posestnica na Plavškem Rovtu in zgladna krščanska mati v Ljubljani. — Ivana Robida v Ljubljani. — Slavka Pograjec, trgovska sodravnica na Brezovici. — Dekan Jožef Vintar, župnik v Šmihelu pri Pliberku. — Ivan Skočer, sprevodnik el. cestne žel. v p. v Ljubljani. — Slavko Jerman, trgovec v Radomljah. — Josip Serbinek, posestnik v Svečini. — Adela Uršič, hišna posestnica v Ljubljani. — Franc Suhadolnik, posestnik v Borovnici.

April

Janez Jeraj, posestnik v Dobruši pri Vodičah. — Jelka Kamenšek, poštna uradnica v pok. v Ljubljani. — Rok Pesel, bivši trgovec in posestnik v Mostah. — Herman Peters, dentist v Ljubljani. — Ivan Jamšek, kriminalni uradnik v pok. v Ljubljani. — Avgust Spitzko, trgovski zastopnik v Ljubljani. — Franc Zorž, posestnik in mesarski mojster v Ljubljani. — Frančiška Bidovec na Koroski Beli. — Janko Rudolf, nadučitelj v pok. v St. Vidu pri Vipavi. — Janez Dolenc, posestnik na Jesenicah. — Nikolaj Nemeš, zdravnik v Soboti. — Franc Breznikar, posestnik v Orli vasi. — Matko Smid, podravnatelj Prve hrvatske stacionice v Celju. — Peter Romauh z Vodnjega polja nad Baškim jezerom. — Pavlina Simčič, žena trgovskega zastopnika v Ljubljani. — Ivan Primar, duhovnik v pok. v Kamniku. — Franc Supin, finančni preglednik v pok. v Ljubljani. — Viktor Koren, krojaški pomočnik v Ljubljani. — Amalija Vertnik, trgovka in posestnica v Mariboru. — Božidar Romih, sodnik okrožnega sodišča v Krškem. — Martin Eržen, posestnik v pok. v Ljubljani. — Minka Ostere, žena narednik v Ljubljani. — Valentina Pajk, gostilničarka v Ljubljani. — Franja Conč, učiteljica v pok. v Mariboru. — Rozina Kante, vdova po okr. šolskem nadzorniku v Ljubljani. — Josip Perme, posestnik v Ponovi vasi, župan občine St. Jurij in zaslužni raziskovalec županove jame. Njemu gre zasluga, da smo dobili prvo lepo urejeno kraško jamo. — Mirko Česnik, računski nadsvetnik v po. v Ljubljani. — Minka Ostere, žena veletrgovca v Beltincih. — Lina Ternovec, vdova po dvornem svetniku na Sušaku. — Mons. Anton Berlot, dolgoletni dekan v Kanalu ob Soči in vodja slovenske katoliške skupnosti na Gorškem. — Marija Košir, dolgoletna uslužbenka ljubljanske bolnišnice. — Andrej Belič, trgovec v Ljubljani. — Ivan Naglič, najstarejši slovenski častnik, star 84 let. — Pavlina Trček, hišna posestnica v Ljubljani. — Ana Ornik, posestnica na Pobrežju pri Mariboru. — Marija pl. Plautz, hišna posestnica v Ljubljani. — Marija Krstof, žena trgovca in posestnika v Ljubljani. — Adolf Peče, kapetan v pok. v Ljubljani. — Josip Anžič, gostilničar in mesar v Štepanji vasi. — Mihael Šorn, posestnik v Podrečju pri Dobu. — Bogomil Gorazd, zasebni uradnik v Ljubljani. — Franc Plateis, veleposestnik pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. — Emil Milanez, stud. phil. v Ljubljani. — Ana Natek, žena poštnega ravnatelja v pok. v Celju. — Rajmund Oberwalder, tovarnar v Domžalah. — Anton Belec, dolgoletni župan v St. Vidu, cerkveni ključar, klepar. Eden izmed znamenitih zastopnikov našega versko-gospodarskega gibanja ob prelomu stoletja, poštvovalen prosvetni in gospodarski delavec. — Jakob Kováč, krojaški mojster in hišni posestnik v Ljubljani. — P. Janez Pristov, jezuit in neutrdene misijonar v Ljubljani. — Frančiška Schleicher, posestnica v Kamniku. — Jakob Kunstelj, posestnik na Vrhniku. — Anton Cirič, župnik v G. Petrovcih. — Jurij Fajfar, sodni svetnik v pok. v Ljubljani. — Fran Belle, bivši trgovec v Mariboru. — Marija Zorčeva, zgladna mati na Grosupljem. — Marija Tomšič, zvonolivar v Ljubljani. — Jožef Mastnak, lastnik kavarne »Centrala« v Mariboru. — Nežika Stojan v Ljubljani. — Jospina Rovan v Ljubljani. — Ciril Zamar, župnik v Biljah. — Leopoldina Rauter, učiteljica v pok. v Ljubljani. — Jakob Avšič, pisarniški ravnatelj banke »Slavija« v pok. v Ljubljani. — Armin Grad, lesni trgovec v Mojsstrani. — Franc Kastelic, posestnik v Ljubljani. — Tončka Košir, vdova trgovca in posestnika v Škofji Loki. — Štefka Moljk, dijakinja v Ljubljani. — Anton Knez, skupinovodja kovačev državnih železnic v pok. v Ljubljani. — Jakob Oražem, posestnik v Ribnici na Dolenjskem. — Ferdinand Jagrič, trgovec in posestnik v Selnici ob Dravi.

Maj

Angelea Majaronova, vdova uglednega pok. veleposestnika in industrije na Borovnici. — Na Jesenicah carinski inspektor Franjo Mohorič. — V Ljubljani Metka Jereb. — V Rogoški Slatini Antonija Unverdorben, hišna posestnica. — Na Bledu Marija Tavžher. — Na Vrhniku France Petkovšek. — Ivana Petrovič v Ljubljani. — V Mariboru Filip Kobal, vlakovodja v pok. — V Ljubljani Marija Zvagan, žena žel. delavca. — V Mariboru Ivan Kos, preglednik fin. kontrole. — Ernest Perk, višji sodnik v p. pri Sv. Barbri v Slov. gor. — Feliks Justin, zemljemerski inspek-

tor v Ljubljani. — Ivan Krašovec, hišni posestnik v Sevnici. — Janez Sušteršič, strojevodja v p. v Ljubljani. — Ivan Kaffau, insp. drž. žel. v Prevaljah. — Vaelav Hofman, posestnik v Ljubljani. — V Kamnici pri Mariboru Oroslava-Milica Sadravec, šolska sestra. — V Idriji Barbara Bonča. — V St. Vidu nad Ljubljano Miloš Hribernik, industrijski. — V Kranju Marija Benedik. — Na Bledu Ljudevit Zvan. — V Mariboru Malka Kos s hčerko Marijico. — V Ljubljani g. Jože Venedig, strojevodja v pok. — V Ljubljani Marija Cebokli. — V Ljubljani upokojeni župnik g. Franc Pokorn. — V Radečah Daniel Zupančič. — Celju Jernej Vovk, pismonoša v p. — Pri Sv. Jakubu v Slov. gor. Jospina Fluher, posestnica. — V Mirni peči pri Novem mestu g. Anton Zore, župnik in duh. svetnik. — Pri Rogoški Slatini je postal žrtev avtomobilske nesreče g. inž. Zlatko Najber. — V Mariboru Terezija Pečko. — V Ljubljani Vida Buzzolini. — V Kranju Stanislav Pollak, tovarnar. — V Ljubljani Marija Galot, delavka tobačne tovarne. — V Mariboru Terezija Vračko, nadučiteljeva vdova. — V Ljubljani Josip Klovár, nadzornik Jugoslovanske tiskarne v pok. V Zagorju ob Savi Antonija Hočevar. — V Belgradu Jospina Keršovan, soproga načelnika v ministru za notranje zadeve. — V Cirkoveh Ivan Korže, trgovec in posestnik. — V Ljubljani Alojzij Zaman, pismonoša.

Junij

V Ljubljani Edvard Voltman in Karel Mächtig, žel. urad. v p. — V Radovljici Janez Klein-dienst, gostilničar. — V Ljubljani Antonija Gernek, učiteljeva vdova iz Trsta. — Anka Pinter, posestnica v Slov. Bistrici. — Franjo Novak, mizar v Ljubljani. — Marija Blaž, posest. v Ljubljani. — Slavo Kobe, ravnatelj v Ljubljani. — Maks Lileg, davčni nadupravitelj v Ljubljani. — Anton Dolenc, služitelj v Ljubljani. — Avgust Lakitsch, trgovec in posestnik v Celju. — Fran Zacherl, učitelj in posestnik v Ljutomeru. — Josip Klemenčič, trgovec in posestnik v Kamniku. Marija Turk, posestnica v Novem mestu. — Alojzij Krašovec, posestnik v Ljubljani. — Jospina Jaki v Mariboru. — Stimenc Blaž, sprevodnik v Ljubljani. — Ivan Kostanjšek, zasebnik. — Katarina Arko, vdova iz Ljubljane. — Martin Kozar, kaplan v St. Jurju ob juž. žel. — Franc Kokalj, kurjač v Ljubljani. — Josip Sterman, poštni poduradnik v Ljubljani. — Ciril Šare, bančni uradnik. — Ivan Kreč, krojaški mojster v Ljubljani. — Miroslav Brumat, inspektor v p. iz Ljubljane. — Vilma Požgaj, posestnikova hči v Kranju. — Valentin Sturm v Poljčah. — Marija Perkič, posestnica v Mariboru. — Franc Lapajne, ekonom rudarske šole v Celju. — Karl Pollak, bivši tovarnar in industrijski v Ljubljani. — Fani Papež, soproga zdravstvenega svetnika. — Franja Deisinger v Ljubljani. — Franjo Golob, ravnatelj tobačne tovarne v Ljubljani. — Jožef Sigi, župnik v Teharjah. — Marija Malešič, okr. glavar v Škofji Loki. — Miklavč Ana v Ljubljani. — Janez Podporšek v Domžalah. — Tombah Davorin, veleposestnik v Mariboru. — dr. Josjo Jurkovič, dekan pravne fakultete v Ljubljani. — Terezija Pinterič v Brezicah. — Fran Celestin v Ljubljani. — Anton Malus, trgovec v Zabukovcih. — Jože Presker v Radovljici.

Julij

Marija Bole iz Šmartna ob Paki. — Naglas Jakobina, učiteljica v p. iz Ljubljane. — Marija Pretekelj, zasebnica iz Ljubljane. — Jože Golar, elektrotehnik v Ljubljani. — Helena Pancej iz Ljubljane. — Ivan Löschnigg, trgovec v Rogoški Slatini. — Marija Vrtovec, poštarica iz Ljubljane. — Jakob Tiskar iz Slovenjgradca. — Franc Zupančič, uradnik iz Ljubljane. — Inž. Anton Tempel, prokurist v Mariboru. — Anton Plevnik, užitkar v Ljubljani. — Ivan Klemenčič, veleposestnik pri Sv. Martinu pri Vurbergu. — Bogomil Breznšek,

posestnik v Rogateu. — Inž. Vladimir Mikuž iz Ljubljane. — Kristina Steiner iz Ježice. — Amalija Lenardič iz Maribora. — Jožko Škof iz Ljubljane. — Vižintin Alojzij, uradnik iz Ljubljane. — Jožef Jurak, davčni uradnik v Novem mestu. — Andrej Uran, krojaški pomočnik v Ljubljani. — Anton Loh, kapetan v p. iz Slivnice pri Mariboru. — Ignacij Muri, veleposestnik, župan in cerkveni ključar na Jezerskem. — Plehan Pavla, posestnica v Ljubljani. — Stefan Pucher, profesor v p. — Anton Zbogar, vlakovodja v Ljubljani. — Ham Albin, mesar in posestnik v Ljubljani. — Davorin Tancar na Jesenicah. — Matija Wrinskele, davčni upravitelj v Ljubljani. — Franc Gulič v Mariboru. — Josip Bantan, urad. SUZOR-ja v Zagrebu. — Marija Peternel v Ljubljani. — Viktor Pertot, uradnik v Mariboru. — Tea Cater v Celju. — Albert Sežun, ravnatelj v Ljubljani. — Dr. Jule Gabrovšek, odvetniški pripravnik v Ljubljani, ki se je ponesrečil na planinah. — Alojzija Zupet iz Ljubljane. — Lovrene Polak, pismonoša iz Ljubljane. — Martin Drugovič, policijski podnadzornik v Celju. — Zlatomatek Jakob Cinglak, umrl v Ptuj. — Adela Kveder, soproga trgovca v Zalcu. — Martin Fink, rudniški nameščenec v Zagorju. — Angel Gruden, orožniški narednik na Brezovici. — Prof. Ernest Terstenjak, hišni duhovnik v bolnišnici v Slovenjgradu.

avgust

Ana Birtič, restavraterka v Mariboru. — Marija Cujnik iz Maribora. — Grobelšek Anton, posest. v Šmarju pri Jelšah. — Josip Dufek, hišni posestnik v Mariboru. — Župnik Jožef Pollak v St. Lipšu pri Dobri vasi na Koroskem. — Antonija Anžič, žena posestnika, mesarja in gostilničarja v Dobrunjah. — Zinka Repnik v Celju. — Fani Dolenc iz Proseka. — Ivan Rižnik, posestnik v Brezju ob Dravi. — Ana Rus, vdova šol. nadzornika v Kranju. — Dr. Riko Fux iz Ljubljane. — Jože Jazbec, policijski stražnik v Ljubljani. — Vladimir Dekleva, rač. insp. v Ljubljani. — Dvorni svetnik dr. Josip Kronvogel v Čmrlji pri Sv. Bolfenku. — Župnik Maks Ocvirk v Celju. — Ludvik Rupel, kmet, referent v Dev. Mariji v Polju. — Ivan Wostner, kleparski mojster in posestnik v Ljubljani. — Matevž Uličar, trgovec in posestnik na Bledu. — Franjo Matek, poštni ravnatelj v p. v Celju. — Lojze Cvar, lesni trgovec v Zamostcu. — Vrančar Alojzij, trg. sodrudek v Slamni vasi. — Josip Pretnar, trgovec in posestnik v Ljubljani. — Dolžan Mihael, posestnik in prevoznik v Ljubljani. — Milan Vuga, veletrgovec v Ptuj. — Josip Rus, trgovec in posestnik v Ljubljani. — Amalija Lavrič v Ljubljani. — Anton Tkalec, trgovec in hišni posestnik v Mariboru. — Jože Petrič, oficial v p. v Ljubljani. — Franc Kavčič, član drž. Opere v Ljubljani. — Feliks Stare, industrijski in veleposestnik na Kolovcu. — Vita Ottoničar, absolutenka trgovske akademije iz Ljubljane, žrtev letalske nesreče pod Velebitom. — Marija Češnik, trgovka in posestnica v Ljubljani. — Ivan Bizant, trgovec in posestnik v Zg. Gameljnah. — Julija Povše v Zagrebu. — Franc Andolšek, dvorni svetnik v p. v Ljubljani. — Anton Demšar, višji kontrolor v Ljubljani. — Antonija Lazar v Ljubljani. — Franc Derenda, bivši trgovec in gostilničar v Ljubljani. — Matilda Kokalj, vdova po učitelju iz Ljubljane.

September

Ema pl. Fladung, vdova po okr. komisarju v Ljubljani. — Jakob Vrečko, inspektor pošne hranilnice iz Ljubljane. — Marija Pianecki, vdova po učitelju v Ljubljani. — Avgust Stranjsky, stavbni tehnik v Trzinu. — Jospina Levčnik, zasebnica v Ljubljani. — Jožef Druškovič, bivši trgovec in posestnik v Kozjem. — Amalija Gorn, učiteljica v p. v Krki. — Marija Gabršek v Celju. — Ivan Rozman, višji sodni oficial v p.

v Ljubljani. — Josip Zolnar, posestnik v Sv. Juriju ob Taboru. — Alojzij Roth, višji sodni oficial v Mariboru. — Alojzija dr. Jurtelova v Ptuj. — Dr. Alfonz Wankmüller, mestni sanitarni svetnik in velik dobrotnik mariborskih dobrotelnih ustanov v Mariboru. — Rudolf Kiffmann, mestni stavbenik v Mariboru. — Marija Logar, posestnica iz Hotedrčice. — Marija Kavčič iz Ljubljane. — Josip Berlig, trgovec in posestnik v Rogateu. — Emma Seemann, r. Kossler v Ljubljani. — France Dovč, posestnik v Savljah. — Gasper Brečko, posestnik na Teharjih pri Celju. — Franc Ostanek, žel. uradnik v p. v Ljubljani. — Marija Stefan iz Ljubljane. — Anton Bertonec, akademik v Kranju. — Hermine Kolbezen v Trbovljah. — Davorin Zunkovič, podpolkovnik v p. in pisatelj v Ptuj. — Bogomil Fajon, elektromonter v Ljubljani. — Berta Kolenc, soproga posestnika in gostilničarja v Zagradu pri Celju. — Simon Jovan, bivši krojaški mojster v St. Vidu nad Ljubljano. — Franc Rojina, strgarski mojster in posestnik v Ljubljani. — Mara Maraž, knjigovodkinja v Ljubljani. — Metod Tomšič, strojevodja v Zadvarju. — Viktor M. Zalar, sekretar fil. fakultete v Ljubljani. — Anton Tavčar, industrijski v Mariboru. — Marija Kalbaš, hišna posestnica v Gornji Radgoni. — Karel Valašek, tajnik »Putnika« v Ljubljani. — Josip Jonke, uslužbenec Ljudske pošilnice v Ljubljani. — Josip Dornig, posestnik v Trzinu. — Leopold Košenina, poštni inspektor v Mariboru. — Nikolaj Obradović, uradnik banke uprave v p. v Ljubljani. — Elza Obručnik iz Ljubljane.

Oktober

Vojteh Štrukelj, profesor v Ljubljani. — Milivoj Voršič v Celju. — Alojzij Catar v Ljubljani. — Czerzy Henrik, višji rač. svetnik v p. iz Ljubljane. — Franc Kvarčič, elektrotehnik, Velenje. — Marija Spenko iz Ljubljane. — Ana Torova iz Ljubljane. — Frančiška Rihar iz Polhovega Grada. — Karl Lashacher, poštni kontrolor v p. iz Ljubljane. — Ljudomir pl. Zadurcovec, polkovnik v p. na Verdu. — Karol Kumer, duhovni svetnik in župnik v p. v Slov. Konjicah. — Margita Pušič v Zagrebu. — Marija Možek, zasebnica na Robu. — Dr. Gvidon Sernee, odvetni v Celju. — Vinko Jerina, šofer-mehanik v Ljubljani. — Ana Plevel v St. Vidu. — Znidaršič Marija, bivši jezdni učitelj v Ljubljani. — Ana Sernee, učiteljica v p. v Mariboru. — Franc Štrajz, dijak v Ljubljani. — Marija Grah, soproga višjega davčnega inspektorja v Celju. — Skodlar Marija, soproga orož. podpor. v p. iz Ljubljane. — Gašček Vincenc, višji sodni oficial v p. iz Celja. — Jernej Grad, gostilničar in trgovec v Dragomlju. — Kodela Franc, posestnik v Resi pri Vidmu. — Anton Korosec, konservatorist v Ljubljani. — Pecca Ogrin v Nomenju. — Franc Sabeder, posestniški sin v Teznu pri Mariboru. — Terezija Krusič, soproga zvonarskega mojstra v p. v Ljubljani. — Mihael Šimenc, brzojavni mojster v Kranjski gor. — Ivan Apat, posestnik v Starem trgu pri Slovenjgradu. — Alojzij Lapajne, polic. uradnik v p. iz Kamnika. — Otmar Krepel, pilot »Aeroputac. žrtev letalske nesreče pri Borovu. — Cesen Ana iz Ljubljane. — Pavel Rojnik iz Ljubljane. — Pöschl Nina iz Ljubljane. — Kreuzberger Eliza iz Ljubljane. — Matevž Seljak, sekirni kovač v Novi vasi pri Rakeku. — Marija Pribošič, poštni zvezničnik iz Ljubljane. — Ivan Korče, posestnik iz Ljubljane. — Alojzij Ostere, posest. in bivši župan v Bunčanih. — Dr. Frančišek Tschlansky, odvetni v Ljubljani. — Mimi Fras, vdova po višji oficialu v Šoštanju. — Liberaat Slovokvič, župnik pri Sv. Petru v Šumi.

Tem in tudi vsem tistim, ki jih nismo mogli navesti in so v zadnjem letu prestopili prag Večnosti, naj sveti Večna luč!

Žale v religioznem oziru

Njegovo posebno zanimanje in ljubezen pa je zavzemala krščanska umetnost.

Prav v tej stroki se je v Ljubljani, po vsej škofiji ter izven nje zelo veliko storilo, največ pa na pobudo in pomoč Plečnikovega umetnostnega delovanja. Kar je v zadnjih dveh desetletjih krščansko navdušenje za čast božjo in slavo Marijino naredilo lepih del, skorajda jim je bil Plečnik, če ne sam, pa po svojih učencih, prvi sodelavec ali vsaj svetovalec.

Tako je Plečnik neprestano živel in delal s cerkveno umetnostjo. Z njo in po njej je tudi samega sebe vzgajal in poglajljal v cerkvenem liturgičnem duhu. Brez dvoma bi se mogla ljubljanska občina za postavitev mrtvašnice pri Sv. Križu obrniti še na katerega arhitekta; saj priznamo, da imamo še nekaj izvrstnih arhitektov. Če pa se je obrnila na Plečnika, pač ni med našimi arhitekti nikogar, ki bi dejal, da to zaupanje ni povsem opravičeno.

Žale narede že na prvi pogled svečanost vtiš. Žale so slovesno predposlednje počitavišče pokojnih, ki jih vodi zadnja pot k Sv. Križu. V tej veličastni stavbi je izraženo dvojno spoštovanje celemu človeku. Spoštovanje telesu, ki bo vstalo; spoštovanje duši, ki naj ji sveti večna luč.

Porok vstajenja in večnega življenja pa je Kristus, stoječ visoko gori nad obokom, ki veže dvojno pregledno skupino belih orjaških stebrov ob vhodu.

Po svoji celotni obliki so žale jasno svetlišče v smislu prezbiterija in ladje, morda trdelne ladje, lako se vidi očem. Oltar je postavljen le v glavni molitvenici; ob levi in desni pa se nam odpirajo kapelice podobne mrliške postaje. Oprdeljene so druga od druge po cipresni meji; prostor okrog vsakere postaje pa odava »zelena tratica«, kakor jo nam opeva nagrobna »Vigred se povrne«.

Vse postaje — štirinajst smo jih našli — so naslovljene posamez na ime posameznega patrona ljubljanskih mestnih župnij, ali na ime naših deželnih zaščitnikov. Iako je simbolično poudarjeno duhovno bratstvo, ki bodi med župljani in župnijami v mestu kakor na deželi. Vendar naj duhovno edinstvo poživila dejavna mnogoličnost, kakor jo počitujejo tudi te spominske postaje. Vsaka postaja zase je kakor tiha molitev župniškega patrona ali varuha za svojega pokojnega varovanca. Ritem arhitektonskih linij ni nikjer duhomeren, rajši vder ko tožen, tu in tam živahno vesel, da si upa celo vodomet plunkati srebrno pesem.

Najvišji religiozni umetnostni poudarek nosi molitvenica z močnim oltarjem v črnem marmorju. Dve veliki misli se nam vidita vklesani v to presenetljivo obliko. Prva: Sre-

dišče cerkve je oltar, žrtvenik in bišvo vsega človeškega življenja je žrtev. Druga: Delajte, dokler je dan, zakaj pride noč, ko ne bo mogel nihče več delati.

Nad vse veličasten je pogled iznad vzvišenega katafalka pod baldahinom pred molitvenico. Prej ko vse drugo, če pogledaš naravnost, zagledaš njo, Srednico pri božjem Sinu, z njim vred stoji Marija, Varuhinja pokojnih, nad visokim obokom ob stebrovitem vhodu in razgrinja svoj plašč v notranjost pokojnega svetišča.

V okviru visokih stebrov se vidi zgornja modrina neba, ki prehaja v zelenje slikovitih hribov; spodaj pa se prikazuje severovzhodni del Ljubljane. Spomin živih in mrtvih je spojen v slovesno himno Njemu, ki je sprejel svoje bivašišče v naročju Device ter je sklenil vsak čas ostati pri svojih služabnikih in po molitvi svoje Matere voditi vso svojo čredo v miru.

Menda ni nikogar, ki bi kdaj z vernim srcem stopil na žale, da se mu ne bi kakor koli dvignil duh iz tegobnih razmer utrudljive in negotove vsakdanjosti.

Z religioznim motivom je v arhitektonski enotnosti s finim čutom združen tudi narodni motiv. Venec skupinskih »lik na štirih stenah gospodarske protistavbe ob prehodu pri molitvenici služi ter verskonaradni zamisli.

Žale so razodetje. Ako je v našem narodu še nekaj modrosti, moči, mladosti in zdravja, kar vse bo v prvi vrsti odločevalo novi red človeške družbe v bodočnosti, moramo biti le veseli, da je bil pri žalah na delu mož, ki nam je za to spremenjeno življenje modernega časa podal znamenje in dokaz pristnega krščanskega duha. Plečnik je arhitekt, ki vzgaja voditelje in množice, zlasti doraščajočo mladino. Z umetniškim čutom jim kaže, kje je v teh gospodarskih in socialnih borbah potrebno protitežje. Žale so visoka pesem o poštvovalnosti tega, ki je delo naročil, kakor tudi o navdihnjani umetnosti tega, ki je to delo izvršil.

Alojzij Merhar.

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujem jaz, moja žena in najin sinček

gospodu profesorju

Dr. BOZIDARJU LAVRIČU

da mi je ob priliki zadnje moje nesreče z res hitrim, ter izvanredno pretnim in preciznim operativnim posegom v polnem pomenu besede rešil življenje.

Ljubljana, San. Emona 30. oktobra 1940

Hinko Podjavoršek.

Droblne novice

Koledar

Petek, 1. novembra: Praznik vseh svetnikov.
Sobota, 2. novembra: Spomin vernih duš. Just, mučenec.
Nedelja, 3. novembra: 25. Pobinkošna nedelja.
 Zahvalna nedelja. Viktorin, škof; Vnefrida, devica.

Novi grobovi

† Na Brezjah v franciškanskem samostanu je umrl včeraj na večer fr. Ernest Gorkič. Bil je vzoren redovnik. Naj počiva v miru! Pogreb bo v soboto ob desetih v sv. mašo.

† V Zabreznici je umrla v častiljivi starosti 89 let Kramarjeva mama Katarina Zupan. Bila je verna žena in otrokom skrbna mati. Dolgo vrsto let sta z možem gospodarila v Zirovnici vulgo pri Figovcu. Pokopali jo bodo jutri (sobota) ob 9 dopoldne v sv. mašo na farno pokopališče v Breznici. Naj v miru počiva, žalujočim naše iskreno sožalje.

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Upokojen in odlikovan je bil z redom Belega orla IV. stopnje pehotni polkovnik Fragner Ivan.

FRANZ JOSEF GRENCICA

RE. 5. BR. 22365 od 16. 11. 1940 g.

70 letnica škofa Joza Gariča

Te dni je obhajal 70 letnico svojega življenja prevz. g. Jozo Garič, banjaluski škof. Ime škofa Gariča je povezano z vsemi fazami dela in boja hrvaškega naroda v Bosni. Škof Garič se je rodil 28. oktobra 1870 v Vitlu pri Travniku. V franciškanski red je vstopil leta 1886 in je bil leta 1893 posvečen v mašnika. Služboval je po raznih krajih, kjer je povsod poleg dušnopastirskih dolžnosti opravljal tudi službo učitelja na ljudskih šolah. Leta 1912 je bil imenovan za banjaluskega škofa, in je bil elovečno vstoličen 30. marca 1913.

Po naravi tih in miren opravlja škof Garič svoje delo vedno po načrtu, ozirajoč se pri tem vedno na koristi Cerkve in naroda. Ze kot župnik v Kotor Varošu se je trudil, da bi rešil kmeleko vprašanje hrvaških kmetov. Storil je to na ta način, da je kmetom izposloval ceneje kredite in nato sporazumno z begi odkupoval zemljo za kmete. To njegovo delo je bilo zelo uspešno. Ustanavljal je razne gospodarske zadruge, ki so prav lepo uspevale. Škof Garič je vedno rad podpiral delo hrvaških društev in pospeševal ustanavljanje čistilnic in domov po Bosanski krajini. Voden je tečaj za neplešene in pomagal pri delu učiteljem. Ob vsaki priliki se je škof Garič zavzemal za kmete in jim pomagal, kolikor je bilo v njegovi moči.

Ko je leta 1938 škof Garič obhajal 25 letnico škofovanja, mu je sv. oče poslal pismo »Breve«, v katerem je navedel njegova dela za korist Cerkve in naroda in mu dal priznanje za storjena dela. Za njegovega škofovanja so bile ustanovljene oziroma obnovljene številne župnije, ustanovljeni zavodi usmiljenih sester, posebno se je pa zavzemal za ustanovitev sirotišnic po samostanah.

Ohraniti narodne svetinje, braniti koristi naroda, krepiti hrvaško misel, to so načela, katerih se je držal škof Garič ves čas svojega plodonosnega življenja. Zato pa Hrvatje Bosanske krajine tudi znajo ceniti delo svojega velikega škofa in se mu ne morejo z besedami zahvaliti za storjena dela.

Prevz. g. škofu, ki se vedno rad udeležuje vseh velikih prireditvev v Sloveniji, k njegovemu lepemu življenjskemu jubileju iskreno čestitamo in želimo, da bi ga Bog še dolgo vrsto let ohranil zdravega in krepkega, da bi še naprej mogel tako plodonosno delovati v korist bratskega hrvaškega naroda v Bosanski krajini.

Našim društvom

Naznanila o vseh društvenih prireditvah, pri katerih se pobira vstopnina, bomo priobčevali le proti pristojbini, in sicer po 50 par za besedo. To velja za vsa društva po mestih in po deželi brez izjeme. Obvestila o predavanjih in sestankih bomo še naprej priobčevali brezplačno, če ne obsegajo več kakor 20 besed. Za vsako nadaljnjo besedo bomo pa računali 50 par. Vse objave pošiljajte oziroma izročajte le upravi »Slovenca«.

— Strojepisna šola. Novi dnevni in večerni (začetni ali nadaljevalni) strojepisni tečaji pričnejo 4. novembra. Prijave se sprejemajo dnevno. Prospekt na razpolago. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15.

Glede HIŠNE GOBE

In najrazličnejših škodljivcev v hiši, skladiščih, na njivah, na vseh rastlinah itd. daje pojasnila in navodila poob. agronom, inž. Prezelj, Wolfova ul. 3, tel. 34-73, Ljubljana.

— Pri poročilu o IV. hrvatskem liturgičnem kongresu se je vrnila neljuba tiškovna pomota, da je rajni papež Pij XI. dejal voditelju ne belgajkega, marveč belgijskega liturgičnega gibanja benediktinskemu opatu Dom Bernardu Capelleu to in to...

— Kamniška podružnica Slomškove družbe bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo, 10. novembra ob 1 popoldne (po dohodu vlaka) v trzinski šoli — Na zborovanju bomo tudi kramljali z našim pisateljem g. župnikom Finžgarjem, zato pričakujemo polfoštevne udeležbe.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— V zbirki »Knjižice« je izšla nova dinarska knjižica z naslovom: Ne boj se smrti (po Ciprijanu priredil dr. Franc Knific). — Za novembarske praznike se ima uprava v zalogi: Na pomoč vernim dušam, Kršćansko pokopališče in pogreb ter Sv. Martin. Uprava »Knjižice«, Rakovnik — Ljubljana.

— Huda nesreča pri delu. V noči od torka na sredo je bil pri nočnem delu pri plavzu Kranjske industrijske družbe na Jesenicah uslužbenec 36-letni samski Azman Franc, stanujoč v Novšah pri Brezjah. Okrog 1 ponoči je po nesrečnem naključju padel v razbeljeno žlindro. Hudo opečenega po glavi in spodnjem delu života so prepeljali v bolnišnico Bratovske skladišnice.

NAPETI FRANCOSKI FILM

ZASTRUPLJENE VIJOLICE

V glavnih vlogah: Noel
Noel in Magdalena
Robinson

Predstave ob 15., 17., 19.
in 21. uri

KINO UNION, tel. 22-21

KINO KODELJEVO — Telefon 41-64

Danes ob 14-30, 17-30 in 20-30 vefilm v prelestnih naravnih barvah o junaštvu kanadske konjenice

Severna brigada

Diek Foran — Gale Page
Šlagerkomedija nemškega filma

Florentina

Rudolf Carl — Geraldine Katt — Paul
Hörbiger

JUTRI: Severna brigada — Hotel Hollywood (Ob 17-30, 20-30)

Danes
poslednjič!

Žena kakor ti

Film živih prizorov, polnih usodnih dogodkov prežetih z radostjo in boleščjo mlade dekliške ljubezni, ki ji podlost druge žene globoko pretrese brezmejno vero v ljubljensko moža.

Brigita Horney in Joachim
Gottschalk v filmu velike brez-
mejne ljubezni.

Režija: Vladimir Turžansky
KINO SLOGA, tel. 27-30 Predstave
danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Ljubljana

Vloga tiska pri pospeševanju zločinov

Sekcija Kriminalističnega združenja kraljevine Jugoslavije v Ljubljani živahno deluje pod vodstvom predsednika prof. dr. M. Dolence in prireja zanimiva strokovna predavanja za svoje člane. V okviru društva je v sredo zvečer predaval na sodišču podpredsednik društva univ. prof. Makleov Aleksander o vlogi tiska pri pospeševanju zločinov. Priznani strokovnjak v kazenskem pravu je v izčrpnem in preglednem referatu najprej omenil, da je dnevno časopisje poleg radija v veliki meri edina duhovna hrana velike večine ljudi in da prav zaradi tega lahko smatramo, da je vpliv tiska ogrožen. Tisk sam na sebi ni dober ne slab, vprašanje je le komu služi. V zadnjem času pa je porojel pripeljal

do tega, da časopisje vedno bolj in bolj v podrobnosti opisuje razne zločine. Pri tem se zločinci često poveljujejo in prikazujejo bralcem kot junaki. To dejstvo lahko sproži skrite nagone nemoralnih ljudi, prav gotovo pa škoduje mladini, ki je v dobi svojega dozorevanja nagnjena k bujni domišljiji in k posnemanju. S podrobnim popisovanjem časopisje razkriva tudi nove načine zločinov in preveč nove tehnike. Posebno škodljivo je tako poročanje za mladino, ker so ankete v tujih državah dokazale, da mladina v dnevnikih v glavnem bere le poročila o umorih in drugih zločinih. Tudi pri nas se ta način poročanja vedno bolj uveljavlja. Posebno dnevnik na jugu države prednjačijo v tem. Tudi sodišče je imelo že večkrat opravka z mladino, ki je priznala, da se je naučila prestopkov ali zločinov iz časopisnih poročil. Zato bi bilo prav, da časnikarji že sami med seboj ukrenemo vse potrebno, da se tako poročanje in razpisovanje zločinov

Kadar kupujete kožno kremo...

mislite na to, da samo NIVEA vsebuje okrepčevalno sredstvo za kožo EUCERIT. Zato se NIVEA ne da nadomestiti ali primerjati s kako drugo kremo. NIVEA prodira globoko v kožne luknjice in krepi kožno staničevje. Zato Vam ostane koža zdrava, nežna in bela kljub mrzlemu in vlažnemu vremenu.

— Vlom v občinski urad v Dolu pri Ljubljani pojasnjen. Ljubljanska policija je včeraj prišla Ogrina Ivana in Čizmarja Jakoba, ki sta bila oba že predkaznovana. Zagrešila sta že celo vrsto vlovov in tatvin tudi v lom v občinsko pisarno v Dolu. Imela sta pa smolo, da sta našla v blagajni le 35

dinarjev. Ročno blagajno sta namreč odneela po vlovu takoj iz pisarne in jo v bližnjem gozdu razbila s sekuro. Na tleh sta pustila tudi vseh 10 hranilnih knjižic, ki so jih orožniki našli z razbitinami blagajne.

IDEALNA
HRANA
ZA
DOJENČKE
in OTROKE
MLEČNA
MOKA

BRACO

Izdeluje: Ing. Z. DOLIC - MAUTNER, Zagreb

1 Za rajne člane križanske moške kongregacije se opravi peti sv. maša v tork, dne 5. novembra ob 6 v družbeni cerkvi v Krizankah. Vse kongregantne vlijudno vabimo, da se udeležijo tega zadušnega opravila in darujejo sv. obhajilo za duše rajnih sobratov.

1 Prosveno društvo Trnovo naznanja, da je umrla ena izmed njegovih prvih članic, posestnica ga. Marija Kurent. Pogreb bo v soboto ob 3 popoldne iz kapelice sv. Marije na Zalah. Naše društvo se bo udeležilo pogreba z zastavo ter vabi vse članice in člane, naj pridejo na pogreb polnoštevilno!

1 Za stepce je bilo darovano v počastitev spomina pok. gospe Kreuzberger Elize 200 din. Prav lepa hvala!

1 Razstava kluba »Neodvisnih« v Jakopičevem paviljonu. Odprta vsak dan od 9—18. Opozarjamo, da razstava s svojimi res kvalitativnimi deli vzbuja splošno pozornost.

1 Prihod belgajske filharmonije v Ljubljano. — Ljubljanska filharmonija bo imela v tork, dne 5. novembra prvič v gosteh celokupni korpus belgajske filharmonije pod vodstvom znamenitega dirigenta Lovra Matačića, ravnatelja Opere v Belgradu. V veliki unijski dvorani bo ob 20 izvajana krstna izvedba »Pesem planine«, delo slovenskega skladatelja Arniča, nadalje Hrističev »Vstajenje«, Lisztov »Les preludes« ter Beethovnova 3 simfonija »Eroica«. — Umetniška reputacija belgajske filharmonije ter mednarodno priznanje ime njenega dirigenta jamčita za izreden umetniški dogodek. — Predprodaja vstopnic pri blagajni kina Uniona.

1 Spomin pok. Dr. Oražna bomo Oražnovci počastili na Vernih duš dan dopoldne ob 11 pri sv. Križu. K spominiki svečanosti so vabljeni vsi častilci pokojnega plemenitega moža.

1 V Stritarjev ulici št. 6 v Ljubljani, pri franciškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, toroj ne več na Slatnem trgu. Samo kvaliteta optika.

1 Za vsesvetko akcijo je darovala ga. Marija Drogenik z Mestnega trga, v počastitev spomina blagopokojnega g. Franca Drogeniga 2.000 din z naročilom, da na njegov grob mestna občina na praznik umrlih položi vence za 100 din in prižge 6 belozelenih sveč. Vrhovni socialni svet se plemeniti darovalki iskreno zahvaljuje in jo stavlja za vzgled ostalim ljubljancem, za katere želi, da bi se med njimi našlo obilo posnemalcev. Počastimo rajne z dobrimi deli!

1 Jugoslovanska unija za zaščito otrok, sekcijska za dravsko banovino v Ljubljani se je preselila iz dosedanjih poslovnih prostorov v Beethovnovi ulici št. 14, v nove na Aleksandrovi cesti št. 4 (palaca Viktorija).

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Film o sv. Tereziki Deteta Jezusa. Kino Sloga je povabil na poskusno predstavo časnike in druge goste ter jim predvajal film o sv. Tereziki Deteta Jezusa. Film je pristočno delo, ki z lepo zgodbo, ki ima tudi dovolj dramatično napetih prizorov, prikazuje zaupanje globoko verne deklice v sv. Tereziko. Preprosta deklica v bogati družini s svojo priskrbenostjo pridobi mladega domačega sinčka, ki skoraj ne more več živeti brez nje. Zaradi neupravičenega suma tatvine zapusti deklica hišo bogataša. Domači sinček nevarno zboli in zahteva v vročici, naj mu pripeljejo nekdanjo vzgojiteljico. Noč in dan bedi deklica pri otroku in molji za njegovo zdravje. Posebej priporoča otroka svoji patroni sv. Tereziki, ki jo usliši. Film bo prav gotovo privabil mnogo gledalcev, in to tudi zasluzi.

Veličasten zgodovinski film

Z najodličnejšimi ameriškimi igrač.
KINO MATICA tel. 22-41
Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri
Dop. matinejska predst. ob 11 uri
V soboto predst. ob 16., 18. in 21. uri

SUEZ

— Tečaj za gg. asistente ZKKM in ZMKD bo v sredo, dne 6. novembra 1940 v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Začetek ob pol 9. Na tečaj vlijudno vabi č. gg. asistente in tudi druge č. duhovnike NOKA.

Odprl je privatno prakso
specijalist

dr. Hribar Miroslav
in ordinira

za živčne in duševne bolezni
od 4. do 6. ure popoldne. Telefon 35-48
Ljubljana, Prešernova ulica 5

— Zveza sobo-frkoslikarjev, pleskarjev in ličarjev za dravsko banovino obvešča zainteresirano javnost, da so se cene materialu horendno povišale (firnež celo nad 300%). Primerno so se povišale tudi plače delavcem. — Vsled tega se je moralo povišati tudi cene izdelkom, kar naj se blagovolj upoštevat!

Celje

c Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek, 4. nov. ob 8 zvečer bo predaval na meščanski šoli doc. dr. Valter Bohinc o »Današnjem Egiptu« ter pokazal nad 60 lepih skriptičnih slik.

c Glasbena Matica v Celju ima svoj redni občni zbor v četrti, 7. nov. ob 8 zvečer v svojih prostorih, Slomškov trg 10.

RIKO GROBELNIK

FRIZER priporoča najboljše preparate za pranje las, za trajno in za barvanje, s katerimi se ne kvarijo lasje.

CELJE

c Brezmesni dan je radi praznika Vseh svetnikov preložen od danes na ponedeljek, 4. nov.

c Petje na pokopališčih. Združeni moški zbori Celjskega zvana, Oljke in CPD bodo peli žalostinke pod vodstvom g. prof. Knapa ob 3 popoldne na okoliškem in ob 4 popoldne na mestnem in vojaškem pokopališču.

Dr. Lovšin Janez

zdravnik v Štorah
zopet redno ordinira.

c Šahovski klub Gaberje bo proslavil v nedeljo, 3. nov. ob pol dveh 5letnico šahovskega delovanja. Najprej bo turnir, nato pa slavnostna seja. Po slavnosti bodo razdelili nagrade spomin-skega turnirja. Prvo mesto na zadnjem turnirju

Novo mesto

Mrtvaški ples. Dramatski odsek Prosvetnega društva v Novem mestu priredi v nedeljo, dne 3. novembra 1940 ob 20 v Prosvetnem domu Lipplov misterij: Mrtvaški ples, duhovno igro v 11 dogodkih. Vsebinska igra nam slika v 11 dogodkih, kakšno oblast ima smrt nad človeškim življenjem. Igro skrbno pripravljajo in obeta biti na dostojni višini. Cenj. občinstvo vlnodno vabimo k predstavi. Cene običajne. Predprodaja v knjigarni Krajec.

I. prosvetni večer. V torek, 5. nov. ob 20 priredi Prosvetno društvo svoj prvi prosvetni večer, na katerem je na sporedu skriptično predavanje g. prof. Janka Mlakarja. G. profesorja poznamo že kot izvrstnega predavatelja, zato bomo tudi to pot napolnili dvorano Prosvetnega doma. Sedeži 4 din, stojišče 2 din.

Kočevje

Slovensko prosvetno društvo v Kočevju je priredilo preteklo nedeljo lepo uspešno akademijo v čast Kristusu Kralju. Spored akademije je obsegal slavnostni govor, recitacije, pevске točke, simbolične vaje in skupinske slike. Izvajali so ga društveni člani s sodelovanjem krožka SDZ, DK in FO. Akademija je bila ena najlepših, kar jih je bilo v zadnjih letih v Kočevju, bila je vsebinsko zelo globoka in lepo podana, kar je predvsem zaslug režiserja, sodnika g. Lazarja. Vsem sodelujočim vse naše priznanje!

Škofja Loka

Pred kratkim je bil 1. redni občni zbor škofojloške podružnice Slomškove zveze. — Odbor hoče združiti v svoji organizaciji vse slovensko in katoliško misleče učitelje in učitelje našega okraja, ki bodo s pomočjo katoliških pedagoških načel vzgajali še naprej mladino v zdravem narodnem duhu. Organizaciji želimo pri njenem delu obilo uspehov!

Po naših hribeh je zapadlo veliko več snega kot v dolini. V Stanišah ga imajo kar pol metra in se boje ljudi, da sploh ne bo skopnel to jesen, kar bo nerodno, ker je še precej pridelkov zunaj. Škode je napravil povod mnogo. Mesto je že tri dni brez telefonskih zvez.

»Mrtvaški ples«. Drevi ob pol 9 bodo najboljši igralci naše igralske družine igrali v Društvenem domu Lipplov »Mrtvaški ples«.

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic razne katarne in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»V takem slučaju ga ne moremo sprejeti. Sprejemamo samo mlade kaznjence. Imamo pa še nek drug zavod, ki se imenuje »Družinsko ognjišče« in kjer se vzgaja mladina, ki pogroša družinskega življenja...«

»Tako?... Aji res?... Družinskega življenja?»

»In kamor sprejemamo razne pokvarjence in izpričence... Sicer pa imam pri sebi par brošur. Če se gospod izvoli pozanimati...«

D'Argenton jih je vzel, dal nekaj drobca za mlade kaznjence in se z brošurami v rokah vrnil na cesto. Železna grajska vrata so se pravkar zaprla. Kočija se je pomikala po aleji

Hvala Bogu! Šarloti so se oči lesketale, od sreče je bila vsa iz sebe; komaj je čakala, da bo spet pri svojem početju.

»Le brž stopi!« mu je rekla. Prijela ga je pod roko in vzkliknila vsa trepetajoča od veselja:

»Dobila sem.«

»Torej!« je odvrnil.

»In še več kot sem pričakovala.«

Spet je ponovil svoj »torej« in sicer zelo kratko, suho; nato je prišel brezbrizno listati po svojih brošurah, kot bi ga silno zanimalo in da ga vse ostalo prav nič ne briga. Pred par minutami seveda ni bil tako ponosen, ko si je grizel nohte in prežal na železna vrata; ona se zdaj namakre stiska k njemu in je vsa uslužna in pokorna, tako, da se mu res ni treba razburjati. Ker je on molčal, je tudi Šarlota utihnula. Mislija je, da je ljubosumen

si je pridobil od 17 dosegljivih točk Josip Schnelder s 15 in pol točkami, drugo in tretje mesto pa si delita Mirko Pajs in Franc Csörge s 15 točkami.

c Na brzoturnirju Celjskega šahovskega kluba za mesec oktober si je pridobil prvenstvo Diehl Vladko, ki je dosegel od 9 možnih 8 točk, Fajs Mirko in Csörge ml. pa po 7 točk.

c Pokalna tekma za pokal celjske podzveze bo v nedeljo na olimpijskem igrišču v Gaberjih. Ob 13.20 nastopijo Atletiki in SK Jugoslavija, ob 3 popoldne popoldne Celje : Olimp.

c V mesecu oktobru je umrlo v Celju 26 oseb, v mestu, 18 v bolnišnici.

c Počastitev spomina padlih koroških junakov bo danes ob 11 dopoldne pred spomenikom padlih na dvorišču vojašnice Kralja Petra na Dečkovem trgu.

c V einkarni v Celju so ustanovili nabavljarno in kreditno zadrugo, ki je začela že poslovati.

c Metropola Savinjske doline — Zalec je dobil Jutex tovarno, ki je že v polnem obratu. Sedaj je zaposlenih v tovarni 60 delavcev. Tovarna je v stari pivovarni, katero so preuredili. Preureditev je stala 600.000 din. V pritličju je 10 prostorov, med njimi skladišče, sušilnici, rezervni prostor. Stroji so veljali nad 2 milij. din. Tovarna ima centralno kurjavo. Tovarno bodo prihodnje leto povečali. Tvrda ima sedaj težave z delavci, ki jih primanjkuje. Rabila bi namreč večje število izkušenih tkalcev. Sedaj so zaposleni v večini domačini.

c Ali ste že opazili današnjo reklamno križanko Kina Metropol v inseratnem delu »Slovenec«? — Rešite jo!

Kranj

Nov uspeh ZZZ. Delavska organizacija ZZZ je pri stavki čevljarjev v tovarni Prešern v Kranju uspešno posredovala po svojih zastopnikih za zvišanje mezd. Podjetje je upoštevalo težak položaj in je primerno zvišalo mezde. Ker doslej v podjetju ni bil nihče organiziran, kljub temu, da so skoro vsi čevljarji tega podjetja člani FO in Prosvetnega društva, so sklenili, da korporativno pristopijo k delavski skupini ZZZ.

Pisarna okrajne organizacije JRZ se je preselila iz pritličja v I. nadstropje hotela »Jelen«.

Zagorje

Prosvetno društvo bo ponovilo v nedeljo, dne 3. novembra, popoldne ob polštirih spevoigro »Na Trški gorici«.

Praznik Kristusa Kralja je bil posebej dostojno obhajan v Zadrženem domu, kjer je priredilo Prosvetno društvo lepo uspešno akademijo z zborna deklamacijo mladcev, deklamacijami, govorom in petjem

Trbovlje

O Rusiji bo predaval v nedeljo dopoldne ob 10 v Društvenem domu v Trbovljah g. Ivan Avsenek, ki se je del časa mudil tam ob priliki pogajanj za trgovsko pogodbo z našo državo

Preostanek občine v preteklem proračunskem letu je znašal 1.631.136 din. Za toliko se je več pobralo na davkih in pristojbinah. Od tega pa so med letom že porabili 1.470.297 din, in sicer za razširjenjem vodovoda 800.000 din, ostalo pa v glavnem za dovršitev in opremo novega občinskega doma in parka pred njim. — Proračun je znašal 3.983.834 din, pobrali pa so 5.614.970 din. Ker pa so presežka večino, to je 1.631.136 din porabili, je ostalo na razpolago kot preostanek le 217.484 din.

Sv. Križ pri Ljutomeru

Po vsem Murskem polju in bližnjem Prekmurju dobro znano in obče spoštovano hišo Zupajnov v Bunčanih je doletela huda izguba. Umrli je dobri soprog in skrbni oče g. Alojzij Ostre po domače Zupajni. Pokojnik je bil zaveden katoliški mož, vedrega značaja in jako inteligenten. Vedno je bil prijatelj duhovščine in učiteljstva. V mlajših letih je bil dolgo časa načelnik krajnega šolskega sveta v Verzeju, 40 let odbornik občine Bunčani in 13 let je v isti modro zupanoval. Zato ga je tudi občina imenovala za častnega člana. Za njegove zasluge na raznih poljih je bil odlikovan z redom sv. Save. Zupajnova hiša je bila zelo gostoljubna in tudi v gorice je naš Zupajni rad povabil prijatelje in znance. Zadnje čase je začel bolehati in dne 25. novembra ga je po krajšem trpljenju dobro pripravljena poklinal Bog k sebi v 75. letu starosti. Blag mu spomin!

in ranjen v svojem ponosu. Tedaj se je spet on oglasil.

»Torej si dobila?«

»Seveda, dragec... On je že od nekdaj nameraval Jakcu nekaj podariti, kadar bo polnoleten in mu tako ugotrditi položaj. Njegov dar je deset tisoč frankov. Brez odlašanja mi jih je izročil. Šest tisoč frankov lahko takoj potrošim, ostanek naj uporabim v dečkovo dobro, kakor najbolje vem in znam.«

»Že vem, kako jih bova porabila... S tem denarjem mu bova plačala za dve ali tri leta bivanja v Mettravskem »Družinskem ognjišču«. Edino tu ga ugetnejo iz tatu poboljšati v postenege človeka.«

Zatrepetala je ob besedi »tatu«, ker jo je spomnila na kruto resničnost. Saj veste, da v njenih ubogih, malih možganih komaj porojene misli prepode druga drugo, da še sledi ne ostane za njimi.

Povesila je glavo.

»Vse bom storila, kar želiš,« je rekla. »Ti si tako dober, tako plemenit! Nikdar ne bom pozabila.«

Poetove ustnice so pod širokimi brki od veselja in ponosa zadrgetale. Bil je njen gospodar bolj ko kdaj prej. Izkoristil je priliko in ji začel na dolgo govoriti. Ona si lahko veliko očita. Njena materinska slabost je vse mu kriva. Tako razvajen otrok, vedno prepričan svojim slabim nagajenjem, se je končno moral izpriditi. In zdaj je treba pravne moške roke, ki bo odsej brzdala tega uporneža... Kar njemu ga naj prepusti, pobrigal se bo, da ga bo spravil na pravo pot.

Nato je dvakrat ali trikrat ponovil:

»Ali ga upognem, ali pa zlomim.«

Ona ni odgovorila. Tako srečna je bila ob misli, da njen otrok ne pojde v zapor, da je na vse ostalo pozabila. Takoj sta sklenila, da še istega večera odpotujeta v Lindet.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(121) Mihčev začne vihteti košček jadra, da bi obrnil pozornost nase. Zelo se je utrudil s tem, toda morda se mu le posreči priključiti ladjo. Vedno bliže mu prihaja.

(122) Opazovalec na ladji je zagledal nesrečni čoln. Hitro obvesti možstvo in ladja začne s polno paro hiteti na pomoč.

Ljubljana, 1. novembra

Gledališče

Drama: Petek, 1. novembra: »Romeo fin Julija«. Izven. — Sobota, 2. novembra: »Kovarstvo in ljubezen«. Red A.

Opera: Petek, 1. novembra: »Fidelio«. Izven. — Sobota, 2. novembra: »Jenufa«. Red B. Gostovanje altistke Elze Karlovčeve in tenorista Josipa Gostiča.

Radio Ljubljana

Petek, 1. novembra: 9 Jutranji pozdrav — 9.05 Jos. Suk: Godalni kvartet v b-duru (plošče) — 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga) — 10 Prens cerkvene glasbe iz stolnice — 11 Spomin mrtvih. Praznični koncert Rad. ork. — 12.30 Spomin (plošče) — 13 Napovedi — 13.02 Kvartet pihal — 18 Iz Verdijevega »Rekvijema« (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Čajkovskij: Romeo in Julija (plošče) — 20 A. Adamič: Na vaškem pokopališču, zvočna igra. Igrajo člani rad. igr. družine — 21 Resni spevi. Koncert Rad. ork. Sodeluje ga. Mila Kogejeva, članica ljublj. opere in g. prof. M. Lipovšek — 22 Napovedi, poročila.

Sobota, 2. novembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Reproduciran glasba — 12 J. Haydn: Simfonija v d-molu (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Reproduciran simf. koncert — 14 Poročila — 17 Otroška ura: gđ. Manica Komanova — 17.30 Glasbene slike (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Koncert za delopust (Rad. ork.) — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 J. Haydn: Godalni kvartet D-dur — 20 Zunanepolitni pregled (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Ljuba prevališka družina...« (Od Prevajal do Leš.) Rokopis: Jože Jurač. Izvajajo člani rad. igr. družine in mehiški rojaki. Sodeluje Domači kvartet in harmonikar g. Stanko — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert za konec tedna (Radijski orkester).

Prireditve in zabave

Današnjemu prazniku najbolj primerna drama je Lipplov-Sovretov »Mrtvaški ples«, ki ga uprizori Ljudski oder danes zvečer ob 8 ob znižanih cenah v franciskanski dvorani. Če kdaj potem se na današnji dan človek potopi v kraljevo smrti. Grobovi sami nam kažejo, kam drži naša pot. »Mrtvaški ples« nam v 11 dogodkih slika brezmejno oblast smrti, ki pobrali pod lopato, kar rojil je beli dan. Blagajna bo odprta eno uro pred predstavo, to je ob 7 zvečer.

Prosveta v Zeleni jami uprizori drevi ob 8 v dvorani Zavetišča versko igro Mrtvaški ples.

Vsako, kdor si želi, da vidi res lepo igro, naj pride v nedeljo, 3. novembra v franciskansko dvorano, kjer priredijo Slovenski skavti prekrasno igro v III. dejanjih »Zupnik e cvetočega vinograda«. Igra prikazuje ljubezen dekleta do fanta, kateri ji ni bil nikdar usojen. Cela igra kaže moč, kaj zmore človek, ako je močan v veri. Pridite, ne bo vam žal. Ta igra je najlepša v letošnji sezoni. Globoka vsebina, krasni prizori. Prekrbite si vstopnice v predprodaji pri Sfiligoi, Franciskanska ulica, cene običajne.

Lepota Cankarjevih del, se nam pokaže v vsej svoji dovršenosti šele tedaj, ko jih skismo v živi besedi. Šele tedaj se nam razkrije vsa moč Cankarjevega umetniškega ustvarjanja. Na spominkelem večeru, ki bo v ponedeljek, 4. novembra ob 20 v franciskanski dvorani, bomo slišali sedem Cankarjevih del oziroma odlomkov. Izvajal jih bo g. Tiran Jože, ki ga že poznamo iz dijaških akademij, kot zelo do brega interpretira Cankarjevih del. Prireditelj je pod okriljem Šentjakobskega prosvetnega društva. Predprodaja vstopnic v trgovini Sfiligoi, Franciskanska ulica.

Sestanki

Društvo začitnih sester v Ljubljani ima redno sejo v soboto, 2. novembra ob 16.30 v šoli za sestre.

Cerkvena glasba

Spored glasbe v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani 1. novembra t. l. Pred mašo: Premrl: Glejmo danes! (Vsi svetniki). Maša: Goller: Misa »Beati pacifici« (Blagor miroljubnim) z orkestrom in prvi krat v Sloveniji s harfo. Kantor-solist: Liković. Introit: koral. Gradual: Foerster: Timete Dominum. Ofertorij: Foerster: Justorum animae. Komunija: koral. Po maši: Premrl: O srečni dom nad zvezdami!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška c. — V soboto in nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4.

Poizvedovanja

Denarnica s 700 din golovine je bila izgubljena od škof. zavoda do občinskega doma v St. Vidu nad Ljubljano. Pošten najditelj se naproša, da vrne denar proti nagradi na orožniški postaji v St. Vidu.

Izgubljena je bila zapestna ura ob stolnice po Poljanski cesti, mimo Sv. Petra v Jegličevu. Najditelj naj jo blagovoli oddati proti nagradi v naši upravi.

Dne 28. t. m. je bil v brzovlaku Zagreb—Ljubljana pozabljen kovček aktovka in površnik. Poštenega najditelja naprošam, da dokumente in zapiske, ki so zanj brez vrednosti proti nagradi vrne, ostalo naj si pa ohrani, na naslov: Dražo Gjurno, Ljubljana, Bleiweisova cesta 48/2 ali na Nikala Romčević, Zagreb, Ilica 130.

predobro se je uresničilo prerokovanje tiste-ga zdravnika! Našla ga je ponižanega in pobitega! Ta dan je bila nedelja, delavska nedelja in vesela razudnost, ki se je razlegala iz gostilne, je še povečala njeno kesanje. Tukaj je Jakec živel dve leti!...

Poskusila se je otresti teh žalostnih misli in je v zela v roke prospekt kolonije, ki je ležal odprt pred njo na mizi. Čitala je besede, ki so jo spet pretresle: »Zavod z ločeno vzgojo. Otroci žive ločeni drug od drugega in nikdar ne govorijo med seboj, a...«

Srce se ji je stisnilo, zaprla je knjigo, stopila k oknu in gledala, kdaj se bo poet vrnil in pripeljal s seboj otroka. Opazovala je nepremično majhen košček Loire, ki se je videl na koncu ulice. Voda je bila razburkana kot morje in se penila v ludem dežju.

D'Argenton je medtem šel izvršiti svojo dolžnost. In s kakšnim veseljem bo to storil! Za noben denar ne bi odstopil take prilike. On je tako ljubil važne nastope in takega ima sedaj pred seboj. Kako veličastno se počuti! Pripravil si je govor, ki ga bo držal zločincem. Ukazal mu bo poklekni pred direktorjem in prositi odpustčanja. Zaenkrat so vsi ti namišljeni nastopi dobili izraza v drži njegove glave, na njegovem odločnem in važnem obrazu: stopal je temno oblečen, v črnih rokavicah, visoko držeč svoj dežnik, po veliki indreški cesti, ki je bila v tej uri zapuščena, ker je bilo slabo vreme in se je nagibala noč.

Neka stara ženica mu je pokazala Rondicovo hišo. Šel je mimo tihe, počivajoče tovarne. Ko je prišel pred hišo, ki so mu jo pokazali, je v zadregi obstal, misleč in v bojazni, da se je zmotil. Okna v pritličju so bila napol odprta in iz njih se je razlegal vesel hrup bretonskega rajanja; kmečke noge so udarjale po tleh, da je bilo slišati, kot bi žito mlatili.

Za zajutrk popoldne in zvečer pijte mesto ruskega čaja naš osvežujoči

„EMONA“

cvetlični čaj,
aromatičnega okusa in pomirjevalnega
upliva.

Zahtevajte samo originalne pakete v vseh
trgovinah

Proizvaja:
Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Služkinja
33 let stara, išče službo pri boljši družini v mestu ali na deželi. Nastop takoj. Matilda Rus, Straga, Novo mesto. (a)

Trgovski pomočnik
mešane stroke, začelnik, išče primerno zaposlitev. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Skromnost« 16361.

Vajenci

Šivilsko vajenko
sprejem. Salon »Korče« Mestni trg 20. (v)

Vajenca in raznašalca
kruha, sprejme pekarna Noč, Slov. Javornik. (v)

Pouk

Strojepisni pouk
večerni tečaj, pričetek in vpisovanje 4. novembra. Christofor zavod, Domo-brancha 15. (u)

Nemško konverzациjo
praktično, uspešen pouk, zelo poceni, nudi izkušnje na učitelja. Naslov v upravi »Slov.« pod »Slovenca« 16603. (u)

Odlitnjak
sedmošolec klasične gimnazije, išče instrukcijo. Naslov v upravi »Slov.« pod »Slovenca« 16687.

Nemščina
začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaj, dnevni in večerni. — Beethovnova 9-I.

Denar

Mizarski pomočnik
ki mi posodi za povečanje obrata 15.000—20.000 din. dobi stalno službo + plačo po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Sigurnost« 16537.

Kupuje: Prodaja:
Hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Glasba

Harmonije, pianine
najceneje dobavlja trdka Ivan Kacin, Domžale — Zahtevajte cenik! (g)

Službo daje

Čevljarskega pomočnika
boljšo moč, sprejem v stalno delo, plača dobra. Loboda Alojz, Domžale.

Krojaškega pomočnika
za velike komade sprejem v stalno službo. Joško Gaberšek, Griže pri Celju. (b)

Služkinjo
ki je navajena nekoliko kuhe za gostilno, sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Služkinja« št. 16635. (b)

Mesarski - prekajevalski pomočnik, vešč čoka, se sprejme takoj. Toni Bule, Mokronog. (b)

Potnike
s kavčico 100 din, sprejem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 16620.

Dobrega mizarja
za politirano pohištvo - sprejem. — Malenšek, Dravilje. (b)

Vrtnarja
poštenega, pridnega takoj sprejem v stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16691.

Težake
in močnega vajenca za svojo novo stavbo sprejme gradbeno vodstvo: »Tehna«, Zvonarska ul., Ljubljana.

Mlinar!
Industrijsko podjetje v Ljubljani išče mladšega, treznega pridnega in vojaštine prostega mlinarskega pomočnika. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priden mlinar« 16602.

Gospodinjo-kuharico
veščo, zdravo, resno, stalno, močljivo in zanesljivo sprejem v službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16588. (b)

Trgovskega pomočnika
dobro moč, verziranega v vseh panogah, sprejem za večjo trgovino na deželi, za takojšen nastop. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Veselo do izlozbe« 16586.

Trgovsko pomočnico
pridno, pošteno, izveščano v trgovini z mešanim blagom, iz dobre kršćanske družine, z znanjem nekoliko nemščine in dovrstijo vsaj 2 razredov meščanske šole, sprejem takoj. V pošte pride res samo prvovrstna moč. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gorenjsko« št. 16636. (b)

Nočnega čuvaja
sprejme tovarna Vidmar, Savlje 18, pošta Ježica pri Ljubljani. (b)

Dva pohištvena mizarja
dobro izveščana, sprejem takoj. Štefan Koter, strojno mizarstvo, Maribor, Milska 29.

Kuharico
pridno, pošteno, okrog 40 letno, ki kuha in pospravlja, za 8 oseb, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Trgovina 300 din«.

Mlekar in sirar
popolnoma vešč v samostojni izdelavi masla in vseh vrst sira, se sprejem. Nastop takoj. — Ponudbe z zahtevkom plače poslati na: Mlekarstvo Dragica, Hercegovac.

Tri krojaške pomočnike
za velik delo in enega za malo delo, prvovrstne delavce, sprejem takoj. Plačam enovrstne suknjice do 180 din, hlače do 63 din, telovnik do 48 din. Selšek Ludvik, krojač, Celje, palača Ljudske posojilnice.

Iščem za dva meseca
mogoče tudi dalj, zmožno, pošteno in zanesljivo osebo (moškega ali ženskega spola), trgovsko naobraženo in sposobno, katera bi mi uredila trgovske knjige in pomagala v trgovini. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16689.

Pohištvo

Vsakovrstno pohištvo
dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trdka

»OPRAVA«
Celovška cesta 50
Sprejemajo se naročila.

Jedilnico
kombinirano z gospodovo sobo, ugodno prodam. — Pohištvo Reberger, Vižmarje 113, poleg tovarne Hribnik.

Radio

Radio aparat
ugodno prodam. — Nova trgovina, Tyrševa c. 36, nasproti Gospodar. zveze

Radio aparat
Telefunken 4+1 in površnik, prav ugodno prodam. Pogačnik, Gregorčičeva 7a.

Kupimo

Zimsko suknjo
kupim. Ponudbe od usmiljenih gospodov v upravo »Slovenca« pod »Suknja« št. 16610. (k)

Odpadke sveč
in star parafin kupi »Unitas«, Šiška, v vsaki množini, po najvišjih cenah. (k)

Kupujem staro železo
kovine, krojaške odrezke, cunjice, čepinje, po najvišji ceni. V. Glumac — Celje, Krekova cesta. (k)

Kositer
(Zinn) kupujemo po najvišjih dnevnih cenah. — Livarna zvonov, Maribor, Aleksandrova cesta.

Ježice
kupujemo po najvišji dnevni ceni. — Ponudite nam jih z navedbo množine franko Vaša železniška postaja. Sever & Komp., podružnica, Zemun, Markovičeva 13.

Ugodna prilika za zaslužek!
Zbirajte odpadke sveč! Kupimo vsako količino in dobro plačamo.

Dostave na:
Gerbec Franc
trgovec — Ljubljana
Gospodarska cesta 13

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Dokolenice (gamaše)
priporoča Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13.

Cvetje
italijansko in japonsko dobi vedno pri Baloh, Kolodvorska 18. Tel. 31-66.

Orehe
cele, in cvetlični med - dobi v Medarni, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Kislo zelje, repo
po znižani ceni, prvovrstno dobavlja v sodih Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, telefon 35-39. (l)

Čebulo
zelje in krompir dobavlja Josip Lah, Osluševci pri Ptuj.

Šivalne stroje
svetovnih znamk kupite še poceni in ugodno v Novi trgovini, Tyrševa cesta 36, nasproti Gospodarske zveze.

Strešno opeko
stare bobrovec z bive mitnice na Tržaški cesti, prodam. (l)

Pomarančna drevesa
1 in pol metra visoka, naprodaj. Ambrožič, Vnanje gorice 52. (l)

Izrabite priliko
partija šivalnih strojev prvovrstnih znamk z garancijo je po izredno nizkih cenah naprodaj pri: »Promet«, nasproti križanske cerkve - Odprite tudi ob nedeljah dop. (l)

Pisalni stroj
s kovčgom, skoraj nov, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16668. (l)

Dva nova tricikla
prvovrstne izdelave, poceni naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa c. 13 (levo dvorišče). (l)

Salon »Bidermayer«
garnitura antik, posebnost, umetnina, vrednost 15.000 din, za polovično ceno naprodaj. — Petrič, Tyrševa cesta 15-III — Ljubljana. (l)

Peči na žagovino
iz močnejše pločvine, deset ur gorilne 400 din, šest ur 300 din, vam dobavlja dokler je zaloga Karl Cizel, kleparstvo, Vrhnika. (l)

Premoq

koka, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 3
telefon 20-50
Postrežba brezplačna

STROJI

Kupimo:
turbino 60—100 ks, dinam 1.5 KW, dvojni kolutasti valjar. Ponudbe na: Mladen Čurčija, Banja Luka.

Varilne aparate
ter kompletan pribor, posebno gorilce (brenerje) po nizki ceni dobavlja Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29, oktobra 13, telefon 37-54.

Kupim
generator trofaznega toka 380-220 V, 40—50 ks s kompletno stikalno ploščo, igr. dinamo istosmernega toka 220 V, 40—50 ks s kompletno stikalno ploščo. Instalaciona radnja, Osljek, Trg kralja Petra 7.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obrokel
Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Mala tračna žaga
(Schwefelsäge) za rezanje desek do 60 mm debeline in do 1 m širine, malo rabljena, nemški izdelki, poceni naprodaj. — Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29, oktobra 13, telefon 37-54.

Lupilne stroje
specialne (Schälmaschinen), za jefmen, prosno, grah, lečo, vse z enim strojem ter domače mlince na ročni in motorni pogon za moko, dobavlja kratkoročno Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29, oktobra 13, tel. 37-54.

Vnajem

ODDAJO:
Lokal
primeren za obrtnika, oddam v Ilirski ulici. — Vprašati na Sv. Petra cesti 83. (n)

Lokal
kjer je bila do sedaj trgovina »Bata« v Šiški, Celovška cesta 63, oddam. Polze se v trgovini. Rebolj, v isti hiši.

Stanovanja

ODDAJO:
2 dvosobni stanovanji
v novi hiši, parketirani, oddam z decembrom — Smartinska cesta, poleg sole. (č)

Trisobno stanovanje
tali postaje Brezovica, takoj oddam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1666.

Trisobno stanovanje
s kabinetom, kopalnico in pritlikinom, oddam v novi hiši za Bežigradom s 1. decembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16642. (č)

Zivali

2 konja
pincgavske pasme, težka, brez napak, stara od 7 do 9 let, kupimo takoj. Ev. ponudbe je poslati na: Rudnik And. Jakl, d. d., Krmelj, Dolenjsko.

Lepe bike
od 8—14 mesecev stare, lepe junice, deloma breje in krasna teleta od prvovrstnih krav, v starosti 2 mesecev, prodam. Vse čistokrvne montažne pasme z rodovniki. Pojasnila pri upravi: Milan Lenarčič, Verd — Vrhnika. (l)

ODLIČNI MALI SUPER

PHILIPS 430 A

PRIDITE GA POSLUŠAT
k trvdki

H. SUTTNER, LJUBLJANA

PHILIPS RADIO ZASTOPSTVO

Aleksandrova c. 6 Telef. 34-70

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Hišo
vrt, gozd, sadovnjak — prostor za vsako obrt — takoj prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Ugodno odplačevanje« št. 16548. (p)

Enonadstropno hišo
novo, spodaj gostilniški prostor, na Dolenjski cesti, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16696. (p)

Zemljišče
ca 6—8.000 m², neparcelirano, kupim za manjšo kovinsko industrijo — v Dravljah, svetokrižkem okraju, Mostah, ali severnem delu. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Opekarno« št. 16575. (l)

Opekarno
v bližini Zagreba, zelo dobro vpeljano, moderno urejeno, kapaciteta do 5 milijonov opeke in pa strešnikov, prodam po zelo ugodnih pogojih. Za informacije se izvolite obrniti pismeno na upravo »Slovenca« pod »Opekarna« št. 16575. (l)

Radeče pri Zidanem mostu

Knjižica prosvetnega društva posluje še vedno v stari dvorani ob nedeljah od 11 do 12 in ob četrtkih od 19 do 20.

Izredno slabo vreme je posredno prizadelo tudi vrlim Bosancem, ki s svojimi žilavimi konjički spravljajo drva v gozdu g. Lotriča, občutno škodo. Zaradi razmočenega in polzkega terena je namreč v sredo popoldne pri nošenju drv na neki strmini spodrsnilo dvema konjičkoma, ki sta padla tako nerodno, da sta se ubila. Lastnik Pero pa se more zahvaliti le srečnemu slučaju, da je odnesel zdravo kožo, četudi stuguje za svojima drugarima iz vilajeta Bosne, kakor sam pravi.

Opazimo, da neki lokal dela največ za služka prav ob nedeljah med jutranjo in dopoldansko sv. mašo. Nimamo nič proti temu, da ljudje obiskujejo ta lokal, vendar pa opozarjamo merodajne krajevne oblasti, naj pazijo na to, da se ta lokal ne bo izrabljal za nekako postajališče in oribezlašče slačnih in žejnih le telesnih dobroto, in to prav med svetim opravilom.

Ryti, finski ministrski predsednik

Kdor se zavaruje, shranjuje!

LJUDSKA SAMOPOMOČ

zavarovalna zadruga z o. j. v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 47
v lastni palači — naznanja smrtne slučaje svojih članov v mesecu

septembru 1940:

Simončič Karl, posestniški sin, Muršček, Mayer Elizabeta, zasebnica, Maribor, Topovšek Leopold, vlakovodja v poklju, Maribor, Pobrežje, Hoitko Ivan, užitar, Globoko pošta Brežice, Heiter Kajetan, pekovski mojster, Sv. Lenart v Slov. goricah, Vodeb Barbara, prevžitarica, Gorica pošta Slivnica, Lazar Antonija, žena železničarja v poklju, Ljubljana, Korat Marija, zasebnica, Gor. Gortina, Čepe Stefan, prevžitar, Maribor, Pianecky Marija, soproga učitelja, Ljubljana, Slemenik Helena, vdova po delavcu, Breznica pošta Prevalje, Prelog Jožeta, posestnica, Grabe, Razlag Franc, lončar, Ljutomer, Krušnik Franc, prevžitar, Bečve pošta Velenje, Zavšek Boštjan, zasebnik, Slance pošta Teharje, Roth Alojz, upokojenec, Maribor, Binder Alojz, tovarniški predelavec, Celje, Markoja Katarina, posestnica, Radoslavci, Gnuš Mihael, užitar, Pilštanj, Dernač Hedvika, vdova po šolskem upravitelju, Maribor, Zorko Franc, užitar, Breznica pošta Brežice, Meško Marija, zasebnica, Gajinci p. Sv. Marjeta niže Ptuj, Obštint Franc, prevžitar, Gor. Leskovec, Menein Janez, užitar, Dvorska vas pošta Velike Lašče, Mošen Marija, prevžitarica, Maribor, Kešenina Leopold, poštni inšpektor v poklju, Maribor.

Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča zavarovalnina v skupnem znesku 190.000 din. Članom, ki so pristopili po 1. nov. 1933 se izplača polna zavarovalnina brez odbitka! Kdor še ni član »Ljudske samopomoči« naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo!

Zadružno načelstvo.

Umrli nam je naš ljubljani soprog in oče gospod

Kovačič Martin

paznik prisli. delav. v pokoju

Pogred dragega pokojnika bo soboto, dne 2. novembra 1940 ob pol 3. uri popoldne z Žal-kapele Sv. Janeza k sv. Križu.

Ljubljana, dne 31. oktobra 1940.

Žalujoči ostali

Glavna kolektura državne razredne loterije

„Vrelec sreče“

Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

javlja, da bo žrebanje **II. razreda 41. kola** državne razredne loterije

dne 12. novembra

Cas za obnovitev in plačilo srečk je **do 7. novembra**, najkasneje pa morajo biti srečke dvignjene in plačane vsaj en dan pred žrebanjem. — Novim naročnikom so srečke še na razpolago v številnih serijah v glavni kolekturi

„Vrelec sreče“

Nagradna križanka

Tvrdke, ki tele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtika prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

Kino Metropol

CELJE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36

Besede pomenijo:

Vodravno: 1. Izvrsten, veleznimiv film, ki bo od nedeljo naprej na sporedu v Kinu Metropol — Celje. 12. Brez obuvala. 13. Borilni prostor. 14. Letopis. 16. Bivša slov. stranka. 17. Notranjska reka. 20. Napadena država. 22. Sloviti filmski igralec, ljubljene planinske in športne publike, ima glavno vlogo v filmu pod 1 vod. 26. Dolenjska reka. 27. Pijanska razvada. 29. Naplačilo. 30. Cvetlica. 31. Kot 18 navp.

Navpično: 1. Oblika stropa. 2. Žival. 3. Znamka motorjev. 4. Slov. dramski igralec. 5. Tuj os. zaimek. 6. Nikalnica. 7. Skandinavsko žensko ime. 8. V zavetju, brez skrbi. 9. Zgodov. državica na Balkanu. 10. Znamka ur. 11. Oblika os. zaimka. 15. Zavoj, preprosto orožje. 16. Slovenec (krat.). 18. Tekočina. 19. Boječ, nezmožen človek. 21. Naplačilo. 23. Čas. enota. 24. Grška črka. 25. Čebelnica. 28. Povr. os. zaimek.

Rešitev sobotne križanke:

Vodravno: 1. Zelela sem si otroka (film, ki je bil na sporedu v Kino Matica). 15. En. 16. Počitek. 17. Ti. 18. Ban. 19. Mik. 20. Nič. 21. Po. 22. Moda. 23. Ibar. 25. Tek. 26. Pl. 27. Zal. 28. Car. 29. Krk. 30. Drobiz. 32. Ba. 33. Assisi. 34. Bette Davis (filmska igralka iz filma »Zelega sem si otroka«).

Navpično: 1. Ženica. 2. En. 3. Epir. 4. Lok. 5. Ač. 6. Sinek. 7. Elik. 8. Meč. 9. S. k. 10. Oto. 11. Ti. 12. Obol. 13. Kad. 14. Ananas. 19. Mars. 21. Plot. 22. Maža. 24. Bas. 25. Tri. 26. Prt. 27. Zid. 29. Ks. 30. De. 31. Ba. 32. Bi.

Izžrebani nagrajenci:

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izžrebani:

Dragotin Gobec, Studenci pri Mariboru, Ciril Metodova ulica 5.

Koren Franc, trg., Šoštanj.

Štrnel Marica, Ob Ljubljani, 71, Moste.

Knafelec Tone, Mestni trg 9-1, Ljubljana.

Izžrebanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenec« brezplačno.

Opozarjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot tiskovina, pa se morajo frankirati s 50 par.

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenec«

Razno

Gumbice, gumbi, pitse, monogrami, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica

nasproti hotela Unio

Vezenje perila, krasna

predtiskana žen. roč. dela

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega bisera na poskušajo. Uspeh po prvi uporabi. Koža obraza in telesa ostane čista, zdrava in mlada. Mozoljci ogreli, nečistost obraza izginejo. Posijite za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«. Novi Sad 144. V apotekah, drogerijah originalni karton štirideset dinarjev.

Mestna hranilnica ljubljanska

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe. Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Posteljno perje

Po Din 12—, kemično čiščeno Din 14—
Perje od puranov, čehano po Din 25—
Čehano in kemično čiščeno Din 37—
Na roko čehano in kemično čiščeno Din 50—
Mešano gosje, čehano Din 65—
Pol puh, beli Din 95—
Sivi gosji puh Din 120—, prima Din 195—
Beli gosji puh 175—, 210—, 280—, labud puh 360—
Vzorci brezplačno dobite pri
samo Glavni trg 24, Maribor

LUNA

Še je čas, da naročite
»SLOVENEČEV KOLEDAR«

Vse vrste
mlinskih strojev

umetne
mlinske
kamne in
domače
mline

dobite pri

Prvo jugoslov. mlinostavno podjetje
S. Forstnerič, Maribor, Melje

Umrli nam je naša draga mati, stara
mati, gospa

Marija Podjavoršek

Pogreb drage pokojnice bo v soboto,
dne 2. novembra ob 16 iz hiše žalosti,
Sp. Hudinja 58, na okoliško pokopališče.
Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek,
dne 4. novembra ob pol 7 v župni cerkvi
v Celju.

Celje, Rogaška Slatina, Kranj,
dne 31. oktobra 1940.

Marica, Albin, Hinko, Tončka, otroci;
Minka, Ivanka, svakinji; Binec, Hincec,
vnuka.

Auto-motor

Nov »Aero«

pod nabavno ceno prodam. »Garaža LOJZE«, Tyrševa cesta 35. (f)

Generatorje

najboljšega sistema, izdeluje za vse vrste avtomobilov in stabilnih motorjev Prva Jugoslovanska generator delavnica v Ljubljani, Tyrševa 13.

Objave

Preklc.

Podpisana izjavljam, da nisem plačnik za dolgove mojega moža, katere koli je napravil in tudi vnaprej. Azman Franciška, posestnica v Kovorju št. 32. (o)

V upravi »Slovenec« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:

Akademika,
Brez posredovalcev 16381
Center 16416,
Cimprej želim prodati,
Dve osebi,
Grem kamorkoli,
Križišče 230,
Ljubljana 100 št. 15971.
Nizka cena 15289,
1. november,
Obrt 16158,
Orožje 15731,
Popolnoma samostojna
16078,
Resno deklet iz vasi,
Stavbišče,
Sivanje doma,
Točen plačnik 16110,
Uspeh in zadovoljstvo,
Varčena,
Št. 1815,
205.000 hipoteke.

Razpis

Glavna bratavska skladnica v Ljubljani razpisuje pri Krajevni bratovski skladnici na Jesenicah

mesto uradnika z juridično fakultetno izobrazbo

z nekoliko sodne, odvetniške ali notarske prakse, po možnosti tudi s prakso v kaki panogi socialnega zavarovanja. Mesto je zamišljeno kot pogodbeno, plača po dogovoru; v ostalem veljajo določbe pravilnika za nameščence bratovskih skladnic (Službeni list št. 142-22 iz leta 1938).

Ponudbe z navedbo osebnih podatkov in z listinami o kvalifikaciji in dosedanjem službovanju naj se vložijo pri Krajevni bratovski skladnici na Jesenicah do 30. novembra 1940.

Glavna bratavska skladnica v Ljubljani,
dne 31. oktobra 1940.

Umrli nam je naša ljubljena žena, sestra in teta, gospa

Gorišek Terezija

žena železničarja v pok.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 2. novembra t. l. ob 3/4 popoldne v Zal-kapele sv. Petra k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 31. oktobra 1940.

Jože Gorišek, mož in ostalo sorodstvo.

Potrta v neizmerni žalosti naznanjam v svojem, kakor tudi v imenu svojega sinka ter ostalih sorodnikov, da je danes moj najboljši mož, atek, brat in svak, gospod

Josip Oberwalder

previden s sv. zakramenti, po hudem trpljenju, v Leonišču umrl.

Pogreb bo iz hiše žalosti, Domžale, Industrijska cesta 15, v soboto, dne 2. novembra ob pol 4 popoldne v rodbinsko grobnico v Domžalah.
Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi v Domžalah.

Domžale, dne 30. oktobra 1940.

Helena roj. Cerar, žena; Joško, sinko — in ostali sorodniki.

Umrli mi je mati, gospa

Kurent Marija

vdova po polic. stražniku

Pogreb bo v soboto, dne 2. novembra 1940, ob 3. uri popoldne z Zal — kapele Sv. Marije k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 31. oktobra 1940.

Francelj, sin